

ODERSKÉ VRCHY

vlastivědný zpravodaj Spálova a okolí

Dechová hudba Spálov, později Spálovanka

Vzpomíná její kapelník Alois Kubica

Z vojny jsem se vrátil koncem října 1966. V té době byl kapelníkem dechovky Eduard Mik z Luboměře, „strýc Eduš“, a zřizovatelem byla Osvětová beseda. O dva roky později převzalo patronát nad dechovkou Jednotné zemědělské družstvo Spálov. Předsedou družstva byl Antonín Tyl a ten byl zároveň muzikantem v naší kapele, hrál na trombon. Kulturní komisi řídila spřízněná duše naší dechovky paní Ludmila Králová, byla vždy vstřícná a ochotná. V areálu družstva se podařilo zřídit zkušebnu a nám začaly pravidelné zkoušky orchestru vždy v neděli od 9.30 do 11.30, zkoušky se nekonaly jen o prázdninách. Jednotné zemědělské družstvo dokonce zajistilo pro muzikanty stejnokroje.

Dechová hudba Spálov ve stejnokroji na oslavě 1. máje v Odrách v roce 1982

Po mém návratu z vojenské služby jsem hrál v dechovce na baskřídllovku a v kostele na varhany. Věnoval jsem se vyhledávání nových skladeb a jejich nácviku. Díky této činnosti získaly hudební zkoušky a také naše vystoupení vyšší úroveň a pestrost, neustále jsme nacvičovali něco nového. Aby naše zkoušky byly smysluplné, uspořádali jsme jednou ročně, koncem května nebo začátkem června, koncert dechové hudby, kde jsme vystoupili s novými nacvičenými skladbami. Kapelníkem spálovské dechovky od roku 1966

Dechová hudba Spálov, listopad 1982: Sedící zleva - Alois Kubica (kapelník), Josef Bláha, Miroslav Jurčík, Bohumil Mik st., Jindřich Šmatelka, Miroslav Šustek, Karel Sommer, Petr Schwarz, Zdeněk Šustek, Jiří Mik. Stojící zleva - František Ambrož, Mojmír Kubica, Blanka Maršálková, Dagmar Šebestová, František Šustek, Eduard Mik, Petr Kubica, Cyril Jelinek. (Foto: Josef Šustek)

Čtyři spálovští kapelníci na oslavě 90 let trvání SDH Spálov v roce 1986: Alois Kubica, Eduard Mik, František Šustek a František Juráč

až do roku 1983 byl stále Eduard Mik z Luboměř. Já jsem se stal kapelníkem až od 18. dubna 1983 a dechovku jsem vedl téměř 40 let. V průběhu tohoto dlouhého období jsme účinkovali na více než 400 akcích – narozeniny, svatby, pohřby, taneční zábavy, oslavy obce a akce zemědělského družstva, vystoupení pro důchodce, povinné doprovody na 1. máje a při oslavách VŘSR v listopadu atd. Není možné si vše pamatovat. Podrobný záznam akcí nelze přesně doložit, snad by to do roku 1983 přesněji objasnil kapelník E. Mik, ale bohužel se nic nedochovalo.

Rád bych se zmínil také o druhém hudebním tělese ve Spálově. Možná si vy dříve narození vzpomínáte na taneční orchestr „7 větrů“. Ten jsme založili 1. června 1973 a existoval do 13. října 1983, tedy deset úspěšných let. Orchestr měl za sebou více než 130 akcí a vystoupení na tanečních zábavách, svatbách a dožínkách... Kapelníkem populárního hudebního souboru byl Alois Kubica a s ním v orchestru vystupovali František Šustek – klávesy, Eva Sommerová

– baskytara, Karel Sommer – tenorsaxofon, Jaromír Kubica – trubka, Zdeněk Šustek – křídlovka, Milan Till – pozoun, Jindřich Šmatelka – altsaxofon, Alois Kubica – baskytara, klávesy, Ing. Ladislav Farda a Bedřich Hubík – bicí. Zpěvačky: Cyrila Ambrožová, Květuše Tomečková, Ludmila Slámová, Jarka Klapková a možná jiní a jiné.

V roce 1974 se podařilo pořídit do orchestru nové klávesy za celkovou sumu 22 000 Kč a smluvně jsme se zřizovateli za to zavázali účinkovat zdarma na některých akcích, jednalo se hlavně o doplatky¹ a vystoupení pro důchodce.

Pro naši dechovku byla důležitá existence Dětské dechové hudby při JZD Průkopník, kterou vedl učitel a ředitel školy, také skvělý hudebník pan František Šustek v letech 1978 až 1990. Mladým hudebníkům, kteří opouštěli dětskou kapelu, jsem nabídl možnost hrát v orchestru dospělých. Díky tomuto postupu docházelo k přirozené obměně hudebníků tak, že dechovým orchestrem, později Spálovankou, prošlo více než 50 muzikantů různých kvalit.

Fotografováno „U javora“ před procesím na pout' k Panně Marii ve Skále dne 8. září 1990, 18 muzikantů spálovské dechovky, kapelník Alois Kubica. (Foto: Miroslav Král)

Zadní řada zleva: Fr. Ambrož, J. Bláha, Fr. Šustek, M. Jurčík, J. Šmatelka, M. Sommer, M. Kubica, Z. Haubelt, M. Till, K. Sommer, Fr. Juráč

Přední řada P. Kubica, L. Opršal, Ing. J. Havran, A. Kubica, B. Mík, D. Sommer, L. Remeš

Někteří byli slabí, jiní průměrní, ale také se našli dobří a velmi dobří muzikanti. Roku 1990 se do Spálova z Hranic přistěhoval František Juráč, kapelník a pozounista. Pro naši kapelu byl opravdovým přínosem, měl velké zkušenosti s vedením orchestru a také aranžoval skladby pro Spálovanku. Rád na něj vzpomínám, spolupráce s ním byla velmi dobrá.

Místnost v areálu JZD, kterou jsme léta používali jako zkušebnu dechovky,

Doplatky se obvykle slavily v únoru a to tehdy, pokud byl zisk z hospodářského výsledku JZD za minulý rok. Byl to takový 13. plat.

*Nedělní muzicírování: Bedřich Kubica
a František Třetina*

Tomáš Zgažar – Es klarinet; Ladislav Opršal – 1.B klarinet; Jaromír Kubica a Jiří Král – 1. křídlovka; Karel Sommer – 2. křídlovka; Jiří Jakubík – tenor; Čeněk Král z Jindřichova – baryton; František Juráč – 1. pozoun; Mojmír Kubica – 2. pozoun; František Ambrož – tuba; Bedřich Hubík – bicí; Alois Kubica – dirigent

Poslední vystoupení Spálovanky pod vedením Aloise Kubici bylo na pohřbu Antonína Šustka dne 7. září 2020.

Pro stáří a nemoci muzikantů musel jsem s těžkým srdcem činnost kapely ukončit, ale stále hraji v kostele na varhany, a dokud to půjde, budu hrát. Po nás doprovodí na pohřbech převzal oderský kapelník Jaromír Kubica.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem muzikantům, zpěvákům i těm, kteří nás už předešli. Bez nich by mé „kapelníčení“ bylo k ničemu. Já už jen doufám, že hudebnost Spálovanů se nevytratí a zase ji někdo v budoucnu zúročí.

Redakce – doplnění: Pan Alois Kubica se narodil 27. března 1945 na horním ve Spálově. Své dětství a mládí prožil

s rodiči a sestrou Marií (provdanou Feglerovou) na čísle popisném 134. Jeho prvním učitelem hudby byl otec Bedřich Kubica. Začínal hrou na housle, ale hraní ho nebavilo, také odmítal hru na heligonku. Nechuť k hudbě se změnila až hrou na klavír. Jeho dalšími učiteli hudby po tatínkovi byli František Šustek, Josef Černý, Marie Samková a Jiřina Gregorová. Ta vyučovala klavíru, a protože u Kubiců doma klavír neměli, chodil cvičit k Navrátilům, kteří zakoupili nový klavír pro dceru Svatavu. Zaujal ho klavír a vedle něj se věnoval také studiu a hře na varhany. V roce 1967 se oženil s Žofií Lenertovou a společně vychovali 4 děti: Tomáše, Martinu, Václava a Martu.

Svou profesí byl Alois Kubica nástrojař a celý život pracoval v ROMO v Jakubčovicích. V roce 1971 začal jako externista vyučovat na hudební škole v Odrách a ve Spálově. Tomuto druhému povolání se věnoval plných 43 let. Často také pomáhal paní učitelce Evě Sommerové s přípravou koncertů a mnohokrát společně vystupovali nejen ve hře na klavír.

S klidným svědomím můžeme zapsat do Oderských vrchů, že muzikant a kapelník pan Alois Kubica doprovázel s dechovkou nebo alespoň sám na varhany většinu lidí a lidiček ze Spálova a okolí – při narození, vítání do svazku obce, prvňáčky a pak absolventy školy, svatby, rodinné oslavy a významná výročí, také občany na poslední cestě...

Za své mnohaleté hudební působení získal pan Alois Kubica několik ocenění:

- V roce 1988 ČESTNÉ UZNÁNÍ u příležitosti 20 let trvání dechové hudby od JZD Průkopník se sídlem ve Spálově

- V roce 2012 OCENĚNÍ ZA ZÁSLUHY V DIECÉZI, za dlouholetou obětavou službu varhaníka, za vedení chrámového sboru a příkladnou spolupráci ve farnosti od ostravsko – opavského biskupa Mons. Františka Václava Lobkowicze

- V roce 2015 na Slavnostním koncertu ve Spálově byla oceněna spálovská dechovka za dlouholetou a záslužnou práci pro obec odznáčky, na kterých je vyobrazena lyra a nápis SPÁLOVANKA. Ocenění za obec a za nás za všechny předala jubilatovi paní starostka Ludmila Sucháčková.

Letos na jaře pan Alois Kubica oslavil 80. narozeniny a naší milou povinností je mu popřát dobré zdraví, sílu a odhodlání do dalších let, poděkovat za vše, co pro nás připravil, zahrál a čím nás potěšil a ještě potěší na poli hudby.

(J. Šustková)

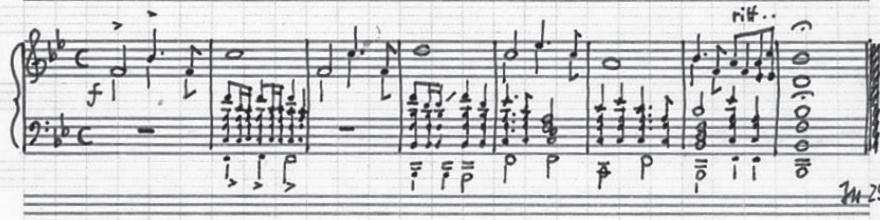

*Koncert učitelů LŠU Odry, 6. 3. 1989, paní učitelka
Eva Sommerová a Alois Kubica
(Fotografie: archiv A. Kubici)*

Frant. Juráč

SLAVNOSTNÍ ZNĚLKA

K 50. NAROZENINÁM KAPELNÍKA A. KUBICI

SLAVNOSTNÍ ZNĚLKA K NAROZENINÁM KAPELNÍKA, zkomponoval v roce 1995 František Juráč

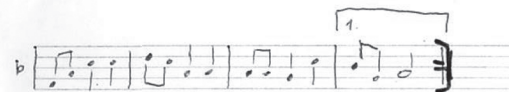
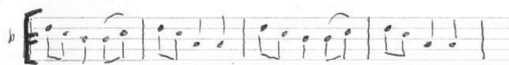
12

Trubka 1. B

Nastokrát buď pozdravena.

Mariánská píseň

Volně

Pro pouť ke Skalce P. Marie 8. 9. 1990 složil

F. Šustek

Nastokrát buď pozdravena.

Mariánská píseň.

Pro pouť ke Skalce P. Marie 8. 9. 1990

upraveno pro dech. hudební F. Šustek

19 partů.

Franz Gruber: Tichá noc, božského vánočního

B hlas
(partitura)

The image shows a handwritten musical score for the Christmas carol "Tichá noc, božského vánočního" by Franz Gruber. The score is written in B-flat major (two flats) and 6/4 time. It consists of a vocal part (B voice) and a piano accompaniment. The score is divided into several systems, with repeat signs and first/second endings. Performance instructions include dynamics like *mf* (mezzo-forte) and *p* (piano), and a tempo marking *And.* (Andante). The score concludes with a double bar line and a final chord. The bottom right corner contains the name of the arranger, "Upravil: Fr. Štěpánek," and the date "30. 12. 1981."

Fr. Šustek: Mír tobě Křesťlovka I.B

3 1. 2. dál 3. na trio

3 1. 2. Fine

3 1. 2. Trio DC al Fine

zkomponováno
ve Vítkově v r. 1963

Hudba OB Spálov
ved. František Šustek
Spálov n. Odrou 21, tel. 12

František Šustek – MÍR TOBĚ, zkomponoval v roce 1963

(Notové záznamy z archivu A. Kubici naskenovala Veronika Dubovská, říjen 2025)

Spálov a Adam Kašpar a Karel Ferdinand Schertz

Jaroslava Šustková a Pavel Kašpar st.

Mezi dobré hospodáře na spálovském panství patřili v letech 1667 až 1723 rytíři Schertzové – otec Adam Kašpar a jeho syn Karel Ferdinand Schertz. Byli to představitelé drobné, ale majetné úřednické šlechty s právnickým a ekonomickým vzděláním, kteří pracovali ve službách olomouckých biskupů. Rytíř Adam Kašpar Schertz byl zakladatelem rodového majetku Schertzů ve Spálově a rytíř Karel Ferdinand Schertz pak byl ten, kdo zděděný majetek zveleboval¹. Karel Ferdinand Schertz je znám především jako barokní spisovatel, autor spisu o prameni řeky Odry, alegorického spisu o znaku Moravy nebo spisu o upírech na Moravě a ve Slezsku. O jeho osobním životě a působení na spálovském panství toho mnoho nevíme. V následujícím článku se nám nabízí příležitost s ním čtenáře, včetně průběhu jeho pohřbu, seznámit.

Rod Schertzů (někdy Scherzů) pocházel ze Slezska, jejich rodové jméno Schertz bylo nešlechtické, neboť rodina byla původně měšťanská. Na Moravu a do Slezska se dostali s vévody Münsterberg-Olešnice, kteří v 17. století získali panství Šternberk, Karlovec a Jevišovice. Nejstarším členem moravské větve byl Karel Friedrich von Schertz², který se v roce 1629 v rakouské Bukovině oženil s Annou Beate von Heelmann. V roce 1653 byl vrchním hejtnanem panství šternberského. V roce 1659 tento úřad převzal jeho synovec Adam Kašpar von Schertz a současně v tomto roce koupil dědičnou rychtu a dva selské statky v Mladějovicích u Šternberku. Dne 7. ledna roku 1664 obdržel v Řeznu moravský inkolát³ a byl povýšen do rytířského stavu. Ve stejném roce získal lenní vesnici olomouckého biskupství Deštnou u Opavy.

*Znak- erb Adama Kašpara v. Schertz
po udělení inkolátu roku 1664.*

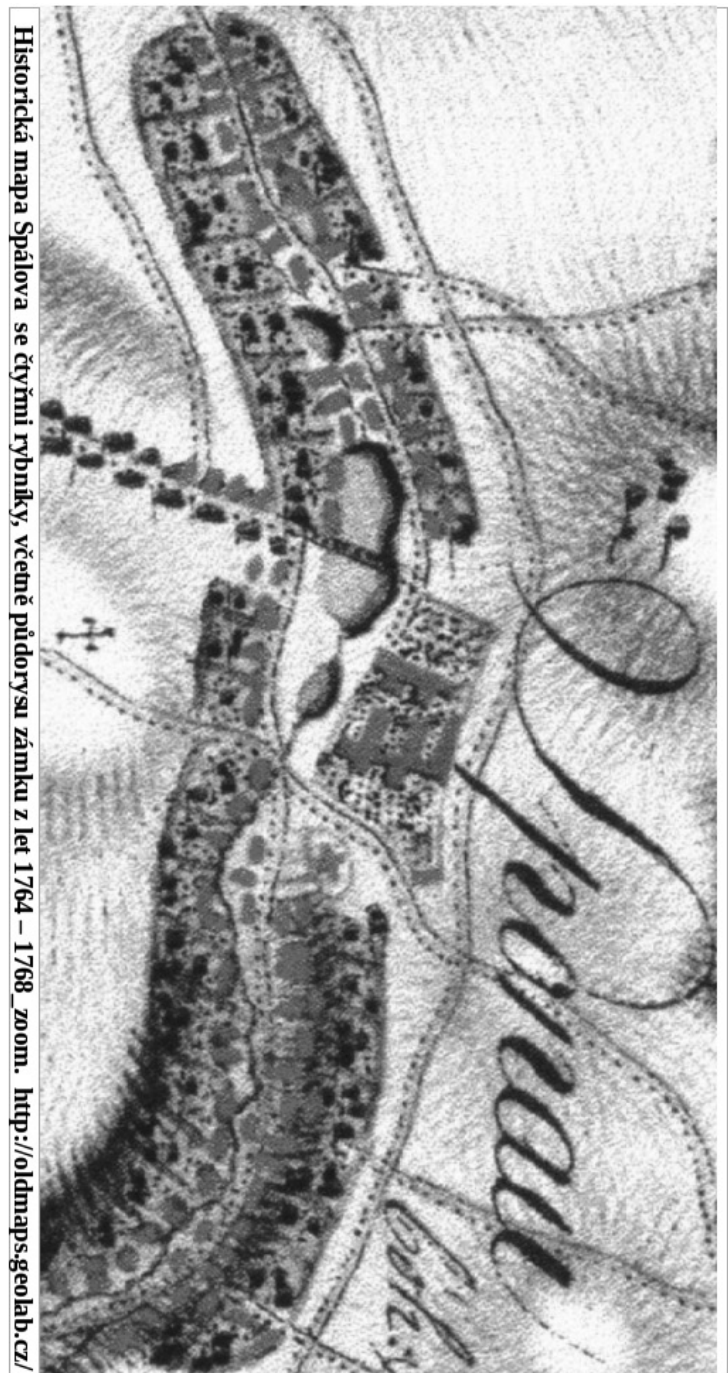
*Pečeť Adama Kašpara v. Schertz.
Erb i pečeť obsahují tři spojené květy leknínů
s klenotem – korunkou.*

Lekníny v erbu symbolizují znovuzrození a duchovní probuzení (jeho květy, které se v noci zavírají a ráno otevírají, symbolizují život, smrt a obnovu).

1. Byl také radou biskupa olomouckého a přísedícím lesního práva v Markrabství moravském, radou knížete opavského a krnovského a přísedícím zemského práva knížectví Opavského.

2. Podle historika Josefa Pilnáčka děd Adama Kašpara v. Schertz - Max v. Schertz sloužil ve friulské válce a jeho strýc Karel Friedrich v. Schertz byl ve slezské válce vrchním komisařem Buchheimenského sboru.

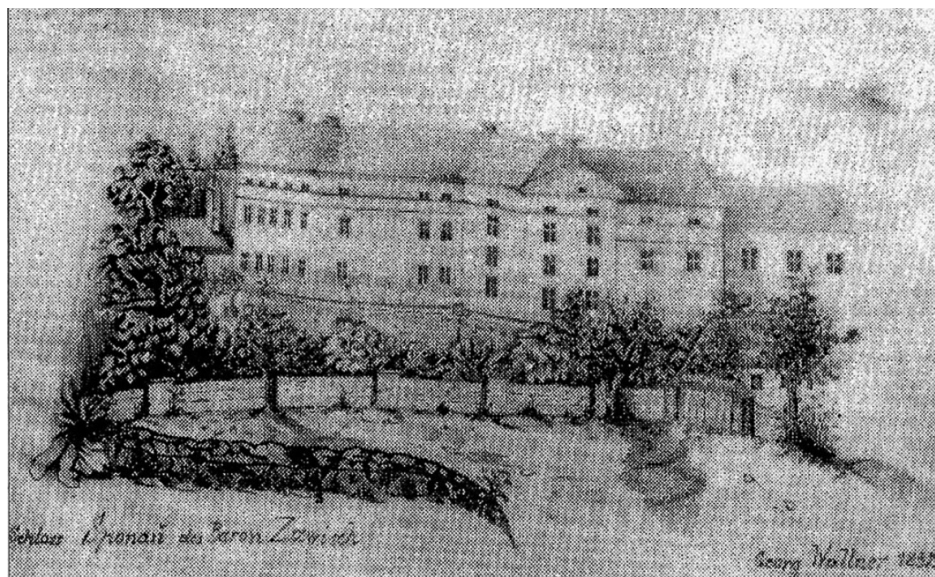
3. Inkolát označuje příslušnost k plnoprávním domácím šlechtickým rodům. Zařazoval svého nositele mezi zemskou šlechtu a opravňoval k nabývání významných nemovitostí. Získával se narozením nebo výslovným udělením.

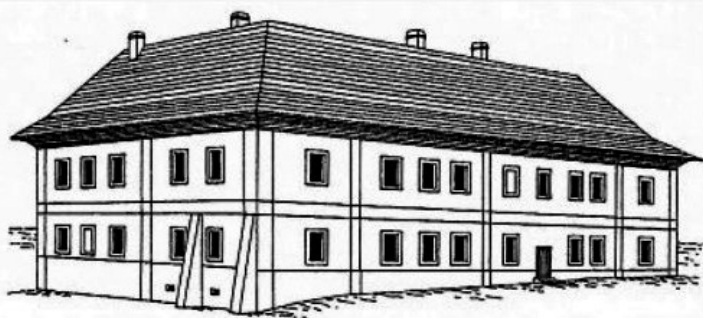
Historická mapa Spálova se čtyřmi rybníky, včetně půdorysu zámku z let 1764 – 1768 _zoom. <http://oldmaps.geolab.cz/>

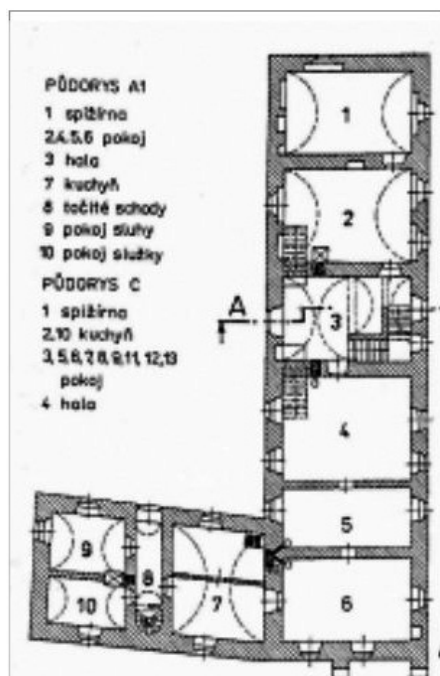
Počátek 18. století. Fotografie historického obrazu spálovského zámku s okolím. Archiv Spálov

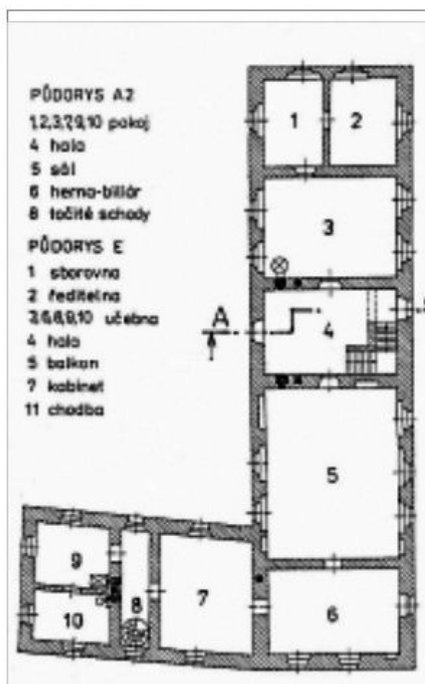
*1832 Spálovský zámek před zbořením středního křídla s kaplí na kresbě Jiřího Wallnera.
Foto J. Šustek. Archiv Spálov*

Budova spálovského zámku na počátku 18.století

Uspořádání vnitřních prostorů přízemí zámku (půdorys A1)

Uspořádání vnitřních prostorů 1.patru zámku (půdorys A2)

Uspořádání vnitřních prostorů spálovského zámku (přízemí a 1. patro) za majitele Karla Ferd. von Schertze (1695 – 1723). In: Ondřej Antonín-Spálov v minulosti a v současnosti. Spálov 2002

Adam Kašpar Schertz se zasloužil o získání dalšího panství - panství spálovského v letech 1667 a 1670. První polovinu spálovského panství odkoupil v roce 1667 pro dluhy od vdovy po baronu Zikmundovi von Landau⁴ – Konstancie von Stadel⁵. Druhou polovinu panství v roce 1670 od řeholnice panenského kláštera Jungfrauen Himmelsphorte ve Vídni.

Na přiložené historické mapě obce Spálova z roku 1764 si lze všimnout přistaveného středního křídla zámku a čtyř rybníků u zámku. Spodní rybník byl zasypán v roce 1717 a přeměněn na zámeckou zelinářskou zahradu. Horní rybník byl zasypán okolo roku 1828 a získané volné místo sloužilo jako náměstí k pořádání výročních trhů. Z mapy je rovněž zřejmé, že již v té době byl Spálov na svou dobu velkou vesnicí s mohutným zámkem – sídlem majitelů panství. V letech 1695-1698 Karel Ferdinand Schertz přestavěl původní spálovskou tvrz na zámek, stavebně upravený v barokním slohu. Z této doby pochází přístavba nárožního křídla, nad jehož vchodem byl umístěn znak rodu Schertzů. Nedaleko zámku stojí pro nás důležitý⁽⁶⁾ farní kostel sv. Jakuba Staršího, jehož současná podoba pochází z roku 1734.

Pod spálovské panství patřila obec Luboměř s osadou Schertzdorf (česky Heltinov) a obec Barnov. Na založení a výstavbě osady Schertzdorf se podíleli Adam Kašpar i Karel Ferdinand Schertz. Adam Kašpar Schertz chtěl na místě zvaném „Vsisko“ postavit poplužní dvůr, což však z důvodu svého úmrtí v roce 1676 nestačil realizovat. Karel Ferdinand Schertz však místo poplužního dvora vybudoval na katastru staré osady osadu novou. V roce 1706 zde již stálo 15 stavení, včetně krčmy (dnešní čp. 3) a vodního mlýna na Lužním potoce pod osadou. Polovina nových osadníků bylo národnosti české (tzv. „Moravci“), kteří přišli ze sousedních obcí Spálova a Luboměře, druhá část osadníků byla národnosti německé a pocházela z lenního panství Schertzů Deštného u Opavy. Ve vesnici Spálově bylo celkem 66 poddanských domů, z toho 36 sedláků (celoláníků), tři půlgrunty, 14 chalupníků a 13 domkařů. V Luboměři 16 sedláků, 3 půlgrunty a 12 chalupníků. V Barnově 16 sedláků, 4 půlgrunty a 12 chalupníků. Pro představu uvedme, co se na spálovském panství tehdy pěstovalo: na spálovském dvoře to bylo žito, ječmen, oves, pohanka, hrách, len a chmel; na luboměřském dvoře: žito, ječmen, oves a pohanka; na barnovském dvoře žito, ječmen, oves a pohanka. Na spálovském panství byl i hojný chov dobytka. Na Spálově bylo 52 kusů hovězího dobytka, 292 kusů ovcí a v Luboměři 45 kusů hovězího dobytka.

4. Baron Zikmund von Landau byl odsouzen v roce 1655 za cizoložství, dluhy, falšování podpisů a vraždu zemským hrdelním soudem ve Vídni k trestu smrti, který byl změněn císařem Ferdinandem III. na doživotní žalář. Zemřel v roce 1657.

5. Rod patřil k zemské šlechtě v Dolním Rakousku. Páni von Stadel z linie Kornbergů byli povýšeni na barony v roce 1597.

6. Viz další text článku.

*Erb Karla Ferdinanda von Schertz z roku 1695
nad vchodem nádvoří zámku. Foto F. Maršálek.
Archiv Spálov*

Pro úplnost uvedme, že Karel Ferdinand Schertz na pronajatém (lenním) panství v Deštné u Opavy rovněž představěl tehdejší tvrz na výstavný zámek s okrasným parkem a zahradou. Zde často trávil své volné chvíle a alloidní⁷ zvelebené panství na Spálově používal jako správní centrum svého panství. Proč tak rád pobýval v Deštném u Opavy, se nám bohužel nepodařilo vypátrat.

Adam Kašpar Schertz se narodil okolo roku 1630 a zemřel v listopadu roku 1676 ve 46 letech⁸. Oženil se roku 1657 s Rosalií Maximilianou Girel z Greifenbergu⁹, se kterou měl čtyři děti: syny Františka Arnoš-

ta (*1658), Karla Ferdinanda (*1665), Antonína Maximiliana (*1675) a dceru Barbaru Ludoviku von Schertz (*1661), později provdanou von Rippach¹⁰. Syn František Arnošt von Schertz žil v dospělosti v Olomouci. Manželka Adama Kašpara Schertze, Rosalia Maximiliana měla sestru Kateřinu Alžbětu Girel z Greifenbergu, která se v roce 1670 vdala na zámku v Deštném za lenního pána Františka Jiřího z Vojnovic¹¹.

Jak jsme již uvedli, Adam Kašpar Schertz zemřel v roce 1676 a do roku 1686 převzala panství manželka - vdova Rosa Maxmiliana von Schertz. Karel Ferdinand Schertz převzal spálovské panství až po dosažení plnoletosti, asi v roce 1686. Narodil se v roce 1665, oženil se pravděpodobně ve 21 letech s vdovou¹² Brigitou Rosalií Voglovou měšťanského původu. Ta mu přinesla velké

7. Alloidní majetek označuje úplné a neomezené vlastnictví majetku, které si vlastník mohl plně a volně užívat a nakládat s ním bez omezení. Šlo o protiklad feudálního vlastnictví (léna), kde držitel měl pouze právo užívání s různými povinnostmi vůči lennímu pánovi.

8. Místo jeho úmrtí i podrobnosti o jeho skonu se nepodařilo zjistit. Z důvodu povinností majitele statků se pohyboval mezi Mladějovicemi u Šternberka, Deštném u Opavy, Spálovem a co by úředník olomouckého biskupa pobýval často i v Olomouci a Kroměříži, takže mohl zemřít v kterémkoliv z těchto míst.

9. Pravděpodobně moravský novoštitýský rod (povýšený do šlechtického stavu později po nabytí majetku) na Zlínsku.

10. Oblast Rippach se nacházela v Sasku v okrese. Burgeland.

11. Adam Kašpar Schertz pozval na tuto svatbu lenního pána biskupa Karla z Lichtenšteina.

Předkové a potomci rytíře Karla Ferdinanda Schertze

Karel Friedrich von Schertz

* okolo 1605, † okolo 1653

∞ 1629

Anna Beata roz. von Heelmann

*okolo 1609, † okolo 1658

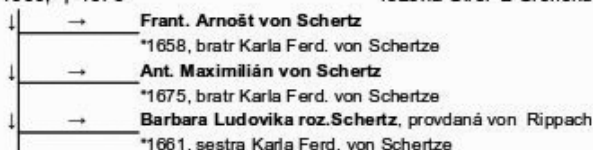
Rytíř Adam Kašpar Schertz

* okolo 1630, † 1676

∞ 1657

Rosalia Maximiliana von Schertz,

rozená Girel z Greifenbergu

Rytíř Karel Ferdinand Schertz

* 1665, † 1723

∞ 1686

Brigitte Rosalia von Schertz, vdova

po měšťanu Voglovi

↓
Marie Susana Borstfeld, nevlastní

dcera Karla Ferdinanda von Schertze

dcery

↓
Barbara Paulina, roz. Schertz, provdaná
za Johanna Josefa hraběte Bocka

↓
Rosalia Ludovika, roz. Schertz, provdaná
za Antona barona Zena von Dannhausen

* 1687, † 1710

←
↓
Marie Antonie, roz. Zeno, provdaná
za barona Podstatského von Prusinowitz
* 1706

↓ vnučky
↓
Anna Josefa, roz. Zeno, provdaná za
Rudolfa Langclina von Fragstein
* 1709

Majitelé spálovského panství 1667 – 1740

do 1667 a 1670

Constancie von Stadel, vdova po
baronu Zikmundovi von Landau

a

Elizabeth v. Puchheim, řeholnice panens.
kláštera Jungfrauen Himmelspfarst, Wien

1667 a 1670 - 1686

Rytíř Kašpar Adam Schertz

∞

Rosalia Maximilliana von Schertz

1686 - 1723

Rytíř Karel Ferdinand Schertz

∞

Brigitte Rosalia von Schertz

1723 - 1730

Maria Antonie von Zeno,

a

Anna Josefa von Zeno,

dcera Antona von Zeno a Rosalie Ludoviky
v. Schertz - vnučka K.F. Schertze

dcera Antona von Zeno a Rosalie Ludoviky
v. Schertz - vnučka K.F. Schertze

1730 - 1740

Rudolf Landelin von Fragstein

∞

Anna Josefa von Zeno,

dcera Antona von Zeno a Rosalie Ludoviky
v. Schertz - vnučka K.F. Schertze

věno, kterým Karel Ferdinand uhradil dědické pohledávky své matky a sestry. Proto upsal panství jako zástavu své manželce. To však po jeho smrti vyvolalo spory o nástupnictví na spálovské panství (viz dále).

Karel Ferdinand von Schertz zemřel na panství Deštné u Opavy na mozkovou mrtvici **17. října. 1723 ve 3 hodiny ráno v 58. roce věku**¹³, bez závěti a mužských dědiců. Jeho tělo bylo s náležitou církevní pompou převezeno spolu s četnými kněžími do Spálova, kde byl pohřben 20. října roku 1723 uprostřed chrámové lodi kostela sv. Jakuba se slavnostními církevními obřady. Popis pohřbu uvádí v latině¹⁴ tehdy úřadující spálovský farář Ondřej Jan Mader v úmrtní matrice Spálova na straně 547¹⁵. Důležitá část zápisu v překladu zní:

„17. října 1723 zemřel velmi vznešený a urozený Karel Ferdinand rytíř ze Schertzu, pán na Spálově, Deštném a Mladecku, na svém lénu Deštném zasažen mrtvicí po generální absoluci a posledním pomazání od velmi důstojného pána jakartovického faráře Václava Regera. 20. října v den pohřbu pak k noci okolo 7. hodiny za doprovodu velmi vznešené paní své manželky Brigitty Schertzové, velmi vznešeného pana barona v. V. Bocka a jeho paní vznešenou manželkou, velmi vznešeného pana Antonína Zeno, pána na Starém Jičíně, nejdůstojnějšího pana budišovského

děkana Karla Zeno, pana vítkovského faráře Michala Stephana a jakéhosi minority pátera Ubalda byl přivezen sem do Spálova až k zámku, odtud okolo osmé večerní hodiny slavnostně převezen do kostela, kde po zazpívání jednoho nokturna a konduktu za přítomnosti místního faráře, velmi důstojného pana Ondřeje Jana Made-
ra, pak za asistence pana budišovského děkana, byl vložen do krypty spálovského kostela, která je vystavěna v chóru kostela před hlavním oltářem. Rakev zemřelého byla zahalena černou látkou a ozdobena žlutými lesklými úponky z látky. Po pohřbu řečeného zemřelého pana Karla Ferdinanda ze Schertzu chtěli vznešení páni dědici dát celebrovat aspoň zde ve Spálově za zesnulého slavnostní obřady, ale pro spory, jenž mezi nimi vznikly pro nástupnictví na panství Spálově, byly oddalovány dál a dál, až uplynul celý rok, a tak když se vrátil výroční den, bylo zde na Spálově výročí skonu vznešeného pana Karla Ferdinanda ze Schertzu, totiž celé officium, zpívané rekviem, slavnostní kondukt, aniž někdo z dědiců byl přítomen.“

Vyřešení nástupnictví na spálovském panství bylo ve srovnání s řešením pozůstalosti po zemřelém Karlu Ferdinandovi Schertzovi na lenním pansví v Deštném¹⁶ snadnější. Karel Ferdinand Schertz zanechal jednu dceru Barboru Pavlínu, hraběnkou Bock z Burgwitz. Druhá dcera Rosálie Ludvika, první manželka Antonína Zena z Dannhausenu na Starém Jičíně, zemřela v roce 1710 a zanechala dvě dcery: Marii Antonii von Zeno, později ovdovělou Podstatskou z Prusinovic a Annu Josefu von Zeno, později manželku Rudolfa Langelina von Fragstein – obě vnučky Karla Ferdinanda Schertze. Dědictví spálovského panství po přeslici tak připadlo v letech 1723 až 1730 na jeho vnučky, přičemž od roku 1724 vzhledem k jejich věku spravoval spálovské panství jako poručník jejich otec baron Zeno von Dannhausen ze Starého Jičína. Pro úplnost uvedme, že v letech 1730 až 1740 byl majitelem spálovského panství Rudolf Landelin von Fragstein, manžel vnučky Anny Josefy von Zeno. Od roku 1743 byl 140 let vlastníkem spálovského panství významný rod Závířů z Osenic¹⁷.

12. O jejím prvním manželovi měšťanovi Voglovi se nám nepodařilo dohledat žádné údaje.

13. V roce 1720 se tituloval jako „Karel Ferdinand von Schertz na Spálově, Mladecku a Deštném, rada biskupa olomouckého a přísedící lesního práva v markrabství Moravském, rada knížete opavského a krnovského a přísedící zemského práva knížectví Opavského“.

14. Překlad latinského textu provedl PhDr. Josef Svátek (*1921 Pardubice, †1997 Holešov) ředitel Okresního muzea v Holešově podle zadání vlastivědného pracovníka a kronikáře Spálova Antonína Brňáka.

15. Matrika zemřelých Spálov N_Z_O_inv.c.7175, sig_Od_XI_2_1711-1784, ZA Opava, pobočka Olomouc.

16. Vdova Brigita Rosalie von Schertz nechala hned druhý den po manželově smrti převézt všechno alloidní movitý majetek, koně, dobytek, stříbro, obrazy, knihy, do čtvrt hodiny vzdáleného schertzovského svobodného statku Mladecka, které už biskupské pravomoci nepodléhalo. Spor o rozdělení alloidní a lenní části statku se tak prodloužil až do roku 1729.

17. Viz Oderské vrchy č. 1-4/2024, str. 1-10. Spálov.

Schertzové a selské bouře na Spálovsku v letech 1680 až 1749

Již za Schertzů se pustili spálovští a luboměřští poddaní roku 1680 a pak 1717 – 1718 do sporů s vrchností. Za rytíře Zena z Dannhausenu selské bouře pokračovaly v letech 1725 až 1729, jakož i za Rudolfa Landelina z Fragsteinu 1730 – 1732. Skončily až za Emanuela Závíše z Osenic v roce 1749. Příčinou prvních sporů byly opuštěné grunty, z čehož plynula i povinnost spálovských a luboměřských poddaných tyto grunty obdělávat ve prospěch vrchnosti. Bylo vypovězeno 5 sedláků z domovů i s rodinami. Jmenovitě se jednalo ve Spálově o Kohútkovsko (dřívější majitel Jakub Kohútek), Tomanovsko (Toman Fisl), Rychlovsko (Jan Rychla) a Novákovsko (Novák, křesní jméno neznámo), v Luboměři Blahutovsko (Jan Blahuta). Selské bouře vznikly pro nesnesitelné roboty a útlak a také proto, že poddaní odepřeli robotovat na těchto opuštěných gruntech, které vrchnost připojila ke svému statku. Tito sedláci byli po třicetileté válce vyhnáni z gruntů dle lidové tradice proto, že se nechtěli nechat „štípit“, tj. převést na katolickou víru.

Obyvatelé Spálova byli od husitských válek kališnického vyznání. V druhé polovině 16. století přešli většinou k vyznání luterskému. Nepatrný počet lidí, zvláště v Luboměři, se hlásil k vyznání bratrskému. Po bělohorské porážce nastoupila v českých zemích protireformace, násilné obracení jinověrců na katolickou víru. Že to nebylo snadné, je pochopitelné. Vzdát se najednou víry zděděné po otcích Spálovští nechtěli a podlehli jen násilím. Naoko se chovali jako katolíci, ale vnitřně setrvali při staré víře. Museli se zříci uctívání mistra Jana Husa, za kterého dostali Jana Nepomuckého. Náboženskými nesváry, událostmi válečnými za třicetileté války a zvláště hrozným morem v r. 1624 ubylo značně obyvatelstva na spálovském panství. Selské grunty i chalupy pustly. Vrchnost ale nutila zbylé poddané krutými prostředky k robotám v téměř rozsahu, jako při plném stavu a počtu poddaných před válkou.

Věc se selskými vzbouřenci na Spálovsku přišla až před císaře Karla VI. a později i před jeho dceru Marii Terezii. Rebelanti byli odsouzeni k trestům na Špilberku v Brně a na šancích v Olomouci, nepomohly ani prosebné listy souzených nešťastníků o milost.

Utlačovaný poddaný lid na Spálovsku bojoval s vrchností a bránil se proti křivdám, bezpráví a sociálnímu a hospodářskému útisku. Je třeba zdůraznit, že nešlo toliko o boj sociální a hospodářský, který byl společným motivem všech selských bouří v našich zemích, ale že zde šlo i o zápas národnostní. Spálovská vrchnost byla od roku 1611 jen německá, kdežto obyvatelstvo Spálova a Luboměře bylo vždy české. Spálovská německá vrchnost protěžovala poddané z německé vsi Barnova na úkor poddaných z obou českých vsí Spálova a Luboměře. Tím více utvrzovala podvědomé národní cítění českého

lidu. Byl to nerovný boj poddaných s vrchností a nemohl v té době skončit jinak, než porážkou lidu, protože doba feudalismu nebyla ještě zralá pro uznání zásad lidské rovnosti. Pro Spálovsko je ctí, že může k bojovníkům za lidská práva, jako byli Kozina, Ondráš a Jánošík, přiřadit i svého Pavla Krále, vůdce spálovských vzbouřenců a ostatní spálovské a luboměřské selské rebely. Na paměť pro budoucí věky byl selským hrdinům roku 1948, u příležitosti oslav stoletého výročí zrušení roboty, postaven ve Spálově pomník, aby nám, jejich potomkům a nástupcům připomínal těžký život poddaných za feudalismu (viz foto).

Carl Ferdinand Schertz a jeho kniha DISCURSUS JURIDIKUS

V periodiku Oderské vrchy, ročník 33./2018, č. 3 – 4 a v časopise Poodří 21.ročník, 1/2018 vyšly články Mgr. Miloslava Chytila „O putování knihy Discursus juridicus ze Spálova do Ameriky a zase zpět“. Shrňme si některé, již zveřejněné, základní údaje a v závěru se můžete seznámit nejen s překladem titulní a poslední stránky této útlé knížky, ale také s volnou interpretací celého díla, jak je přeložila AI (umělá inteligence).

C. F. Schertz (1665 – 1723) psal německy a latinsky, barokně květnatě a většinou o věcech pro dnešní svět nedůležitých. Dostalo se mu stejného vzdělání jako mnohým mladíkům jeho generace, nejdříve se vzdělával na jezuitském gymnáziu v Olomouci, poté studoval práva. Z jeho tvorby se zachovalo několik spisů právní a právně teologické povahy, také studie o moravském zemském erbu, jako první na světě vydává studii věnovanou řece Odře. Jeho nejznámějším dílem je kniha *Magia posthuma* (Posmrtná magie), v níž se zabývá fenoménem vampýrismu a právní stránkou tohoto problému. Většina prací našeho autora upadla brzy v zapomnění, o to slavnostnější byl den 5. květen 2018, kdy se v salonku spálovské sokolovny konalo veřejné představení knihy DISCURSUS JURIDIKUS, kterou v roce 1697 napsal tehdejší spálovský zámecký pán Carl Ferdinand Schertz.

Kniha byla zakoupena obcí za 600 dolarů na internetu na prodejním portále ebay v USA . Poté, co kniha dorazila do Spálova, ji nechali Spálovští restaurovat od odborné restaurátorky Mgr. Veroniky Bulíčkové. První část přednášky, kterou přednesla restaurátorka, byla věnována práci na opravě knihy. Druhým přednášejícím byl doc. Giuseppe Maiello, který se jako jeden z mála v České republice zabývá osobností a dílem barokního spisovatele C. F. Schertze. Prezentace byla zaměřena hlavně na chronologii jeho díla a také na připomenutí jeho významu, které má v dnešní době. Po přednášce Mgr. Miloslav Chytil zúčastněné pozval na procházku centrem Spálova s výkladem na několika zastaveních, které se týkaly zámeckého pána. Jednou ze zastávek byl i kostel, kde je v kryptě uložena rakev s ostatky C. F. Schertze.

Celý název knížky je *Discursus Juridicus de Beatissima Virgine Maria*, tedy právnícké pojednání o nejsvětější Panně Marii, Bohorodiče.

Velikost knihy je 10,5 x 16,3 a má 92 popsaných stran a 8 stran prázdných bez textu. Vzácná a více než 300 let stará kniha je bezpečně uložena na Úřadu městyse ve Spálově.

Traktát *Discursus Juridicus de Beatissima Virgine Maria*, sepsaný roku 1697 moravským rytířem a právníkem Karlem Ferdinandem de Schertz, představuje jedinečné spojení teologické zbožnosti a právní argumentace. Autor se snaží obhájit mariánskou úctu v katolické tradici prostřednictvím série otázek (*Questiunculae*), které analyzuje z pohledu kanonického práva, teologie

a historické praxe. Text je určen nejen teologům, ale i právníkům a historikům zabývajícím se církevními dějinami.

Struktura a obsah

Traktát je rozdělen do **18 hlavních otázek (Questiunculae)**, několika **podotázek (Subquestio)** a závěrečných **právních problémů (Problemata)**. Každá otázka je formulována latinsky a následně rozebrána s důrazem na právní a duchovní souvislosti.

Vybrané otázky a odpovědi:

1. Je vzývání jména Maria pověřené?

Ne, pokud vede k Bohu. Jméno Maria má duchovní sílu, nikoli magickou.

2. Může muž nést jméno Maria?

Ano, pokud je spojeno s jiným mužským jménem. Neohrožuje to platnost svátosti.

3. Byla Maria počata bez dědičného hříchu?

Autor obhazuje tuto tezi právními analogiemi a církevními dokumenty.

4. Bylo manželství Marie a Josefa skutečné?

Ano, i když zůstali v panenství. Právní souhlas a společné soužití tvoří manželství.

5. Měl Josef právo Marii opustit?

Nešlo o právní akt, ale o pokorné gesto.

6. Měli hostitelé v Betlémě povinnost Marii přijmout?

Ano, podle zásad pohostinnosti.

7. Byla Maria povinna podstoupit rituální očistu?

Ne z nutnosti, ale z pokory. Církev to slaví jako projev její svatosti.

8. Zůstala Maria pannou před, během i po porodu?

Ano. Autor uvádí teologické i právní argumenty.

9. Měla Maria jiné děti než Ježíše?

Ne. Jan Evangelista je označen za „adoptovaného“ syna.

10. Ctil Ježíš Marii jako matku?

Ano, i když v některých situacích jednal jako Boží Syn.

11. Jaký kult náleží Marii?

Hyperdulia – zvláštní úcta odlišná od latríe (uctívání Boha) a dulia (úcta ke svatým).

12. Je urážka Marie právně postižitelná?

Ano, jako urážka Boha. Blasphemie vůči Marii může být trestána stejně jako vůči Bohu.

13. Jak se trestají znesvěcení mariánských obrazů?

Jde o formu iconoclastie, která může být trestána i světsky.

14. Mají mariánské obrazy právní ochranu?

Ano, jsou považovány za duchovní prototypy.

15. Jsou zázraky skrze Marii právně uznatelné?

Ano, pokud projdou církevním vyšetřováním.

16. Je přísaha skrze Marii přípustná?

Historicky běžná praxe, není idololatrie, pokud směřuje k Bohu.

17. Zhoršuje apoštazi odmítnutí Marie?

Ano, protože se tím odmítá i Boží čest skrze svaté.

18. Mají cikáni právo na průchod, pokud jejich předci odmítli Marii v Egyptě?

Ne, pokud se odvolávají na nepravdivý historický důvod.

Právní problémy (Problemata)

Závěrečná část traktátu se věnuje otázkám vlastnictví mariánských obrazů, právnímu postavení jejich objevitelů a způsobu, jakým se mají řešit spory o duchovní předměty. Autor zde propojuje římské právo, kanonické normy a teologickou tradici.

Závěr

Discursus Juridicus je důmyslnou obhajobou mariánské úcty z pohledu práva, teologie a historie. Ukazuje, že úcta k Panně Marii je nejen teologicky správná, ale i právně obhajitelná. Text může sloužit jako výukový materiál pro studenty teologie, práva i historie církve a přináší cenný vhled do barokního myšlení a církevní praxe. (Přeloženo s pomocí AI)

DISCURSUS JURIDICUS
DE
BEATISSIMA VIRGINE
DEI GENITRICE
M A R I A
PROLATUS

à
CAROLO FERDINANDO
De Schertz Equite Moravo,

REVERENDISSIMI ET SERENISSIMI
EPISCOPI OLO-
MUCENSIS
CONSILIARIO,
JUDICIOR: FEUDAL:
ASSESSORE.

ÆRÆ CHRISTIANÆ,
Seu

à PARTU VIRGINEO

CIO. MDCXCVII. 1697

CUM LICENTIA ORDINARIJ

OLOMUCII, Typis Joannis Josephi Kylian.

Distichon
*Sotadeum seu Cancrinum Retrogra-
dumve,*

Q U A L E
D I V Æ M A R I Æ
I N I M A G I N E R O B O R E A
(quæ est Vranovij Moravorum)
Perquam Miraculosæ
Sacro Calens Tbyrso
Elaboravi,
Ac in aliquantillum minerval confecro.

Oro Da Temet, Sat Sistas Temet Adoro;
Elatè Sis, è Roboré Sis, ét Ale.

A L L U S I O.
Oro da Temet placidam, quia Temet adoro,
Sat fortis sistas, noxia fata fuges.
Elatè præsis, è robore fortiter adsis,
O! profis nobis! & pia Mater ale.

F I N I S.

Titulní stránka - latinský originál.

DISCURSUS JURIDICUS DE BEATISSIMA VIRGINE DEI GENITRICE MARIA
PROLATUS A CAROLO FERDINANDO De Schertz Equite Moravo
REVERENDISSIMI & SERENISSIMI EPISCOPI OLO. MUCENSIS CONSILIARIO, JUDICIO:
FEUDAL: ASSESSORE.
ERAE CHRISTIANAE, à PARTU VIRGINEO CID.IC.XCVII.
CUM LICENTIA ORDINARII
Olomucii, Typis Joannis Josephi Kylián.

Překlad do češtiny:

Právní rozprava o nejsvětější Panně Marii, Matce Boží
Přednesená Karlem Ferdinandem de Schertz, rytířem z Moravy
Rádcem a feudálním asesorem nejdůstojnějšího a nejvznešenějšího
olomouckého biskupa.
Roku křesťanské éry, od panenského porodu, 1697.
S povolením ordináře
V Olomouci, tiskem Joannese Josepha Kyliána.

Zadní stránka - latinský originál:

Distichon

Sanctaeum seu Cancrinum Retrogradum
Svaté nebo zpětně jdoucí jako rak (metafora pro zvláštní formu básně)
QUALE DIVAE MARIAE IN IMAGINE ROBORA

Jaké je to u Božské Marie v obraze „Robora“

(pravděpodobně označení konkrétního mariánského obrazu ve Vranově na Moravě)

Perquam Miraculosè Sacro Calcis Thesýo Elaboratum
Velmi zázračně vytvořené posvátným vápenným roztokem
Ac in aliquantulum universi consortio.
A v jistém společenství celku (světa)

Veršovaná část:

Oro Da Temet, Sat Sitas Temet adora,
Prosím, dej sebe, dost jsi, uctívej sebe,
(hra se slovy „temet“ – sebe sama)
Elate Sis, & Robor Sis, & Ale.
Bud' povznesená, bud' síla, bud' výživa.

ALLUSIO (narážka):

Oro da Temet placidam quia Te met adora,
Prosím, dej sebe v klidu, protože tě uctívám
Sat Sitis sitas, teneto sita fugis.
Dost žízňě, jsi usazena, drž se, neboť prcháš
Elate praebe roboris fortiter aletō,
Povzneseně nabídni sílu, silně živ nás
O proles nobis! & pia Mater ale.
Ó potomku náš! A zbožná Matko, živ nás.

Použité zdroje:

Scheich E.: *Ammer Krugen von Sponau* (překlad Fr. Šustka: *Paměti o Spálově*). 1906-1907. Spálov.

Šustek J.: *Pamětní kniha obce Spálova*. 1920. Spálov.

Pilnáček J.: *Rody starého Slezska. Díl III, P - S*. 1972. MZK v Brně.

Der Adel von Böhmen, Mähren und Schlesien. Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě.

Kaspar Friedrich Schertz, pán z Bukoviny a Weigeelsdorfu. (<https://www.geni.com/people/Caspar-Friedrich-von-Schertz>)

Suskiová N.: *Novověké šlechtické pečeti ve fondu Reversy*. Bakalářská diplomová práce. Masarykova universita, Filosofická fakulta 2020.

Turek A.: *Velkostatek Spálov. Vítkovsko 2/1958*.

Mašek P.: *Šlechtické rody v Čechách na Moravě a ve Slezsku. II. díl (N – Ž)*. Argo 2010.

Zezulčík J.: *Karel Ferdinand Schertz, zapomenutý barokní autor ze Spálova*. Poodří 1/1999.

Glonek J.: *Pramen Odry a Karel Ferdinand Schertz*. Poodří 1/2012.

Kopřiva H.: *Karel Ferdinand Schertz, pozdně barokní autor na Moravě a ve Slezsku*. *Vlastivědný sborník Novojicko*, č. 8, Nový Jičín 1966.

Ondřej Antonín: *Spálov v minulosti a současnosti*. Vydavatel obec Spálov 2002.

Matrika N_Z_O_inv.c.7175, sig_Od_XI_2_1711-1784, Spálov, 278. ZA Opava, pobočka Olomouc.

Slezáková M.: *Soumrak pověrčivosti: poslední velký případ vampyrismu na moravsko-slezském pomezí*. Magisterská diplomová práce. MU Brno, 2013.

Kašpar P., st.: *Adam Kašpar a Karel Ferdinand Schertz v Deštném u Opavy a na Spálově*. *Vlastivědné listy* č. 171, Srpen 2025. Příloha Oderského zpravodaje

Brňák A.: *Pohřbívání v hrobce kostela ve Spálově*. *Oderské vrchy*, č. 1-4/1970.

Lenní dvůr Kroměříž, DÍL V., Svazek 10. *Lenní statek Deštné u Opavy*. Inventář. NAD 1416. Evidenční číslo pomůcky 1667. ZA Opava, pobočka Olomouc.

Velkostatek Spálov. Inventář. NAD 205. Evidenční číslo pomůcky 1910, ZA Opava.

Maršálek Fr.: *Paměti městyse Spálova*, vyšlo nákladem *Vlastivědného kroužku Oderských vrchů* v roce 1966

Schertz C. F.: *Discursus juridikus*, 1697

Školní divadlo v Partutovicích

Marcela Brázdová

ZDŠ Partutovice 1970 - *Jak Kašpárkem Vesna byla probuzena ze sna*

Divadlo v minulosti nesporně patřilo ke „škole“. Divadelní představení v rámci školy byla v minulosti samozřejmostí. Během školního roku učitelé se svými žáky nastudovali divadelní hru nebo scénky a tanečky k různým

příležitostem – např. MDŽ, Vánoce, obecní kulturní akce. Nejinak tomu bylo v obci Partutovice. Školní divadelní vystupování mimochodem mnohokrát konkurovalo ochotnickému divadlu dospělých. Ve školní kronice Partutovic jsou první zmínky o divadelních kusech z r. 1922. 15. a 16. ledna 1922 proběhlo div. představení s názvem KRAKONOŠ. Shodou okolností první uveřejněné fotografie ve školní kronice jsou právě ze jmenované hry Krakonoš. Znovu byl Krakonoš nacvičen a uveden v červnu r. 1956. Výtěžky z her šly převážně na školní výlety, školní potřeby, po světových válkách i na sirotky.

Jak Kašpárkem Vesna byla probuzena ze sna:

Hlavní představitelé:

1. řada Ladislav Hynčica, Ivan Maršálek,
Jaroslav Šindler
2. Milada Gregorková, Lumír Šindler,
Jaroslava Kandlerová

Velkými osobnostmi ve školním divadle za mého dětství v Partutovicích

...mravenci+květinky

1. řada: Irma Fejkusová, Marcela Brázdová, Marie Pavelková, Radmila Jahnová

2. řada: Josef Krnovský, František Hynčica, Petr Šindler, Jeroným Jahn

3. řada: Anna Janíčková, Marie Bláhová

...velké víly...

Marie Pavelková, Pavla Janíčková, Radmila Jahnová, Eva Kandlerová, Marcela Brázdová, Věra Potschová, Anna Janíčková, Irma Fejkusová

na přelomu 60. a 70. let byl pan ředitel František Gregorek a paní učitelka Helena Relská.

Pan ředitel František Gregorek působil v Partutovicích od r. 1962 do r. 1971. Velmi úspěšnou hrou pod jeho vedením za spolupráce s paní učitelkou Jarmilou Švarcovou z Hranic se stala hra „JAK KAŠPÁRKEM VESNA BYLA PROBUZENÁ ZE SNA“ v roce 1970. Do rolí Vesny, Kašpárka, broučků, květinek, víl a další lesní „havěti“ byly zapojeny téměř všechny děti navštěvující ZDŠ Partutovice.

...malé víly...

1. řada: Milada Jahnová, Vladimíra Brychtová, Zdena Fojtíková

2. řada: Pavla Janíčková, Věra Potschová, Eva Kandlerová, Ilona Šindlerová, Miroslava Švarcová

Další povedenou divadelní hrou nacvičenou partutovickými školáky se stala hra ZLATÁ RYBKKA. Dobrou režisérkou, dramaturgyní a návrhářkou kostýmů se stala již zmiňovaná paní učitelka Helena Relská z Hranic za spolupráce s paní ředitelkou Věrou Jindrákovou. S hrou Zlatá rybka ZDŠ Partutovice objela celé široké okolí. Dokonce hra byla uvedena na „prknech, která znamenají svět“, v sále Besedy zastřešena Jednotným klubem pracujících v Hranicích! Tam se za „starých zlatých časů“ vystříдалo mnoho a mnoho známých uměleckých souborů a orchestrů. Na chvíli jimi byli i žáci ZDŠ Partutovice! Dokonce 4x se Zlatou rybkou!

Divadelní představení Zlatá rybka nastudovala Základní devítiletá škola Partutovice v roce 1973

Celková fotografie vystupujících žáků 1. stupně ZDŠ Partutovice:
vlevo paní Helena Relská, vpravo s. Věra Indráková

Rybář Jaroslav Brázda se svou rodinou: děti Vladka Brychtová, Josef Potsch a žena Eva Kandlerová

Je nutno podotknout, že v 50. a 60. letech dobře v Partutovicích fungovalo ochotnické divadlo dospělých. Stalo se tak samozřejmostí, že „umělecky“ žila téměř celá vesnice. Maminky rády ušily či vyrobily slušivé kostýmy i s doplňky všem divadelníkům.

Rybář Jaroslav Brázda *králem se svými dětmi*: Josef Potsch a Vladimíra Brychtová

Páže na zámku: Dobromila Brázdová

Režisérky a dramaturgové Zlaté rybky: Helena Relská a Věra Indráková

Velkými herci se stali žáci ZDŠ Partutovice i při určitých oslavách mimo školu. Nastudovali různá vystoupení s básničkami, písničkami, tanečky. Opravdu p. učitelka H. Relská uměla z žáků herectví „vydolovat“. Vzpomínkou může být vystoupení v rámci oslav MDŽ v roce 1968. Scénky a přednes básní doplnil i „balet“, z kterého se dochovaly zajímavé fotografie. Nezapomenutelnými se staly úbory, např. sukně z krepového papíru nejrůznějších barev, bílá trička (nedílná součást cvičebního úboru) a rozmanité papírové pokrývky hlav. I z černobílých fotek je vidět, že jsme vystupovali ve více rolích. Stihli jsme se rychle převlékat. Při oslavách MDŽ 1968 vévodila barva červená a bílá!

Celkové foto z představení především pro maminky u příležitosti oslav MDŽ

Blahopřáním maminkám k MDŽ se staly i tanečky v r. 1968. V hlavní roli Emilie Haitlová

MDŽ 1968 – „Baletky“: Emilie Haitlová a spol.

MDŽ 1968 – „Baletky“: Emilie Haitlová a spol.

Vánoční besídka 1968 v maskách: Marcela Brázdová, Pavel Potsch, Petr Pavelka

Divadelní duch se v žácích projevoval i při školních kulturních akcích. Např. při předvánočním zastavení ve škole v r. 1968. Pan ředitel František Gregorek s námi dětmi nacvičil mnoho koled za doprovodu houslí, menší scénku, promítl poutavý film. Všem se líbila nezapomenutelná atmosféra při bylinkovém čajíčku s domácí vánočkou s medem. Třída v úplné tmě, postupně rozsvícený stromeček, prskavky i vyprávění z dob minulých. Ty nádherné neopakovatelné chvíle pan ř. Fr. Gregorek zachytil i na fotografiích.

Paní učitelka Helena Relská byla hybatelkou dětských „duší“. Nejednou probudila skryté divadelní schopnosti žactva a příznivě ovlivnila jejich kulturní orientaci. Dokladem toho jsou úsměvné vzpomínky nad fotografiemi ze starých alb.

Závěrem si dovoluji osobní vzpomínku na pana učitele a ředitele ZDŠ Partutovice Františka Gregorka – velkého „režiséra“ našeho dětství. První den školního roku 1966/1967 nám prvňáčkům vysvětloval, proč budeme chodit do školy a čemu se budeme učit. Víím, že nám např. sdělil, abychom se naučili dobře česky. Že se odnaučíme říkat „užička“ či „šufan“ a budeme používat „nová“ spisovná česká slova. Na lžičku jsem byla zvyklá z domu. „Šufan“ jsem nahradila „šufánkem“. Ale naběračku, jako slovo, používám dodnes výjimečně...

Staré zvyky a vyprávění starých lidí na Spálovsku

Rudolf Mík, upravila J. Mazáčová

V letošním roce uplynulo 50 let od úmrtí luboměřského písmáka, kronikáře a vlastivědného nadšence pana Rudolfa Míka (1892 – 1975). Ten byl známý svými trefnými postřehy k nejrůznějším událostem. My si připomeneme jeho práce, které ještě nebyly zveřejněny.

Když pekla hospodyně chleba a měla ho doma v pekárni (chlebová pec), tu nesměl nikdo vlézt si lehnout na pec, dokud byl chleba v pekárni.

Kdo se opovážil vlézt za pec, pokládalo se to za velké pohoršení.

Kdo drobil chleba na zem, nebo jestli někdo našel drobty chleba na zemi po dětech, tu velmi se lidé nad tím hněvali.

Tu je vidět, jak byl chleba mnohým lidem vzácný, a jak lidé s chlebem šetřili, báli se hladu, kterého naši předkové několikrát zakusili, a dlouho o tom svým dětem vyprávěli.

Co vím z dětských let, začali chlebem pohrdat nejprve dědinoví žebráci. Ti prodávali chleba celé brašny za pár krejcarů a koupili si za to raději kořalku.

Popis okolí Luboměře z roku 1900

Spojovací cesty a chodníky z Luboměře (Luboměra, německy Laudmer) do okolních míst: Potštát (Poštát, něm. Bodensadt), Partutovice (Partovjice, něm. Bartelsdorf), Jindřichov (Hyndrfaud, něm. Heinrichswald), Dobešov (Dobešvaud, něm. Dobischwald), Jakubčovice (Jakubčovjice, něm. Jogsdorf), Klokočůvek (Klokočůvek, něm. Klein Glockersdorf), Barnov (něm. Bernhau) a Liptáň (něm. Liebenthal).

Park u Obecního úřadu v Luboměři (Foto: Jiří Vlček, 2002)

Luboměř – Potštát

Do Potštátu se chodilo velmi často již odedávna za různými nákupy. Živé byly též v Potštátě jarmarky. Ačkoliv to bylo město ryze německé, naši lidé tam rádi chodili a německou řečí se dorozuměli, poněvadž skoro každý dospělý člověk v naší obci němčinu znal. Kdo německy neuměl, těžko se v Potštátě v obchodech domluvil.

Do Potštátu se chodívalo pěšky. Od kostela sv. Vavřince sešlo se Vesníkem dolů. Každý si z Vesníku okouknul samotu Nový Dvůr a v pozadí dědinu Liptán s bíle nalíčeným kostelem a s několika větráky (větrnými mlýny) po pravé straně dědiny.

Na Liptáněm se tměl les, tak zvaný od nás Rajpuš, do kterého chodívali jahůdkáři v létě na jahůdky, čili na borůvky. Naši lidé byli někdy od Němců při trhání borůvek pronásledováni.

Jednou se tam strhla i rvačka, nikoliv mezi dětmi, nýbrž mezi dospělými. Prali se tam sochory (kyji) liptáňský fojt Šízl a jeho syn s Josefem Ondřejem č. 12 a Frant. Kočtářem z Nového Dvora. Šízl pronásledoval jahůdkáře, přičemž jim vysypal borůvky z nádob. Bylo to v době 1. republiky, za p. prezidenta Tomáše Masaryka.

Ve Vesníku jsme si prohlédli po levé straně díly selských Padělků, jakou má každý šířku. Po pravé straně nás doprovázel pozemek obecní. Poslední obecní role již při hranici lindavské je role, na které se mnoho roků lopotil Tomáš Šustek, č. 70. Poslední díl Padělků při hranici patřil ke gruntu č. 33. Byl jen krátký, ale velmi široký.

Na hranici po levé straně stál u cesty dřevěný sloup s obrazem P. Marie, patřící i s polem vedle ležícím Aloisi Šperátovi, chalupníku z Lindavy č. 20. První kousky rolí po pravé straně obdělával Josef Rösner, první chalupník po levé straně.

Jdouce kousek dále, zahleděli jsme se z příkrého svahu na bublavý potůček Něčín. Ve vodě bylo vidět mnoho rybiček, jak si užívají svobodu, jak se honí a převalují se svými třpytivými zlatými bříšky.

Po příchodu do obce Lindavy (nyní Lipná), uviděli jsme ihned zaostalost dědiny. Cesta rozbitá, ploty nachýlené, propleteny haluzím. Okolo potoka divoký olšový porost, jako kdyby neměl svého pána. První sedlák po pravé straně se jmenuje Nágl. Jeho soused za cestou Pulcar (Polzer).

Přicházíme ke zděné kapličce, dali jsme se chodníkem přímo nahoru. Přešli jsme roli sedláka Halbgebauera, u cesty po pravé straně se objevil větrák patřící jmenovanému sedlákovi.

Po této staré polní příční cestě šlo se až do březového lesa zvaného „Potštátský lések“. Mezi větrákem a léskem stál po pravé straně u cesty velký dřevěný kříž s Ukřižovaným.

U kříže je v zemi zadělána dřevěná pokladnička s visacím zámekem pro milodary. Než se vešlo do léska, čili lesíka, ohlédli jsme se ještě po okolí. Krásný pohled byl k Luboměři, kde na návrší u silnice se bělal kostel sv. Vavřince, obklopený lipami. V lésku bylo mnoho borůvek. Cesta velmi špatná, samé díry a kaluže s vodou.

Když jsme vyšli z lesa, objevil se nám jiný obraz krajiny. Po pravé straně Kovářovsko, a před námi Potštátská kotlina, a vzadu velký Kozlovský les. Před lesem dědina Božkov se zděným větřákem po levé straně. Po vyjití z lesa přišli jsme ke stromům, kde byl opět svatý obrázek P. Marie. Kousek dále překročili jsme po dvou velkých kamenech bahnitý potůček.

Potom se šlo špatnou, kamenitou cestou až k Potštátu, kde jsme vyšli před městem na silnici, která vedla vrchem od Lindavy. Nad městem se zvedaly již z dálky viditelné dvě velmi štíhlé věže kostelů, obzvláště toho hřbitovního.

Při příchodu do Potštátu bylo již cítit jinou vůni vzduchu. V prvním obytném stavení po pravé straně bylo slyšet rámus starého tkalce, jak klapé na tkalcovském verštatě (tkalcovský stav). Šli jsme dále, tu při silnici od Kovářova stojí podlouhlé stavení garbíře (jirchář, zpracovatel kůží) Münstera, který vydělával kůže. Naproti budově ležela halda pomleté smrkové (švrčínové) kůry.

Když jsme stoupali do kopečka k městu, tu jsme si vzpomněli na staré opevnění města Potštát, do kterého nosívali naši staří fojti panské vrchnosti svůj obvyklý raport (hlášení).

Když jsme vystoupili nad kopeček, všimli jsme si po levé straně domku (bývalé fary) luterských pastorů. Dále zde byl městský chudobinec, co stravovna (herberk) pro vandráky a dále je zde hospoda p. Lachety. Naproti hospodě byl řezník Juráč, který uměl česky. Než jsme přišli na náměstí, museli jsme udělat řádnou okliku.

Náměstí je dosti velké. Je vydlážděno hrubým kamením, že by si člověk jazyk ukousnul. Na náměstí jsou městské domy s podloubím, mnoho domků je starých a nízkých. Na náměstí je též jeden Žid, jménem Haas. V továrně na hedvábí je živo, stroje vesele klapou. Ratůz (hodinová věž) uprostřed náměstí ukazuje, jak doba uniká. Potštátské náměstí je vyzdobeno morovým sloupem a cennými barokními sochami svatých. Pod dolní částí náměstí stojí velká zámecká budova s bohatou historií a se zámeckým muzeem.

Měšťané města Potštátu vystupují dost pyšně a nadutě. Mnoho si o sobě myslí a na svém starém hnízdě si velmi zakládají. Fara jest schovaná u farního kostela sv. Bartoloměje a v ní si dobře žijí páni duchovní.

Do Potštátu se schází lidé z mnoha obcí: z Rudoltovic, Milovan, Kovářova, Liptáně (Luboměř pod Strážnou), z Heřmáněk, Boškova, Středolesí, Boňkova, Kyžlířova, Lindavy (Lipné), Partutovic (Partovic) a tak dále. Největší obchody jsou dva, Lacheta a pod podloubím Röder. K městu jest přilepena dědina Pa-

desát Lánů. Pekař Urban dojíždí každý týden koňským povozem s pečivem z Potštátu do Luboměře a do Spálova.

Zajímavé je u Potštátu návrší Galgenberg (Šibeniční vrch) z doby hrdelního práva. A za Potštátem (6 km na západ) je lesní trať Smolno, pohřebiště sebevrahů z širokého okolí.

Nízkoenergetický dům, podporované bydlení pro starší občany od 65 let v Potštátě. Umožňuje občanům spokojeně dožít ve své rodné obci. (Foto: archiv města, říjen 2025)

Z Luboměře do Partovic

Po silnici od kostela v Luboměři kráčíme po rovném terénu k Pasekám. Obrátíme zrak vlevo na rovinu Na drahách s cestou k Heltinovu. Potom na březový lések zvaný „Paseky“, ve kterém se rádu zdržují zajíci. Rostou tu borůvky, krušpánek (zimostráz) a kozáky. Od Pasek se zadíváme k Novému Dvořu, u kterého rostou na heltinovských loukách vonné konvalinky. Dále vzadu směrem na západ odpočívá v údolí německá, nám z dřívější luteránské doby, bratrská obec Liptáň (Luboměř pod Strážnou), s nápadným bělavým panským dvorem a s kopcem Strážnou v pozadí.

Jdeme dále k údolí zvanému „Olší“, a tu se v duchu tážeme, proč vede ta silnice tak klikatě? Je to tím, že byla založena na původní staré cestě. Jedna spojující cesta odbočila od Pasek k údolí Olší do Lindavy, druhá šla doleva k Partovicím.

Přicházíme k lindavské hranici. Vedle silnice rostou mohutné třešně, na kterých si kluci pochutnávají, když jdou do Bajchlovců na borůvky. Bývají při tom od lindavských Němců pronásledováni. Navzájem si nadávají, Něm-

ci Čechům: Böhmische copak. Češi Němcům: Deutsche kydrák. Od silnice po pravé straně stojí dřevěný větrák, který krajině vévodí spolu s větrákem Hanesovým na Luboměřsku.

Po levé straně silnice stojí velký dřevěný kříž, s plechovým Ukřižovaným. Kousek dále u puškvorcové (bužkvorcové) kaluže stojí sloupek s obrazem P. Marie.

Od silniční křižovatky se dáme polní cestou přes les Bajchlovec, která nás zavede na „Drahy“ k Partutovicím. Touto cestou chodí lidé i do Hranic. Přijdeme do Partovic na Kocandu, a dáme se dědinou tam, kam nás rozum zavede.

Dle vzhledu je dědina chudobná, ale úhledná, s farou a kostelem sv. Mikuláše a se zbožným lidem, kde panuje vzájemný pozdrav Pochválen buď pán Ježíš Kristus.

Luboměř – Jindřichov (Hyndřfaud)

Do Hyndřfauda chodí se na Heltinův. Z Luboměře do Lužního potoka, a nad Heltinovem do Lengrova dolu. (Lenger, sedlák v Lindavě v dolním konci, čís. 26). V Lengrovém dole končí Vsiska luboměřských sedláků.

V Lengrovém dole máme jediný východ my Češi ze Spálovska do českého ovzduší. Tento úzký východ je sevřen z obou stran německými katastry: Lindavským a Dobešovským (Dobešvaudským). V Lengrově dole přejdeme po žerdích potůček a dáme se Gazdovým kopcem nahoru. Přijdeme na lesní cestu, která nás vyvede z lesa ven na pole. Vpředu uvidíme příčnou silnici, která vede k Dobešvaldu, a vpravo uvidíme u silnice hospodu (samotu) Čardu, na které bývá hospodský Bartoš.

Dáme se rovnou do údolí, ve kterém se skrývá za olšovým stromovým dědina Jindřichov (Hyndřfaud). Po levé straně jsou bažinaté louky s olšovým porostem, za kterými po levé straně měla kdysi státi původní dědina, založená dřevorubcem Heindrichem. Dnes mívají na místě tomto cikáni svůj láger (tábor).

Jindřichov je dědina s velkými sedláky, s neupraveným návsím. Má dva staré vodní mlýny v obci na potoce. Je zde fara a kostel Nanebevzetí P. Marie, pěkná škola a 3 hospody.

V Jindřichově slouží každý rok z naší obce několik čeledínů (pachouků) u tamějších sedláků. Z Jindřichova neslouží v Luboměři nikdy ani jeden. Mají tam v obci též svou bandu muzikantů pod kapelníkem Isidorem Kurzem.

Jednou se stala zvláštnost, že p. farář jel se svým povozem do Spálova na děkanskou vizitaci a měl zapřažený pár volů. Jel pomalu a dojel.

Do jindřichovského kostela chodí v zimní dobu též občané Heltinova.

Po pravé straně dědiny, na návrší k Dobešvaudu, stojí jako maják Čechů větrák.

Luboměř – Jakubčovice

Do Jakubčovic se šlo pěšky z Luboměře na Potůčky. V dolním konci dědiny u č. 50 ven, polní příční cestou přes selské díly polí do doliny Potůčky a na silnici ke Švonovému mostu pod Spálovem. Nejvyšší místo na spálovském poli, které se přejde, se jmenuje „Štětky“. V roce 1900 silnice spálovskou Suchou ještě nevedla, byla zde špatná, kamenitá cesta. Silnice začínala až po vyjití z lesů ven.

Asi 500 kroků po vyjití z lesa v údolí Dora odbočil z cesty starý chodník doprava, napříč přes díly polí jakubčovických sedláků, směrem ke knoflíkové továrně Emila Teltschika.

Na území Slezska byly silnice v dobrém stavu. Po vyjití z údolí Suchá čili Dora otevřela se nám před očima nová krajina - údolí Odry od Klokočůvku k Odrám s živějším ruchem a s lidem mluvícím jinou řečí (německým kravařským nářečím).

Údolím Odry zde vede železnice Suchdol – Budišov a silnice do Vítkova s živým provozem formanů, je zde stráž Horník (Hyrnych) s kamenolomem, a v Jakubčovicích továrna na knoflíky, kde naše mládež po vyjití školy nějaký peníz si vydělala. Kromě služeb čeledínských u sedláků hledal tehdy náš lid ze Spálovska výdělek většinou v Jakubčovicích. V obci je velký vodní mlýn majitele Kaspera, fojtství s hospodou p. Popa a stará obecní dřevěná zvonička, šindelem obitá.

Usedlosti jsou vystaveny ze zdiva a okolo budov je mnoho ovocných stromů s velkou úrodou ovoce, které dělá laskominy mimojdoucím lidem.

Jdeme-li ze Spálova k Jakubčovicím od Švonova mostu asi 1000 kroků, přijdeme k místu zvanému „Kosků kuč“. Na tomto místě velmi často večer strašilo. Lidé tam viděli skákati trpaslíky a vasmány (hasrmany), a proto se báli tam po setmění ojedinele chodit.

O strašidlech v Koskově kuči se mezi lidem na besedách velmi často hovořilo.

Dle výpovědi obvodního lékaře MUDr. Leopolda Vožického ve Spálově, který do Spálova přišel asi v r. 1899, byla cesta ze Spálova do Jakubčovic taková: „Člověk, když jede povozem do Jakubčovic, musí dávat dobrý pozor, aby si neukousl jazyk, tak to drká. Cesta je samý kámen a díra. Zároveň je ale také ochranou před germanizováním Spálova.“

Luboměř – Klokočůvek (Kokočůvek)

Jdeme od Valentovy stodoly č. 9 po silnici. Vpravo na Demlově díle u silnice stojí starý javor s obrázkem P. Marie, před kterým každý křesťan vzdá poctu. Na díle Adamově č. 4 mezi silnicí a stodolou je březový lések (lesík), ve kterém chlapci na vesno (jaro) honili mladé zajíce. Přejdeme po silnici panský díl, na němž je silnice nejširší.

Dále po levé straně při silnici stojí zděná kaplička, šindelem krytá, se soškou P. Marie. Lidé kapličku nazývají „Boží muka“. V těch místech velmi často noční

dobou strašovalo. Jdeme dále, po levé straně stojí les „Královec“. Toto jméno je památkou na vyhnaného sedláka Kašpara Krále za selských bouří na Spálovsku. Z pravé strany přichází spojovací cesta Luboměř – Spálov, která vede podél selského dílu usedlosti č. 83 do Spálova.

Dále pak u silnice stojí dřevěný sloup s kapličkou P. Marie, kterou lidé nazývají Ambróžova P. Maria. Vzdáme jí poctu smeknutím a pokřížováním.

Přicházíme ke Spálovu, ke Kocandě, kterou se pokoušeli koncem doby Rakouska přejmenovat na Novosady. Jako první vlevo stojí zde dřevěná chaloupka Josefa Šimy (Kadlečka). Vedle ní stojí zděná chalupa stolaře Čechy. Další soused je bednář Honyš, potom následuje klempíř Ambrož a tak dále. Dříve na Kocandě byli samí řemeslníci. Projdeme kolem vysokého kamenného kříže z r. 1750 proti staré fojtově hospodě a přicházíme vlevo u zámecké cesty k velké soše P. Marie Růžencové na hrázi rybníka. Vzdáme poctu a hned vedle ve stěně budovy staré pošty u rybníka vidíme ve výklenku stěny dřevěnou sošku sv. Jana Nepomuckého.

Projdeme celkem vedle čtyř hospod a za „židovnou“ se dáme u kostela sv. Jakuba po silnici ke hřbitovu. Projdeme mezi stavením „Pivodovým“ (Rycek č. 3, přezdívkou Pivoda) a chalupou „ve zdi“ panské zahrady (z chalupy zbyl jen sklep) a přicházíme k novému hřbitovu z r. 1884 a dál na Příhon. Naproti hřbitovu (krchovu) stojí stará památná „robotní“ lípa s pěti vršky, které prý připomínají pět ran Kristových.

Pokračujeme po cestě Příhonem a dále před lesem stojí prastarý javor, největší v okolí, který jest viditelný z daleka, obzvláště ze strany Slezska. Na něm bývají pověšeny svaté obrázky.

Od javora se dáme přímo dolů starou středověkou stezkou Mlýnicí (Mujnica). Po pravé straně v lese nám zůstane železný panský větrný motor, který pumpoval vodu do zámku (výrobek firmy A. Kunz v Hranicích).

Jdeme dále kotárem Mujnice po silnici dolů. Po levé straně silnice vidíme hluboké úvozy v lese u potoka, zbytky staré původní zemské stezky do Slezska.

Když vyjdeme z příkrého lesa, objeví se nám Spálovský vodní mlýn, nejstarší na Spálovsku. Vedou k němu tři cesty „Mlýnice“: ze Spálova, z Klokočova a z Klokočůvky (Monitz). Vedle mlýna stojí kamenný kříž, který nechal postavit mlynář Kodla.

Jdeme dále a překročíme po dřevěném mostě řeku Odru, která prýští u Kozlova za Potštátem (přímá vzdušná vzdálenost pramene od Luboměře měří 15 km, od Spálovského mlýna 20 km). Podíváme se z mostu do vody, jak ryby se prohánějí a užívají své staré svobody.

Silnice nám u mostu končí a pokračuje dále po ní cesta do Klokočůvky (Kokočůvka). Po pravé straně za Odrou nám zůstane poutní místo Skála P. Marie a krčma paní Fučíčky. Pokračujeme dále a na levé straně nás mlýnská strouha doprovodí ke mlýnu pana Rubého (Hrubého).

Od mlýna přijdeme do vesnice. Uvidíme silnici a u ní hospodu pana Wiltsche. Dědina je malá, chudobná, s kaplí a hřbitovem, který je na návrší v poli. V obci můžeme ještě vidět staré dřevěné chalupy i grunty.

Klokočůvek byla kdysi moravská dědina, která se poněmčila. Ale včil, kdo německy neumí, ať tam raději nechodí. Žijí tam němečtí fanatikové.

Luboměř – Barnov

Do německé dědiny Barnova se chodí přes Něčín do Štolgruntu a lesem nahoru do Barnova, na horní konec dědiny. Barnov spíše neuvidíme, až do něho přijdeme. Naše školní mládež, která používá školní úlevy (úleváci), slouží u sedláků v Barnově za pasáky ovcí.

Druhá cesta do Barnova, často používaná, vede ze Spálova na Lhotu na Odře, což je starý barnovský mlýn zvaný německy Schneckenmühle, pod protáhlým zalesněným kopcem Hemberk, z něm. pojmenování Herrenberg, Panský kopec. Cesta pokračuje okolo lesa Klementwald (Klementův les) do Barnova (Bernhau) na dolní konec dědiny.

Třebaže je Barnov dědina zastrčená v údolí, přesto bývala od různých nepřátel napadena a drancována. Bylo to asi z důvodu, že se tam již v dávno době dobývalo olovo a stříbro.

Kdo si zajde do Barnova a zpátky do Luboměře, ten pozná, zdali má nohy zdravé, anebo v kolenech vodu. Údolí Něčínu nás doprovází lesnatými stráněmi a zelenými lukami a potokem Něčínem, který chová hojnost červeně kropenatých pstruhů. Staré české jméno Něčina bylo „Pstruží potok“, německé jméno zní „Latscherbach“ nebo jen „Latscher“ (zkomolenina z čes. „Lautscher“, „Loučský“).

Před Barnovem na poli nás upoutají velké staré „kamenice“, hromady kamení nasbíraného na rolích, které se na slunku do černa vypékají.

V Barnově se pozastavíme nad tím, když si připomeneme lidové podání, že naši předkové z Luboměře, v robotní době, kteří pro panskou vrchnost špatně hospodařili, bývali dáni za trest do Barnova, na obtížnou práci po ní. Vrchností byli nazýváni „Faulbären“, leniví (shnilí) medvědi.

V dobách mokrých roků bylo slyšet na mnohých místech hukot vody v zemi. Voda hučela v chodbách z dob starého dolování. Tak vyprávěli staří lidé obce Barnova.

Luboměř – Liptáň (Luboměř pod Strážnou)

Liptáň, ačkoliv dědina německá, udržovala si s Luboměrem (spisovně s Luboměří) staré přátelství, a to se táhlo ještě z doby reformační, kdy v Liptáni byli lutriáni se svým pastorem Richtrem. Až do naší paměti bylo zvykem zajeti si ku zdávkám (svatba) pro kněze do Liptáně. Proč ne do Partutovic nebo do Jindřichova? Byl to starý dozvuk luterského přátelství s Liptáněm.

Do Liptáně se chodívalo nejkratší cestou z Luboměře od kostela sv. Vavřince k větráku č. 97, odtud chodníkem hluboko vyšlapaným přes díl Padělku gruntu č. 34. Dále pak cestou mezi Padělky gruntů č. 34 a 37 na Něčín. Přešel se u mlýnské strouhy Něčínský potok, a pak vpravo Véclovým výmolem po chodníku do Liptáně. Přes Liptáň chodívali naši lidé na pouť ke Staré Vodě.

V Liptáni byly dvě hospody, obecní hospoda na poschodí a fojtova hospoda. V Liptáni byli většinou sedláci, chalupníků bylo málo. Dva selské grunty úplně dřevěné stály po pravé straně dědiny, když se šlo nahoru.

Druhý spoj s Liptáněm byl z Mlýnice přes Sakandrův dvůr mlýna vedle kaple do příkrého svahu nahoru, na liptáňskou polní cestu, a u Kalíkova gruntu do dědiny. Třetí spoj s Liptáněm byl na Nový Dvůr a Něčínským údolím po špatné cestě do dědiny.

V roce 1900 byla v Liptáni vyhlášena hudební kapela s dobrým basis-tou Honyšem. K Liptáni patřily na Něčíně dva vodní mlýny: Horní Mlýnky a Dolní Mlýnky.

Fojtství v Liptáni je vystavěno na jedno patro. Hospodaří na něm rodina Šízlova. Za stavením stojí řada starých mohutných lip, jaké málokde uvidíme. I na horním konci dědiny jsou vidět u selských usedlostí velmi staré stromy stát, které mají tamější Němci v úctě co památku po svých předcích.

V Liptáni vzpomínají lidé na dávnou minulost vesnice, kdy nad svahem vedle budovy panského dvora stál vrchnostenský hrad (nebo tvrz), z jehož zdiva byl postaven zděný kostel P. Marie Sněžné v Liptáni.

Některá jména selských rodů: Wecel, Grohman, Kalík, Šifner, Wolfert, Mück; Škrobanek Jaroš pocházel z Luboměře.

Spojení s Barnovem, Milovany, Luboměří a Lindavou je umožněno jenom polními cestami. Nad Liptáněm vede stará silnice z Potštátu do Rudoltovic, při níž je hospoda zvaná „Beim roten Ochsen“ („U červeného býka“). Němci ji též jmenují „Lustiger Säger“ („Veselý zpěvák“). Nad vcho-dem byla vycpaná hlava červeného býka s rohy.

Slavnostní otevření nového hřiště v Luboměři pod Strážnou (Foto: Vladimír Kuchař, 19. 8. 2023)

Revitalizace vodní nádrže na Drahách v k.ú. Luboměř (Foto: Martin Necid, 2014)

Erasmus v Turecku: Na týden dcerou turecké rodiny

Anna Dubovská, studentka gymnázia

23. 7. 2025 přistálo patnáct účastníků Erasmu za českou delegaci na letišti Çukurova. Působí maličce, obzvláště v poměru s třímilionovým městem, u kterého stojí. Tohle ale není běžná turistická destinace pro cestovatele.

Mersin na mapě

Výhled z bytového komplexu

Nedaleko bytu mé rodiny byla pláž a moře, které jsem pozorovala i z balkonu. Moře omývajícím Mersin je teplé jako mírně vychladlá vana a na některých místech znečištěné odpadky. Jedná se totiž o přístavní město.

Jezdí sem většinou Turci na svá letní sídla. Naše česká posádka přistála v Mersinu, městě na jihovýchodě Turecka při Středozemním moři.

Život v nových rodinách

Od prvního dne měli všichni účastníci Erasmu týden na to, aby tuto kulturu ochutnali a poznali. Já osobně jsem

měla velké štěstí. Žila jsem s rodinou, kde všichni uměli plynule anglicky a vše tak šlo snáz.

Turecké rodiny nejčastěji žijí v bytových komplexech, které působí jako menší vesnice. Mají v komplexu bazény, obchod a třeba i jóga studio. U příjezdové brány jsou závory otevírající se přístupovou kartou. Celý komplex je také obehnan plotem, pro ochranu soukromí obyvatel.

Jedna z hezkých pláží Mersinu

Divoká je taky dopravní situace. Nehledí se na rychlost, ani na to, kolik lidí v autě jede. A když člověk najede na špatnou cestu, tak z ní úplně s klidem vy-couvá. Na druhou stranu jsou hlídané benzinky. Benzin a naftu do aut tankují pracovníci benzinek, aby se předešlo krádežím.

Turecká kuchyně

Turci jsou převážně muslimové, a proto nejedí vepřové maso a výrobky z něj. Jejich kuchyně je ale přesto rozmanitá. Znáte rozdíl mezi kebabem a dönerem? Právý kebab totiž není maso v chlebu, nebo v tortille, jak jej známe z Česka. Ale je to mleté maso, převážně ovčí, na špejli. Kdežto döner je maso řezané a servírované s jogurtem a chlebem.

Jogurt hraje v turecké kuchyni významnou roli. Využívá se jako mléčný nápoj Ayran (zředěnější kefír), je to jogurtová pěna servírovaná k masu, zálivka na saláty nebo dokonce se užívá jako dochucovadlo.

Po pořádné večeři následuje sladká bomba - dezert. Tradiční je třeba **halva** nebo tekutý **tahini** krém se zmrzlinou, pak taky **künefe**. To je sýr obalený v kadaif (jemné vláskovité těsto z velmi tenkých nudliček) posypaný pistáciemi a politý sladidlem.

Kebab

Künefe (dezert na pravé straně)

Döner

Mersin a jeho atrakce

Zajímavá byla návštěva Kanlıdivane, starodávného antického křesťanského města, ze kterého zbyly už jen zříceniny. Kromě kostela, kapličky a lisovače na olivy tu najdete propast zabarvenou do sytě červená. Její rudé zbarvení je podle pověsti odůvodněno tak, že tam lvi požírali vězně.

Nedaleko Kanlıdivane byly dvě další propasti, symbolicky nazvané **Cennet ve Cehennem**, v překladu Peklo a Nebe. Na dně Nebe je kaple Panny Marie a taky chládek, který je v horkém dnu opravdu vítán. A na dně Pekla? Tam byl podle řeckých bájí vězněn bohem Diem Tifón, který byl následně přemístěn pod sopku Etnu.

Kanlıdivane

Dno Pekla

Dno Nebe

„Dívčí hrad“, to je zřícenina, která stojí na ostrově v moři vzdáleném asi sto metrů od pláže. Legenda praví, že jej král nechal postavit ze strachu o svou dceru. Princezna byla podle pověsti prokletá. Ve městě jí hrozilo uštknutí hadem, a tak byla převezena na hrad uprostřed moře, kam had nemohl.

Poznávání islámu

Nejvíce jsem se těšila na návštěvu mešity Ulu Cami, největší svého druhu v Mersinu. Návštěva je podmíněna zahalením celého těla kromě obličeje. Mešita má dvě patra - horní pro ženy a dolní pro muže. Vyzdobena je jen lehký-

mi květinovými vzory (viz foto) a podlahy jsou potažené hebkým kobercem s pruhy. Ty značí, kam si má věřící pokleknout.

Výzdoba zmiňované mešity

Já před mešitou Ulu Cami

Pátek je pro muslimy synonymem pro naši křesťanskou neděli. V tento den je v mešitě i **imám**, vůdce jejich víry, který vede mši.

Kopuli mešity zdobí šest štíhlých minaretů, ze kterých pětkrát denně vychází zvuk **azán** svolávající muslimy k modlení.

Momentální politická situace

O životě muslimů máme často předsudky. Upřímně si ale myslím, že bariéru mezi nás a Turky staví především média. Ve skutečnosti nemá většina Turků pět žen, ale pouze jednu. Ženy chodí převážně oblékány jako Evropanky a ne v hidžábu – tedy v oděvu, který zakrývá celé tělo včetně vlasů. Ne všichni věřící klečí a modlí se při každém volání azánu.

Další problém, který momentálně staví zeď mezi Turky a svět, a vlastně i mezi nimi samými, je vláda prezidenta Erdoğana. Ten na „trůně“ sedí už od roku 2014 a nepřipouští opozici, či ideologii jinou, než uznává on. Pro mnohé Turky je momentálně problémem vycestovat. Také se zkracují vzdělávací normy. Svobodná nejsou ani zpravodajství a média a není radno se vyjadřovat v neprospekch momentální vlády na sociálních sítích.

Vzdělání občané a hlavně studenti mají nadále víru v ideologii K. M. Atatürka, otce moderního Turecka, díky kterému se z Osmanské říše stala země založená na demokratických principech.

Kemal Mustafa Atatürk, první turecký prezident
v letech 1923 – 1938

Ten tvrdil: **Cumhuriyeti biz kurduk; onu yükseltecek ve yaşatacak olan sizlersiniz.** „Republiku jsme založili my; vy jste ti, kdo ji pozvednou a udrží při životě.“

A tím svěřil zemi následujícím generacím, které dále ponesou hodnoty demokracie a svobody ...

Co je Erasmus?

To je projekt financovaný Evropskou unií, který umožňuje studentům se zájmem o vzdělání a kulturní poznání vycestovat za hranice naší republiky. Na takových zahraničních projektech se většinou sejde hned několik skupinek studentů z různých zemí. Já osobně jsem díky těmto projektům vycestovala na Slovensko, do Portugalska, Polska a Turecka.

Legionářský deník Aloise Kurovce – pokračování

upravil Josef Vlček

6. dubna 1918 přijíždíme do Samary. Vidíme pěkné město s přístavištěm. Ve středisku zřízeném pro zásobování našich ešalonů mířících do Vladivostoku dostáváme chleba. Druhý den jsme již v Ufě. Projíždíme krásnou, romantickou krajinou, kde se skály vypínají skoro až nad železnici. Pak v pohoří Ural se loučíme s Evropou a přijíždíme do Asie. Vidíme okolo nás dosud mnoho sněhu, což činí krajinu ještě více romantickou, projíždíme totiž přes hory a přijíždíme do Čeljabinsku, kde se krajina mění v úplnou rovinu sibiřské stepi. Po překročení řeky Topol mijíme pěkné město (stanice Kurgan), kde mají dostatek potravin a zejména laciné máslo.

11. dubna 1918 přijíždíme do Petropavlovsk. Následujícího dne přejíždíme po šestiobloukovém mostě řeku Irtyš a ocitáme se v Omsku, kde jsem ochutnal dobré pivo. Už odpoledne jedeme dále na východ přes Barabinskou step. Jedeme krajinou bez lesů, kde vanou silné větry. Po pětiobloukovém mostě přejíždíme řeku Ob. Následuje Novonikolajevsk (dnes Novosibirsk) a Tomsk, kde studenti a studentky vybírají na nádraží peníze na nějaký dobročinný účel.

Konečně 18. dubna přijíždíme do Irkutsku, kde potkáváme spousty Maďarů a Němců, všude ve městě jsou patrné známky anarchie (bezvládní). Železniční dráha vede k romantickému jezeru Bajkal, které je právě v této roční době zamrzlé od Irkutsku až po stanici Bajkal (na délku 67 verst). Na břehu jezera lze zakoupit uzené ryby, jsou dosti chutné. V přístavu kotví velký parník – ledokol, který v letním období dokáže přepravit až 28 železničních vagónů na protější břeh do stanice Tanchoje. Dozvěděl jsem se, že během rusko-japonské války v roce 1905 byly přes zamrzlé jezero postaveny kolejnice a jezdil po nich vlak a též jeden vlak se tam i s vojskem potopil. Stanici Bajkal lemují vysoké hory a na nejvyšším vrcholku stojí rozhledna, odkud je krásný pohled na protější stranu. Připadám si jako v pohádce. Projíždíme několika tunely, na každém kroku vidíme pokrok techniky.

20. dubna dojíždíme do Čity, kde se odehrál incident s bolševiky kvůli našim zbraním. Prohlízejí nám vagóny, a tak svoji pušku schovávám pod prýčnu. Jsme rozhořčení nad jednáním bolševiků. Teprve po odevzdání zbraní můžeme pokračovat v cestě a odbočujeme na Amurskou dráhu, protože na vedlejší, Mandžuské dráze svádějí prý rudí boje s bělogvardějcem Semenovem. 21. 4. ráno přijíždíme na stanici Karymskaja, kde stojíme celý den, protože údajně není dostatek lokomotiv. Navštívil jsem tuto kozáckou vesnici, kde vesničané hráli na ulici kostky o peníze. Následující den projíždíme velice hornatou krajinou, hodně lesnatou a málo zalidněnou. Míjíme řadu stanic a místy kvůli velkému stoupání jedeme jen pomalu, někdy jdeme jen pěšky podél vlaku. Potkáváme velkou karavanu velbloudů, jednoho jsme dokonce přejeli. Trať míří na Chabarovsk.

Dne 26. 4. 1918 dojíždíme do stanice Urchara. Krajina se stává přívětivější, jsou vidět četná pole. V noci přejíždíme velký, desetiobloukový most. Konečně po půlnoci přijíždíme do Chabarovska. U nádraží stojí velký pomník, kupujeme si laciné pivo. K ránu jedeme dále a ocitáme se již v přímořské oblasti. Míjíme další malé stanice, v jedné z nich nakupujeme laciný chléb.

28. 4. 1918 dojíždíme do Ussurijského kraje (podle řeky je celý kraj nazýván Ussurijský), následující den se připojujeme k Mandžuské dráze, projíždíme Kirsanovským tunelem a po pravé straně je vidět už mořský záliv. 29. 4. 1918 přijíždíme konečně do Vladivostoku, kde železniční nádraží je u samotného přístavu. Poprvé v životě vidím velké válečné lodě japonské, také anglické, americké i čínské křižníky. Přicházejí k nám copatí Číňané, nabízejí nám různé pečivo, pomeranče, ryby. 30. 4. v 10 hodin vystupujeme z vlaku a jdeme pěšky na poloostrov zvaný Čurkam. Řadíme se, přes město nás provází hudba 5. pluku. Jdeme hlavní ulicí Světlanskou, která se vine podél nábreží, míjíme štáb generála Diterichse, obcházíme záliv Zlatý roh a konečně jsme u cíle cesty na

zmíněném poloostrově, který leží na protějším břehu od nádraží. V opuštěných kasárnách máme vykázané obydlí, ale první noc ležíme na zemi. Teprve druhý den si zřizujeme tzv. „nary“ - zřejmě se jedná o zemljanky.

1. 5. 1918 jsem byl na pohřbu jednoho Angličana z lodi Sufolsk spolu s 20 Čechy. Ve městě budíme pozornost, neboť tamější dělníci právě slaví svátek Prvního máje. Na malé lodičce je možné se dostat přes mořský záliv. Převoz zajišťují výhradně Číňané za 10 až 20 kopejek. Během měsíce května chodíme často do města, kde je mnoho různých zajímavostí. Hojně navštěvovaná je zejména hlavní ulice Světlanská, chodíme někdy i do tamější operety. Město Vladivostok večer poskytuje nádherný pohled. Podobá se to nějaké benátské noci, když vidíme na mořské hladině se třpytit spoustu elektrických světel. Okolo pobřeží vidíme četné pevnosti, což činí samotný Vladivostok přímo nedobytný. Panuje zde jen malý obchodní ruch, jen někdy sem zavítá nějaká japonská obchodní loď. Společně s 5. plukem se během měsíce května připravujeme na veřejné vystoupení (nacvičujeme prostná a šerm bodákem). Občas večer bývá filmové představení, jeden anglický profesor přednáší o lyrice apod. Prostě žijeme v ustavičném zaměstnání.

Dne 2. 6. 1918 pořádáme sokolskou slavnost, pro návštěvníky máme pěkné plakáty, návštěva je dosti četná. Přítomni jsou všichni zástupci spojenců, zvláště Japonci projevují velký zájem. Akce zaznamenává skvělý úspěch. Ve volných chvílích hrávají naši sokolové fotbalové zápasy s Angličany ze Sufolku se střídavým úspěchem: někdy vyhrájí, jindy prohrají. Ke konci měsíce června přicházejí ze Sibiře zprávy, že na některých místech magistrály byli naši legionáři přepadeni bolševiky. Do západní Sibiře vysílá naše vedení delegaci, aby s nimi jednala. Nálada mezi mužstvem se stává stále více nervozní, mnozí „egoisté“ vystupují z našich řad a přecházejí k bolševikům, vede je nějaký Mirovský... Ke konci měsíce dosahuje nervozita vrcholu. Důstojníci se tajně scházejí, protože situace se stává hodně nejasnou. V noci z 28. na 29. 6. jsou bolševické hlídky od skladíšť odzbrojeny. Otevírají se sklady, vydávají se zbraně (většinou berďanky na jednu ránu) pro všechny části našeho pluku. Časné ráno 29. 6. je celé město již v našich rukou, když bolševici utekli do pevnosti naproti nádraží, večer se již vzdávají. Naše ztráty jsou minimální: jeden zabítý a asi tři ranění. Postupně se stěhujeme do místních kasáren, kde je ubytována nejen naše rota, ale celý pluk.

Dne 1. 7. v osm hodin ráno přišel rozkaz k nástupu. Odjíždíme na západ, tj. k Nikolsku - Ussurijskému. Zrovna pod kasárnami se nakládají kuchyně, jedeme na nádraží ve Vladivostoku a odtud náš vlak zamíří na západ. Náš druhý prapor je určen jako předvoj, jsme všichni ozbrojeni puškami. Náš primitivní obrněný vlak má zařazený americký vagon na uhlí, uvnitř se vozy obkládají

pražci a dopředu se umístí kulomet. Míjíme menší stanici, která je již obsazena sedmým plukem. Navečer přijíždíme ke Kirsanovskému tunelu, který ale už bolševici opustili, nedaleké městečko Razdolnoje a přilehlé kasárny jsme důkladně prohlédli. Obrněný vlak jede dále, náš ešalon jede pár metrů za ním.

2. 7. 1918 odpoledne vyhodili rudí mostek. Museli jsme vystoupit a v řetězu jsme šli přes vrchní oblouk mostu, abychom mohli zadržet obrněný vlak bolševiků. Náš obrněný vlak míří k Nikolsku-Ussurijskému je asi v polovině cesty přepaden nepřátelskou dělostřelbou, a tak se musí vrátit zpět. Přichází telefonická zpráva, že rudí proti nám poslali obrněný vlak, záhy se ukázalo, že to není pravda. Později večer obsazujeme návrší a zaujímáme pozice na Nikolsk-Ussurijský. Když jsem se přišel zeptat svého nadřízeného, kapitána Nováka, v jakém směru máme zaujmout pozice, vysvětloval mi, že prostě podle hvězd, protože nemá k dispozici žádné mapy a ani nákresy. Byl jsem do půlnoci na hlídce, od půlnoci jsme leželi v narychlo vykopaných zákopech. Bylo úžasné chladno, a když jsem si k ránu šel pro plášť, zabloudil jsem v okolních roklinách a přišel jsem úplně promočený.

EMIL KOSTKA

Josef Vlček

Databáze VUA Praha uvádí o něm následující údaje. Narozen 2. 8. 1898 v obci Luboměř. My dodáváme, že pocházel z čísla popisného 51, okres Hranice, domovská obec Luboměř u Spálova. V rakousko-uherském vojsku sloužil u 16. praporu polních myslivců na francouzské frontě. Zajat byl v říjnu 1918 v bojích u Verdunu. Do čsl. legií se přihlásil ve Francii v Mimizanbourgu a dnem 24. 11. 1918 byl zařazen jako střelec do 23. střeleckého pluku. Později byl převelen k 24. střeleckému pluku, s nímž se po skončení války vrátil do vlasti a v hodnosti desátníka byl z legie propuštěn.

V pozůstalosti, kterou uchovává jeho vnuk, Petr Kostka, Spálov čp. 275, se zachoval legionářský průkaz E. Kostky a dále potvrzení vydané v roce 1929 tehdejším Ministerstvem národní obrany, pod které spadala i Kancelář československých legií. Na základě tohoto potvrzení získal Emil Kostka legionářskou legitimaci k datu 27. 5. 1929, která jejího držitele opravňovala k využívání určitých výhod. Není nám známo, vrátíme-li se v čase o deset let nazpět, zda se v roce 1919 nezúčastnil obsazování pohraničních Sudet, které se chtěly od vznikající republiky odtrhnout a připojit se k Rakousku. Nevíme ani, zda se jako legionář podílel pod velením generála Šnejdárka na bojích v česko-polském pohraničí. Velmi pravděpodobně se v této době ještě léčil z válečných zranění, která utrpěl na západní frontě (při bojích u Verdunu mu omrzly nohy). Je známo, že právě boje u francouzského

Verdunu patřily mezi nejkrvavější bitvy 1. světové války, při kterých přišly o život nebo utrpěly zranění statisíce vojáků na obou válčících stranách. Ne nadarmo se právě Verdunu přezdívalo „mlýnek na maso“. Emil Kostka proto prý nerad vzpomínal na své zážitky z války.

Ještě se krátce zmíníme o rodinných poměrech, ve kterých malý Emil vyrůstal. Jeho otec, Martin Kostka, majitel domu čp. 51 v Luboměři, se živil jako nádeník v jakubčovickém kamenolomu. Matka Terezie, rozená Zímová, přivedla podle matričních záznamů postupně na svět tři syny. Nejstarší František (narozen 1894) se později přiženil do sousední vsi Partutovice, další byl námi zmiňovaný Emil a nejmladší dostal jméno Alois (1900). Podobně jako jeho otec našel Emil na krátký čas práci v kamenolomu. Brzy ovšem mu bylo nabídnuto - jako bývalému legionáři - zaměstnání u Československé státní dráhy v Suchdolu nad Odrou. Stal se tak státním zaměstnancem, což přinášelo četné výhody. Jednak získal pojištění při odchodu do důchodu, jednak mu nehrozila častá ztráta zaměstnání, jako tomu bylo u soukromých firem. Značnou nevýhodu ale představovala vzdálenost Suchdolu od Luboměře, kterou překonával na jízdním kole, jež si záhy pořídil.

Bylo mu již 32 let, když se v roce 1930 rozhodl oženit. Po třech ohláškách ve spálovském kostele se jeho manželkou stala Cecilie Šustková, narozená 21. 8. 1908 ve Spálově, dcera Rudolfa Šustka, zahradníka ve Spálově a jeho manželky Aloisie Šímové. Snoubenci pak byli oddáni 18. 11. 1930. Tolik ze záznamu Ohláškové knihy farnosti spálovské. Po svatbě se mladí manželé nastěhovali k manželčiným příbuzným na dolní konec Spálova (bydleli u Beranů). Tam se jim narodili první potomci: syn Miloš (říkali mu Emil) asi ještě v roce 1930, dcera Ludmila, budoucí matka Petra Kostky, o němž jsme se zmínili již dříve. Ludmila se narodila 4. 9. 1932, zemřela 3. 5. 2021. Další děti, které vzešly z manželství Emila Kostky a Cecilie Šustkové, se narodily již v novém domově. Nejprve druhorozený syn Karel a pak děvčátko, které dostalo jméno Božena. Novým domovem pro mladou rodinu se od roku 1934 stal dům, který dostal číslo 275 na Kocandě.

V souvislosti s domovem na Kocandě musíme aspoň zběžně nahlédnout do spálovské historie. Příběh se začal odvíjet okolo roku 1930, kdy dva podnikatelé, Felix Kamenec a Farda Alois zakoupili na Kocandě pozemek, na kterém záhy vyrostla stolařská dílna s obytným domem, jenž obdržel číslo popisné 254. Podnikání se oběma spolumajitelům příliš nedařilo. Je nutné si uvědomit, že právě na počátku třicátých let 20. století spěla velká hospodářská krize ke svému vrcholu: stále ještě rostla nezaměstnanost, firmy neměly zajištěný odbyt výrobků, poněvadž lidé neměli peníze,

krachy podniků se staly každodenní realitou. Bezesporu osudnou se stala zakázka na výrobu oken pro českou menšinovou školu ve Vítkově, která nebyla spálovské firmě proplacena kvůli údajným závadám. Kronikář Jan Hajchl v Pamětní knize obce Spálova se zmiňuje o úpadku tohoto podniku a konstatuje, že novým majitelem se stala Občanská záložna v Ostravě - Mariánských horách, která měla vůči oběma podnikatelům značné pohledávky. Popisuje rovněž požár stolařské dílny, který předcházel jejímu definitivnímu zániku: „Dne 18. února (1934) o půl čtvrté ráno vypukl požár ve stolařské dílně firmy Alois Farda a Kamenec. Začalo hořet na severní straně dílny a při mírném severním větru se požár rozšířil skoro přes celou dílnu, jižní konec dílny však neshořel. Jelikož požár nenabyl větších rozměrů, zúčastnili se (hasili) jej hasiči bez vozové stříkačky a nebyti slabého větru, byl by se požár v polovině dílny zastavil. Po požáru nebyla již tato dílna dřívějšími majiteli znovu upravena a skončila brzy úpadkem. Po delší době postaven krov na tuto shořelou dílnu.“ Na jiném místě se ve zmiňované kronice dočteme, že „na podzim 1934 se prodává bývalá stolařská dílna firmy Farda Alois a Felix Kamenec číslo 254 po ohni přikrytá novým krovem.“ Občanská záložna v Ostravě prodala nemovitost dvěma novým majitelům za 50 000 Kč. Ti objekt přestavěli na obytné místnosti, aby se hodil k obývání. Správou domu byl pak pověřen vrchní strážmistr Josef Rybák, který bydlel nedaleko. Novými majiteli se stali klempíř Emil Peprný, který obdržel stávající číslo domu 254 a Emil Kostka, dělník na dráze (dostal nové číslo 275). Oba noví majitelé pak budovu přestavěli, aby se mohli brzy nastěhovat. Při zjišťování příčin požáru se podle pamětníků ukázalo, že požár byl založen úmyslně jako součást pojistného podvodu.

K zakoupení a opravám obydlí použil Emil Kostka veškeré dosavadní úspory. Jak už jsem se zmínil, manželé zde přivedli na svět ještě další dvě děti. Po smrti své manželky Cecilie v roce 1943 musel Emil řešit dilema, jak zabezpečit péči o dvě malé a dvě dorůstající děti. Poněvadž se nechtěl vzdát výhodného zaměstnání na dráze, rozhodl se znovu oženit. Nevěstu našel opět ve Spálově - Annu Haubeltovou. Brzy po svatbě (uskutečnila se po třech ohláškách na začátku srpna 1943) se však mezi oběma partnery projevíly vážné neshody, a tak se raději rozešli. Náhoda tomu chtěla, že brzy se seznámil s Marií Baštincovou, jež pocházela z Paršovic. Spolu pak prožili podzim života. Jejich manželství zůstalo již bezdětné.

Když 4. 8. 1974 zemřel, promluvil při pohřbu nad jeho hrobem ve Spálově pan Alois Kurovec, rovněž bývalý ruský legionář, který o zesnulém řekl, že „do bojů příliš nezasáhl, poněvadž byl tehdy příliš mladý, ale měl odvahu...”

Počasí v oblasti Oderských vrchů během roku 2024

Josef Vlček

Po teplém závěru prosince roku 2023 začal leden deštivým počasím a nezvykle vysokými teplotami (např. 3. ledna odpoledne až 7 °C). Od svátku Tří králů (6. 1.) nastal ale dokonalý obrat, když se vyplnila pranostika, že „Svatí Tři králové mosty staví, nebo bourají.“ Mrazivé počasí trvalo pak až do 17. ledna. Jako nejstudenější lednový den (a současně i celé zimy) se jeví 9. leden, kdy průměrná denní teplota dosáhla -14 °C, tedy hluboko pod bodem mrazu. Bohužel napadlo jen málo sněhu, takže holomrazy mohly uškodit nejen na polích, ale i v zahradách. Převážná většina lednových srážek totiž spadla na začátku ledna ve formě deště. Třetí lednová dekáda přinesla již jen mírnou zimu.

Únorové teploty připomínaly už spíše závěr března nebo duben. Stojí za zmínku, že pouze jednou (8. února) do rána nasněžilo. Sníh ovšem vydržel jen do večera. Příroda se předčasně probudila ze zimního spánku, protože ani následující měsíc březen nepřinesl výraznější ochlazení.

Ve druhé polovině března ovšem okolo sv. Josefa uhodily ranní mrazy, které poničily rozkvetlé meruňky. Na konci měsíce pronikl ze Sahary do Evropy prach, jenž vytvářel spolu s vodní párou mraky, které významně omezovaly sluneční svit. Na dny 28. 3. až 1. 4. připadly letos Velikonoce, které přinesly výjimečně teplé

počasí (1. dubna ukázal teploměr přes 21 °C ve stínu!!!).

V dubnu už byly teploty více rozkolísané. V první dekádě převládlo již typické jarní počasí, které značně uspíšilo (asi o jeden měsíc) rozvoj vegetace. Ve druhé polovině měsíce přišel ale zvrat, když četné ranní mrazíky poškodily kvetoucí ovocné stromy. Ve dnech 20. až 22. 4. zase sněžilo, ale sníh rychle roztál. Až teprve v samotném závěru měsíce se opět oteplilo.

Květen přinesl jen málo dešťů a dostatek tolik potřebné vláhy neobsahovaly ani bouřkové mraky, které k nám zavál vítr při první jarní bouřce 5. května. Ani bouřky na konci měsíce příliš nevylepšily chudou vláhovou bilanci v našem kraji. Zato sousední oblast Vítkovska a Bruntálska zasáhly na konci května silné bouřky a lijáky.

„Když máj vláhy nedá, červen se pak předá“, tvrdí stará pranostika, jejíž moudrost se letos vrchovatě naplnila. Zatímco v květnu spadlo pouze 30,5 mm srážek, červen byl na déšť velmi bohatý (až 203 mm, což představuje více než 260 % obvyklého srážkového průměru). Již 2. června u nás se objevila bouřka s vydatným lijákem a nebezpečnými blesky. 10. 6. blesková povodeň ve Valašských Kloboukách. 19. 6. u nás krátký liják, bouře výrazně zasáhly Opavu a Ostravu. 21. 6. při podve-

černí bouřce padaly v nedaleké Stříteži nad Ludinou velké kroupy, které způsobily mnoho škod zejména zahrádkářům a sadařům. Tento den přinesl neobyčejně bouřlivé počasí, v průběhu 24 hodin se totiž dostavily dokonce čtyři bouřky!! Také poslední červnová dekáda se vyznačovala četnými bouřkami a prudkými dešti, které často vyvolaly i bleskové záplavy v různých částech našeho státu. Podle meteorologů byl letošní červen jedním z nejteplejších za posledních 250 let!

Následující měsíc červenec přinesl určité uklidnění povětrnosti, pokud se týká výskytu bouřek a intenzivních srážek. Přibýlo ale horkých letních dnů (17 dnů s teplotou přes 25 °C, z toho 5 dnů s teplotou, jež se odpoledne pohybovala okolo 30 °C). Vyskytlo se také několik tropických nocí, kdy teplota neklesla pod 20 °C. Kdo neusušil seno v předcházejícím měsíci, mohl si nyní vše vynahradiť. Podobně jako červen projevil se i červenec jako měsíc teplotně nadnormální, ale srážkově podnormální.

Srpen u nás začal deštivým a relativně chladnějším počasím. Ale již od 9. 8. se vrátila vedra, která vydržela až do 18. dne měsíce. Dokonce rtuť teploměru dvakrát překročila hodnotu 30 °C. 14. srpna 32 °C, což se jeví jako nejvyšší naměřená teplota letošního léta u nás a 16. srpna 31 °C. Po velmi horkých dnech a tropických nocích při-

nesly úlevu bouřky s lijáky, které se Českem prohnaly ve dnech 17. a 18. srpna.

Začátek letošního září se zapsal do historie nezvykle vysokými teplotami (3. 9. 30 °C). Avšak již od 9. září nastal nečekaný zlom ve vývoji počasí, když se nad střední Evropou usadila tlaková níže, která přinášela vytrvalé a vydatné deště. Výstraha meteorologů před povodněmi se bohužel naplnila. Především v oblasti Hrubého Jeseníku spadlo během krátké doby (asi 3 dnů) až 500 mm srážek!!! Velká voda z říček Bělé a Opavy zaplavila přilehlé obce a způsobila miliardové škody nejen na infrastruktuře (cesty, mosty, železniční tratě), rovněž ničila i soukromý majetek. Poničena byla i velká města jako Krnov, Opava, část Ostavy a Nový Bohumín. Situace tam byla ještě podstatně horší než při povodni v roce 1997. Povodně zasáhly i Oderské vrchy, tedy náš kraj. Naštěstí vytrvalý déšť ustal 15. září právě včas, když už se v řece Odře valila mohutná masa kalné vody a každou chvíli hrozilo, že se rozlije do krajiny a zaplaví obce jako v roce 1997. I přesto v Loučkách vystoupila Odra ze břehů, ale jen přechodně a dostala se až k prodejně potravin COOP a k mateřské škole, kde už hasiči a dobrovolníci stihli postavit bariéru z pytlů s pískem. Odra částečně pronikla také do prostřední části Heřmáněk, naštěstí jen krátkodobě a bez větších škod. Je třeba ještě

zmínit, že silné deště, jež podmáčely půdu, byly spojeny s velmi silným větrem, který napáchal mnoho škod nejen v lesích, ale i v zahradách, protože snadno vyvracel často i letité stromy z kořenů. Teprve od 16. září jsme si mohli konečně užívat „babí léto“, které dvakrát přerušily deště, ale jen na krátkou dobu.

O říjnu se traduje, že to již bývá teskný brach, který se velice často halí do mlhy a přináší vlhké, nezdравé počasí s deští a někdy i prvními plískanicemi a mrazíky. Zdálo se, že v první polovině měsíce tato předpověď odpovídá naznačené charakteristice a že v samotném závěru lze očekávat někdy i sněžení. Překvapivě se ovšem od 16. října znovu vrátilo pozdní babí léto, jakoby před blížící se zimou chtělo vysušit krajinu zmáčenou povodněmi.

Začátek listopadu přinesl ještě poměrně příjemné teploty, jak doznívalo počasí říjnového babího léta. Od 7. listopadu vystřídal slunečnou pohodu husté mlhy a časté mrazíky. 13. listopadu napadl do rána první sníh ohlašující příchod zimy. Během dne ale roztál. Poměrně suché počasí vystřídal ve druhé polovině měsíce časté srážky, zpočátku ve formě sněhu (22. 11. napadlo v noci až 10 cm), ten ale během několika dnů roztál, poněvadž závěr měsíce byl až nezvykle teplý a deštivý.

Poslední měsíc v roce přinesl proměnlivou zimu. Jak už bývá pravidlem, sněhu bývá nedostatek a po-

kud ho napadne někdy více, zase rychle zmizí. Zato se častěji objevuje na silnicích ledovka či náledí, když na promrzlý povrch prší nebo mrholí. Takovéto extrémně nebezpečné situace pro motoristy, ale i pro chodce, jsme letos zaznamenali v týdnu od 9. do 14. 12. celkem pětkrát! Skutečná a pravá zima nastala až od 20. prosince. Sněhu sice příliš nenapadlo (do 8 cm), zato ale i během dne panovaly mrazy. Na Štědrý den padal mokřý sníh, který k velké radosti dětí se tentokrát udržel i během vánočních svátků a i v mezidobí do Silvestra. Ohlédneme-li se do nedávné historie Vánoc, tak vidíme, že například v roce 2023 s výjimkou Štědrého dne, kdy se náhle oteplilo, byly zbývající dny Vánoc až do Nového roku také mrazivé. Zato v roce 2022 jsme prožívali velmi teplé Vánoce a stejně tak i závěr roku. Velmi teplé počasí se tehdy protáhlo až do poloviny ledna! A ještě jedno ohlédnutí, tentokrát až do covidového roku 2021. Ačkoliv Vánoce i předvánoční období se vyznačovaly mrazivým počasím bez větší sněhové pokrývky, pouze o Štědrém dnu přinesl silný, jihozápadní vítr krátkou oblevu, aby se naplnila pravdivost pranostiky „Na Adama a Evu čekejte na oblevu.“

Podle stoletého kalendáře vládnoucím znamením pro tento rok se stalo Slunce, které přináší léta spíše suchá, ale jen mírně teplá.

Zatímco v předcházejícím roce studené jaro způsobilo opoždění

vegetačního vývoje zhruba o 14 dní, letošní jarní období se z hlediska času vyvíjelo naprosto odlišně. Už jsme se zmínili o velmi teplém únoru, který značně urychlil (skoro až o měsíc) předčasný nástup jara. Padaly teplotní rekordy, počasí připomínalo spíše duben. Ani březen v tomto směru příliš nevybočil z tohoto trendu. Již okolo 10. března rozkvétaly petrklíče, v údolí kvetl i zlatý déšť. Pylová sezóna pro alergické pacienty začala už v únoru, tedy se značným předstihem, protože již v polovině měsíce kvetly jehnědy, zatímco lísky byly již odkvetené. Podobně na mnoha místech rozkvetly sněženky již v první polovině února. Suché a velmi teplé počasí určovalo celkový ráz předčasného jara vlastně až do poloviny dubna, kdy došlo přece jen k dočasnému návratu zimy ve formě nebezpečných raních mrazů, které způsobily značné škody zejména v sadech na kvetoucích ovocných stromech. Mráz zcela zničil rozkvetlé ořešáky vlašské a značně poškodil i květy jiných právě kvetoucích stromů. Výsledkem pak byla katastrofální neúroda ovoce, především jablek. Stejně jako vloni zmrzly i květy borůvek v okolních lesích. Také rané švestky a meruňky s broskvemi, které se v posledních letech objevují v některých zahradách v údolí Odry, zničily březnové i dubnové mrazy. Tyto mrazy trvaly od polovi-

ny dubna skoro až do konce měsíce a namnoze byly velmi intenzivní (ráno až -7°C). Bohužel se vyplnila pranostika „Svatý Josef otevře bránu jara, nebo bude 40 dní připomínat zimu“.

Ovocnáři v Čechách hovoří o stoleté neúrodě jablek i třešní. Pouze asi 25 % se sklídilo z očekávané úrody. V údolí Jakubčovic velmi špatná úroda ovoce (týká se jablek i třešní). V Oderských vrších se urodilo také velmi málo třešní, zato některé hrušně byly doslova obsypány plody. Je zajímavé, že v minulých letech vydržely zimní hrušky při uskladnění až do března, nyní tyto hrušky měknou a kazí se již před Vánocemi. Švestek se urodilo více v Oderských vrších, kdežto v údolí řeky Odry jich bylo mnohem méně. Stojí za pozornost, že se urodilo poměrně mnoho lískových oříšků, kdežto vlašské ořechy nebyly žádné. Dařilo se i vinné révě, která v tomto roce poskytla dobré, šťavnaté plody, které nebyly napadeny plísní.

Podobně jako v minulém roce tak i letos nebyla nouze o zelenou píci, poněvadž se nevyskytlo déle trvající sucho. Naopak trávu bylo nutné séci velmi často (nejméně jedenkrát za 14 dní) při údržbě zahrad a zahrádek u rodinných domů. První seč trávy probíhala již v polovině května, tedy nejméně o dva týdny dříve než bývá obvyklé. Seno se v průběhu června sušilo

jen obtížně, neboť často a vydatně pršelo. Ideální čas pro sušení sena nastal až ve druhé polovině května a potom až v červenci.

Pro včelaře to byl dobrý rok. I přesto zůstávala cena za 1 kg medu stejná jako v předchozím roce (průměrně 200 - 230 Kč/kg). Dražší byly medy tmavěji zbarvené, které připomínaly med lesní, ovšem světlejší druhy medu (např. řepkový nebo květový) se prodávaly většinou levněji. Je pozoruhodné, že i když v posledních letech kvetou oba druhy lip (malolistá i velkolistá) poměrně krátce po sobě (v řádu jen několika málo dní), dokážou včely nanosit do úlů dostatek sladkého nektaru, takže lipový med není žádnou vzácností. Spíše se to v naší oblasti dá říci o medu akátovém, poněvadž kvetoucí akáty jsou stále vzácnější.

Ojedinělé houby se objevily již na konci měsíce května, výjimečně i v červnu. Po dlouhé odmlce se houbaři dočkali až ve druhé polovině září a pak po celý říjen. Je zajímavé, že rostly především letní druhy hub (suchohříby, klouzci, méně už bedly). Navzdory očekávání se ne našly skoro žádné václavky.

V bukových porostech se letos neobjevily bukvice, zato bylo možné nasbírat hodně dubových žaludů. Z vysokého a letitého dubu na Pavlíkové zahradě v Jakubčovicích začaly první žaludy opadávat již v srpnu.

V zahrádkách zaznamenali mnozí pěstitelé bohatou úrodu okurek

a rajčat. Dostatek vodních srážek během letního období příznivě ovlivnil úrodu krmné řepy i brambor určených k zimnímu uskladnění, i když porosty brambor se stávaly často cílem náletu mandelinky bramborové. Přesto všechno byla úroda brambor vloni vcelku dobrá.

Mohli jsme si všimnout, že letos si vosy i sršni stavěli hnízda nad zemí. Nějakým, pro nás záhadným, instinktem poznali, že v září přijdou silné deště a povodně, které by je mohly odplavit.

Ekologická akce „Hodíme Spálov do pucu“ se letos konala 29. 3. 2025 a jak vidíte, pořád je co uklízet. (Foto: archiv ÚM)

Z MÉHO ŽIVOTA – pokračování

Vladimír Rambossek

14. září 2009 – práce mistra Alše o tom slavném setkání

Pokud jste vydrželi až sem, seznámím Vás ještě se slavnou ilustrací mistra Alše.

Ilustraci k dějinám Mnichovic jsem našel při prohledávání archívů. Byla otištěna v nejčtenějším českém časopise 19. století, ve Světozoru. Nakreslil ji tehdejší nejuctívanější malíř, známý mistr Aleš a je zde vidět, jak mistrně pojal setkání velikánů našich dějin.

MIKOLÁŠ ALEŠ: KNÍŽE OLDŘICH A SV. PROKOP

Kníže Oldřich vede diskusi s mnichem Prokopem, jak to viděl mistr Mikoláš Aleš ve své umělecké vizi.

Ač formát obrázku je malý a mnohý by ho mohl spíše přehlédnout, lze setkání přirovnat k významným dějinným momentům, např. k příchodu Praotce Čecha na horu Říp, Libušiným věštbám o slávě Prahy, Dívčí válce či založení prvních náboženských staveb na našem území. Po setkání nastal totiž rozvoj Slovanské liturgie v Čechách. Sázavský klášter – to byla prakticky tiskárna slovanských knih – i když místo tiskařských literek mniši používali pero. Chceme-li událost přirovnat k nějakým novodobým důležitým událostem, pak například k vynálezu penicilinu, objevu atomového reaktoru, první umělé družice, prvnímu člověku ve vesmíru či přistání na měsíci. Nesmíme zapomenout, že jsme jako první v Evropě měli vlastní národní písmo, všude se do té doby používala jen Latina. A jak to zvládl Mistr Aleš? Výborně až geniálně, popsal nám dějiny ve zkratce.

Vypovídací hodnota obrázku je nesmírná a ač nemám kvalifikaci znalce dějin umění, pokusím se o jeho rozbor. Zadívejme se na poměrně jednoduchý obrázek ještě jednou. (Předpokládám, že máte prostudované výše nastíněné dějiny Mnichovic.)

Na kresbě vidíme dva muže ve vášnivé diskusi. Vlevo je kníže Oldřich a je zřejmé, že se jedná o jednu z jeho častých návštěv za Prokopem. Je slušně oblečen a je bez šrámů, není již v roztrhaných šatech, jak se stalo při minulé návštěvě, když zde honil bílou laň ve křoví. Je již k podzimu, což vidíme z jeho teplého oblečení, skládajícího se z pláště a kožené čepice a všimněme si, že i listí na stromech a keřích je již méně. Naproti němu stojí v řečnické póze

svatý muž, poustevník Prokop, blahoslavený až později. Je oblečen v poustevnický šat tak, jak pobýval ve své poustevně – sluji. Ještě jedna zvláštnost je zde zachycena – laň má položenou hlavu na rameni svatého muže a bedlivě sleduje jejich rozhovor. Jak velká proměna! Nebojí se již knížete, který ji chtěl ještě nedávno ulovit. Svatý duch poustevníka působí i na laň, že ztratila strach z Oldřicha, jejího lovce. Svatá proměna myslí. A ještě jeden zázrak svatého muže se zde udál: viděli jste někdy živou laň, například v zoologické zahradě? Vzpomínáte, že by měla paroží? Určitě jste nikdy neviděli laň s parožím, protože paroží mají jen jeleni.

Jediný podobný případ se vyskytuje u sobích laní, žijících v severské tundře. Tedy to znamenalo, že laň živí svatého muže, a proto jí – zázrakem – narostlo nádherné paroží. Z obrazu dále vidíme, jak byl Prokop manuálně zručný, co potřeboval, vyrobil si a udělal sám. Laň má mezi parožím pěkný dřevěný křížek, což svědčí o jeho zručnosti a dále se všimněte připevnění křížku k paroží – žádné omotání a zauzlení nějakým motouzem, ale čistá a dokonalá práce provedená zřejmě lýčím.

Vidíte, takový malý jednoduchý obrázek a kolik údajů nám poskytl. A to ještě nevíme, jaké množství informací se během jejich diskuse probralo. Jistě vešli do poustevny a při hrnku laního mléka a doma upečeného chleba projednali další ve věci založení kláštera s „tiskárnou“. A také možná, že právě tehdy jednali i o umístění přepřahací stanice v uhlířské osadě, která se později zvala Mnichovicemi.

Tak z Mnichovic Vás zdraví Vláda.

14. května 2011 – výlet do Senohrab

Dnes před pěti lety nám odešla babička Zola, v nemocnici v Říčanech. Jak ten čas utíká, jako by to bylo včera. Vzpomínky ale zůstávají, neodchází. Co by asi dnes dělala, jela by na výlet do Senohrab se mnou? Asi ano.

Ráno nebylo jasné a na zítřek se počítá s deštěm. Počkal jsem tedy do oběda, sluníčko bylo stále ukryto v mracích. Vyšel jsem až v půl jedné a zamířil na nádraží, pak pokračoval do kopce na Božkov rozcestí a zde odbočil vlevo po červené. Cesta strmě klesala, po obou stranách stály domky a lidé sekali trávu. Svah je proti jihu, bydlení by mohlo být pěkné, ale výrazně tu sílí hluk z dálnice. Došel jsem pod kopec až k potoku, stálo tu několik domků, zřejmě postavených dříve. Kolem potoka mne značky dovedly až na kraj vesnice Všešimy. Od místních, kteří pracovali na zahrádce, jsem se dověděl, že pokud chci dojít do Mirošovic, že bude nejlépe, když se vrátím až k dálnici a dám se po uzavřeném chodníku podél dálnice. Chodník vedl lesem kolem potoka, nikde žádné chaty. Krajina je to romantická, potůček dělá meandry, dále jsou pusté pozemky porostlé trávou, houštím a stro-

my. Prostor je využíván na tréninky čtyřkolek, je tu takový hluk, že vylučuje jakékoliv obývání. Pak jsem minul smetiště sutin ze staveb, kterým se zavázelo přilehlé dno potoka.

Na kraji Mirošovic už hluk z dálnice takový nebyl. Prošel jsem pod dálničním mostem na hlavní silnici, cesta vedla lesem kolem Mnichovky a tunelem pod tratí do Senohrab. Před tunelem jsou lavičky a stůl z klád, tam jsem posvačil. Potkal jsem několik turistů na kolech i pěšky s dětmi. Za tunelem již začínala vesnice, zamířil jsem na nádraží. Domů jsem se vrátil vlakem v půl šesté. Počasí bylo chladnější, ale vhodné na cestování. Nepospíchal jsem, když jsem chtěl, tak jsem si odpočinul, cesta mi trvala asi čtyři hodiny.

27. května 2011

SVÁTKY jara se letos celkem vydařily. Počasí bylo proti jiným létům dobré, Anička s kamarádkou od sousedů chodily po šmigrustě a vykoledovaly nějaká vajíčka a cukroví. Měl s nimi chodit i Martin, ale měl bolavou nohu, tak je z povzdálí doprovázel Jirka. Lidé, kteří pro ně měli vajíčka, dávali na branky červené mašličky. Po Velikonocích se zase ochladilo a pak, když začaly kvést třešně, přišly ranní mrazy a květy pomrzly. Nyní už je zase teplo, Šárka vysadila do truhlíků muškáty a už jsou venku v oknech, dřív to dělala babička Zola. Čas rychle běží. Už je to pět let, co nás babička opustila. Bylo to také v květnu, když všechno kvetlo. Tak nyní hospodařím jen s Můrkem, je to běh života, nové se rodí a staré odchází, jaro a podzim. S Můrkem se máme dobře, obědy nám vozí a ostatní si uděláme. Přes víkendy sem jezdí Šárka s rodinou, Anička chodí do třetí třídy, Martin dodělává SUPŠ a Vojta pracuje. Šárka dělá ředitelku Sbírky umění 19. století, která sídlí nyní v Jiřském klášteře na Hradě, Jirka má na starosti instalační četu, vloni instalovali výstavu Národní galerie dokonce v Pekingu. Letos měla Šárka letět do Japonska s jinou výstavou, ale ve Fukušimě bylo zemětřesení a vše bylo zrušeno.

My s Můrkem se už staráme jen o sebe; Můrek hlídá myši, aby nechodili do domu a hlídá si svůj rajón před sousedními kocoury. Co dělám já? Když se mně chce, tak spím, obvykle chvilku po obědě, když se mě nechce spát, tak se zabývám fyzikou. Nyní se ve Francii staví nový TOKAMAK. Uvažuji, jestli bych si ho nemohl udělat doma, třeba na půdě. Ale došel jsem k tomu, že se mně to asi nepodaří. Zjistil jsem, že jeden takový fungující je ve slunci a pracuje asi při 10 milionech stupních a ještě při velkém gravitačním tlaku. Ale pracuje spolehlivě už několik miliard let. Ty pozemské, které se nyní zkoušejí, mají dobu hoření jen několik vteřin, pak se plazma začne krabatit a zhasne. Potřebují pro zapálení asi 300 000 000 stupňů. Tak jsem došel k závěru, že této teploty na půdě nedosáhnu, a tak si ten fúzní reaktor nepostavím. Tak se tím

zabývám jen z potěšení a pro radost.

Píše se mně dobře, Můrek mi sedí na klíně a ohřívá nohy. Ten ocelový kloub, zdá se, že odvádí více tepla. Vidíte, zas jsem u té fyziky, ocel má mnohem větší tepelnou vodivost než biologický materiál.

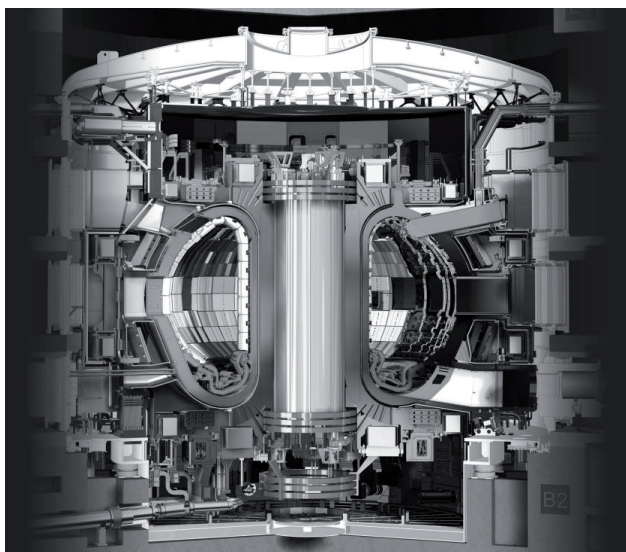
21. prosince 2011

Letošní rok nám uběhl rychle, jaro bylo trochu chladné, naproti na zahradě sousedovi

pomrzly květy jabloní. Nevím, jaké bylo léto na Vsetíně, ale tady za moc nestálo. Ani jsme neměli napuštěný bazén před domem. Šárka byla v létě s rodinou v Provinci, tak si tam tepla užila, já si užil vlakové výlety do okolí.

Jezdím se dívat na řeku Sázavu. Kolem ní sviští „Sázavský pacifik“ – dva vagony a asi 40 km/hod. Rád tam jezdím, škoda, že babička Zola už se mnou jezdit nemůže. Na některé zastávce vystoupím, jdu dvě nebo tři stanice podél trati a pak se zase vlakem vracím. Připomíná mi to dobu, kdy jsem bydlel na Vsetíně v údolí Bečvy. To vsetínské údolí je širší, ale Sázava je zase teplejší. Teče až z Českomoravské vysočiny, někde od Žďáru, tak se cestou ohřeje. Podél Sázavy je několik hradů, zámků a tisíce chat. Je splavná, tak po ní jezdí stovky lodiček. Cestou míjím hrad Český Šternberk, obývaný dodnes původním majitelem, nebo město Sázavu se slavným Sázavským klášteřem. Nalezli zde základy klášterního kostela z roku 1070, později tu byl postaven nový kostel. Za Josefa II. byl klášter zrušen a prodán jako zámek, dnes je z něj muzeum. V současné době zde opravují fresky na stěnách, které se zachovaly jen díky tomu, že pozdější majitelé je nechali překrýt novými malbami.

V Mnichovicích máme na náměstí vánoční stromek, po ulicích jsou svítící ozdoby a máme nově upravené nádraží s obrázkou kocoura Mikeše v podchodu. Nádraží po rekonstrukci vypadá pěkně, jen když jdu na vlak, tak mi hrozně vadí ten kopec, musím jít pomalu. Ještě jedna věc se tu stala: vyčistili potok, který mám před domem. V roce 2002 zde bylo tolik vody, že se přelila až do dvorku a byla jen o schodek níž, než by natekla do domu. Soused pod námi

TOKAMAK vypadá takto

mohl v kuchyni pouštět lodičky. Potok byl hodně zanesený, zvláště pod mostem byl malý průchod a když víc přšelo, chodíval jsem se se strachem dívat, jestli se voda nepřevalí přes cestu a nepoteče do dvora. Nyní jsem si oddechl. Potok je vyčištěný, tok pod mostem je volný. Dnes už může pršet, jak chce, voda do dvora nenateče.

Šárka sem jezdí na víkendy, většinou s Aničkou a kočkou Lízou, občas přijedou i kluci a Jirka. Letos připravila velkou výstavu romantického krajináře Adolfa Chwaly, příští roku bude dělat výstavu Antonína Slavíčka do Hlinska. Už podruhé se změnil ministr kultury a ten nový jmenoval i nového generálního ředitele Národní galerie. Ředitel Sbírky moderního a současného umění odešel do důchodu a Šárka byla dočasně pověřena vedením obou sbírek, má toho nyní na starosti hodně.

22. prosince 2012

Letošní rok uběhl, zima byla celkem mírná, ale v únoru přišly na několik dnů mrazy okolo mínus 25 stupňů. To jsme v Mnichovicích ještě nezažili, pomrzly i některé staré růže a stromečky. Pak přišlo jaro, třešně, jabloně a ostatní stromy odkvetly, ale pak jednou v noci přišel mrazík a květy vistárie a hroznů opět pomrzly. V létě bylo střídavě, letos jsme na dvorku opět bazén neměli. Občas poprchalo, ale vody je málo, naštěstí ve studni jí máme dost. Zima přišla poměrně brzy, již 27. října napadl sníh, i když dlouho nevydržel. Nezvyklé byly mrazy na počátku prosince, které dosahovaly až mínus 15 stupňů.

V Mnichovicích máme nově zrekonstruované náměstí a na něm opět vánoční strom. Byl tu vybudován také nový autosalon Citroenu, největší ve Středočeském kraji. Na otevření přijel z Francie obchodní ředitel, byl jsem se tam s Vojtou podívat, ale auto jsme si nekoupili.

V létě jsem si udělal výlet do Mladé Boleslavi, Škoda tam má pěkné muzeum.

naš dům v Mnichovicích, léto 2012

na svém domácím pracovišti, 5. 12. 2012

Původně se tam vyráběla auta pod značkou Laurin & Klement, pak to koupila Škodovka a značka se změnila. Mají tam také auto, které jsme měli doma. Nebylo úplně stejné, protože otec si ho nechal přestavět na takový malý autobus a nákladák. To naše mohlo být vyrobeno kolem roku 1928.

2. června 2013 – povodně

Letošní povodně jsou proti těm před deseti lety slabší, ale i tak jsem měl zaplavený dvůr. V noci na neděli intenzivně pršelo, ráno byla voda v zahradě, ale ke studni nedosáhla. Chodník k brance byl pod vodou, voda se přelila u soutoku s potokem přes cestu. Ráno stálo na silnici před naším domem hasičské auto, silnice ani mostek nebyly zaplaveny, ale průtok pod mostkem byl přeplněn.

povodeň 2013 – Mnichovka a zahrada

V pondělí už nepršelo, ale koryto Mnichovky bylo stále plné. Následujícího dne hladina poklesla až pod mostek a voda se již nepřelévала přes cestu. Na dvorku však byla bažina; voda zaplavila kanalizaci a z jejich poklopů u brány a před sousedy stále prýštila. Abych měl přístup na cestu, musel jsem na chodník dovést pár starých obrubníků. Namohl jsem si přitom nohu s ocelovým kyčelním kloubem. Chodník u brány se propadl pod úroveň trávníku a byl dlouho pod vodou. Bude se muset přeložit a podsypat pískem, což nakonec udělal Vojta. Mostek musí jít do rekonstrukce, další povodeň již nevydrží.

Mně je pořád zima, musím ještě občas zatopit, zvláště teď po povodni. Zdi jsou vlhké a tak musím stále vysušovat. Jen Můrkovi to nevadí, nosí si pořád kožich. Na zahrádce mimo trávy nic neroste. Jako každý rok jsem zasadil rajčata, sice přežívají, ale nechtějí kvést. Obvykle z jara, když všechno kvete, jezdívám vlakem do údolí řeky Sázavy. Stráně bývají bílé od květů, občas nějaký vodák na loďce, voda mírně zvedlá. Letos jsem si výlet pro deštivé a chladné počasí nemohl dovolit. Ta krajina mi připomíná údolí Odry pod Spálovem, kde jsme se jako kluci chodívali koupat.

čtvrtek 1. května 2014

Ráno v šest jsme vyjeli naší lodí, která se nazývá Roomster, z Mnichovic proti proudu času. Vrchním kapitánem byla Šárka, hlavním kormidelníkem Jirka a o vše ostatní se staral vrchní plavčík Anička. Jediným pasažérem jsem byl já. Zamířili jsme na Mirošovice a zde, po složitém manévru, se nám podařilo najet na Brno. Cesta byla po ránu volná, provoz byl minimální. Kousek před Brnem jsme zastavili na odpočívadle na svačinu. Pak jsme objeli Brno a zamířili na severovýchod, směr Vyškov, Kroměříž a Zlín, který jsme pomalu projeli. Tady jsme kdysi žili, otec pracoval u Bati a bydleli jsme ve dvojdomku, které pro zaměstnance nechal postavit. Těch dvojdomků je zde ještě hodně, ale ten náš už tu není, pohltila ho nová zástavba. Projeli jsme kolem závodů, přes náměstí s obchodním a Společenským domem, kolem dalšího náměstí a kostela, kde jsem byl pokřtěn a pak jsem uviděl nemocnici – za potokem Dřevnice, kde jsem se před 85 lety narodil – ale až čtvrtého, dnes je teprve prvního. Na 1. máje zde bývaly velké průvody, matka na ně vždy vzpomínala. V čele šel Baťa s vedením závodu, pak jednotlivé provozy a alegorické vozy. Projeli jsme Zlínem a pokračovali k Vizovicím. Cestou po levé straně jsme minuli „dálnici“ do Slušovice, je čtyřproudá, ale je jí jen kousek. Přejeli jsme kopec Sirákov a přes Liptál (doma nad psacím stolem mám na stěně pověšeného dřevěného andílka, ten prý pochází z Liptálu) sjeli do údolí Bečvy. Pak byla Lhota, kde bydlel Gustův bratr Zdeněk, a pak již začátek Vsetína – Rokytnice.

Nejdříve jsme zabočili na Rybníky podívat se na dům, kde jsme bydleli. Zastavili jsme na chvíli v naší ulici, ale nikoho tam už neznáme. Pak jsme pokračovali přes nadjezd do Luhu k Janírkům. Tady původně žili dědečci Hříbkovi. Když jsme u nich po svatbě bydleli, měli ještě hospodářství – krávu, prasátko, slepice, kočky a k tomu nějaká pole Za dílem a na Šibeňáku. Babička hospodařila a dědeček pracoval ve Zbrojovce. Byl vyučený tesařem a vždy vzpomínal, jak roku 1915 vyhořela věž vsetínského zámku. Roku 1924 ji tehdejší majitelé Thonetovi nechali opravit a on tenkrát jako tesař pracoval na opravě její cibule. Do domku v Luhu jsme nejeli hlavní bránou, ale zadní, která vede na zahradu plnou palivového dříví a švestkových stromů. Tuto branku nepamatuji. Nyní zde bydlí Alena s Gustou a Radimem, nahoře v patře pak Změlíkovi – Lenka s manželem Radimem a dětmi. Dostali jsme oběd a odpoledne mě Radim Změlík vzal na exkurzi do traťové měnárny v Ústí, kde má pracoviště. Bylo to velmi zajímavé. Celé zařízení měnárny je řízeno na dálku a ovládáno přes dispečink, který je v Přerově. Radim se spolupracovníky dělá jen servis a údržbu a jeho skupina má na starosti tři měnárny.⁵

V Luhu na dvorku mají postavený uzavřený altánek, který slouží k posezení a je tam i velký kamenný krb, kde večer opékali masa. Poseděli jsme a pojedli, ale byl jsem unavený, tak jsem šel brzy spát. Ustláno jsem měl v pokoji u Radima, který je plný počítačů.

pátek 2. května

Radim Janírek mi zajistil na dnešek exkurzi do TESu, dříve MEZu, kde jsem celý život pracoval, ale to je už 24 let, co jsem tam skončil. Šárka nás dovezla k fabrice, byli jsme ohlášení na 8:30. Dostali jsme žluté vesty a brýle a po chvíli přišel pan Novotný, který nás provedl závodem, byl ochotný a znalý provozu. Odpověděl na mé dotazy o historii TESu, měl velký přehled. Bylo velmi obtížné po revoluci získat nové zákazníky, ale podařilo se to. Po těžkých začátcích a rozšíření výrobního sortimentu o velké stroje (generátory pro vodní a větrné elektrárny) a také s kooperací pro druhé závody se výroba začala rozjíždět. Myslím, že to chtělo hodně odvahy a úsilí skupiny lidí, kterou bych nazval Sokol a spol. Bylo potřeba změnit celou organizaci práce ve vedení i výrobě.⁶ Těch dojmů z exkurze bylo mnoho, ale už jsem si všechno nezapamatoval.

Po prohlídce TESu nás Šárka zavezla ještě na Bobrky, kde mi Radim domluvil návštěvu v novém závodě GaEm (což znamená generátory a motory) v průmyslové zóně Bobrky II, kousek od Bečvy. Po příjezdu nás přivítal pan

5. Jeho pracoviště se sestává ze dvou velkých transformátorů – transformuje se 110kV na 22 kV, pak jsou tu další transformátory, které mění napětí 22 kV na napětí trolejí pro dráhu na 3kV. Toto napětí je usměrněno a stejnosměrný proud je veden do troleje. Každá část trati má svoje usměrňovače – samostatné obvody. Celkem jsou to 4 větve, každý obvod má ještě rezervní napájení, při výpadku jedné se přepne na náhradní obvod. Kdysi dávno, jak se pamatuji, v těch měničích byly rtuťové usměrňovače, dnes jsou nahrazeny křemíkovými diodami. Každá má pracovní napětí 600 V. Jsou tam i další transformátory pro ovládací zařízení, napětí 220 V. Nové jsou také vysokonapěťové vypínače vysokého napětí – dříve se používaly na stlačení vzduch, nyní jsou pružinové. Jako záloha proudu pro ovládání v případě havárie je tam akumulátorová stanice 24 V.

6. Provozovali jen závod vyrábějící elektro, nástrojárnu a bez slévárny a modelárny. Podařilo se jim dostat na zahraniční trhy výrobou velkých generátorů pro vodní a větrné elektrárny. Nyní se v závodě vyrábí elektrické motory, generátory a také střídavé asynchronní i synchronní motory s trvalými magnety, stejnosměrné stroje se nevyrábí. Závod také vyrábí pro jiné zákazníky komponenty elektrických strojů, plechy, svazky plechů případně i s navijením, svařáky a nástroje dle požadavků zákazníků. Tím se daří využívat kapacity jednotlivých dílen. Závod má vlastní konstrukci, ale dokáže vyrobit také stroje podle cizích výrobních podkladů. Oproti dřívějšímu dílčí části výrobků, pokud to lze, nakupuje u jiných výrobců. Dřív když jsme potřebovali chladiče vzduchu, tak jsme je vyráběli, dnes je koupí v závodě, který se na tento výrobek specializuje a nevyvíjí ve vlastní konstrukci. Rovněž doba výroby je nesrovnatelně kratší, je to dáno i tím, že materiál je dodáván v krátkých termínech. Lisovna byla rozšířena o dva velké lisy, zkušebna přebudována pro vertikální stroje, ze svárny zmizel skružovací lis a na svařování se používají automaty. Z dřívější doby v navijárně pamatuji ještě hodně žen, dnes jsou tam jen muži a pracují tam také u vinutí pro malé stroje Vietnamci. Slévárna je samostatná a neodebírají z ní téměř nic.

Dušek, který nás tím zvláštním závodem také doprovodil.⁷ Podnik má jen 9 zaměstnanců a je spravován panem Duškem, Kudrnou a Bubelou, akciová společnost. To jméno Dušek ve mně vyvolalo vzpomínku na jedno setkání s Petrem Sokolem, který se kdysi se svými společníky vracel z nějakého jednání v Praze a zastavili u nás v Mnichovicích. Babička Zola je pozvala na káfé a volala, ať i šoféra vezmou s sebou. Petr jí pak vysvětlil, že to nebyl šofér, ale jeden za společníků, pan Dušek. Tak se mu potom dlouho omlouvala.

Odpoledne jsme Šárka, Jirka, Radim a já vyrazili do Velkých Karlovic. Projeli jsme Ústím, Hovězím, Halenkovem, kde už nejsou armádní skladiště benzínu, Hrozenkovem, Karolínkou, kde bydlí malíř Ilja Hartinger, až do Velkých Karlovic, kde už nestojí hotel-věžák Razula s věhlasnou restaurací, kam jsme na babiččiny narozeniny – kolem 31. října – jezdili na večeri k Ervinovi. Pokračovali jsme dál do hor, kolem údolí Dynčák, kam kdysi Šárka jezdila na tábory jako instruktor, až pod hraniční kopec se Slovenskem, kde dnes stojí hotel Horal, celkem nenápadná stavba splývající s krajinou. Zaparkovali jsme na krytém parkovišti a šli do restaurace, která má i venkovní terasu. Protože byl vítr a chladno, zůstali jsme na oběd vevnitř. Výběr jídel byl velký, dal jsem si valašskou kyselici a halušky s brynzou. Po obědě jsme se vrátili do Karlovic a zamířili na Soláň, kde jsme zaparkovali u hospody na Čartáku. Chtěli jsme se projít po hřebeni Soláně a podívat se na louku s jasanem, pod kterým je babička Zola. Byl však velký vítr a hnaly se dešťové mraky, tak jsme se záhy museli vrátit k autu a pokračovali jsme do Rožnova. Na Soláni bydlel malíř Karel Hofman, občas jsme k nim jezdili na návštěvu a pravidelně jsme tam se Zolou trávili Silvestry, ještě s Jarmilou Šulákovou a spoustou dalších známých. V zimě roku 1991 jsme u nich asi pět týdnů bydlel se Šárkou s malým Vojtou, když byl Hofman nemocný a i s manželkou pobývali na Vsetíně.

Zastavili jsme se v Rožnově, kde jsme v roce 1960 měli s babičkou Zolou svatbu. Potom jsme vyjeli směrem na Valašskou Bystřici a kousek za ní zabočili k mléčné farmě, kde Šárka koupila nějaké sýry. Potom jsme objeli přehradu Bystřičku a pod ní odbočili do Růžďky. Projeli jsme pomalu vesnicí, podívali se

7. Jak nám vysvětlil, komponenty strojů, hřídele, štíty a rotory si nechávají vyrábět u jiných výrobců a svazky rotorů, statorů a navinutí si pak dělají sami. Takže v hale je jen výroba plechů, jejich složení do svazků, montáž a zkušebna. Plechy jsou vyřezávány v ochranné atmosféře dusíku, čímž je dosažen čistý řez a není je nutno obrušovat. Ochranná atmosféra brání opalování plechu a zabraňuje vytvoření kapiček. Dusík pro ochranu atmosféru si vyrábí sami. Mají na to speciální generátor dusíku Maxigas 120, kde se vzduch prohání přes filtry, které oddělí dusík od jiných plynů ve vzduchu. Dusík plní do lahví a nabízejí také ostatním závodům, jeho čistota je přes 99 %. Začínají a mají zakázky i na generátory pro vodní turbíny.

na školu, kde babička Zola začínala učit a pak zpátky kolem přehrady zamířili na silnici k Cábu, kde se pořádají závody do vrchu. Nahoře na křižovatce jsme odbočili již na Vsetín. Na Jasénce v pivovaru Valášek koupil Jirka několik lahví místního piva a konečně jsme zamířili domů. Večer bylo opět posezení v altánu u krbu a opékání masa. Byl jsme však unavený, tak jsem brzy odešel spát. Bylo toho dnes na mne hodně.

sobota 3. května

Kolem 9 hodiny jsme se rozloučili s luhovskými a vyrazili na další cestu. Najeli jsme na vsetínskou estakádu a zamířili přes čtyřproudou dálnici k Jablůnce, tam už se cesta zase změnila v okresku. Silnice na Valašské Meziříčí je stále stejná. Za Mezříčskou Dezou je rovná, vpravo bylo vidět Lešnou, tam měla babička jeden ze svých zámků. Na levé straně jsme minuli hustopečské rybníky, kam jezdil Gusta s Alenou na ryby a pak jsme dojeli do Teplic – lázní. Na skále u propasti Macůška bývala socha svatého Jána, tentokrát jsem ji nezahlédl. Bývala pomalována pestrými barvami a když barvy vybledly, tak ji znovu natřeli. V Hranicích jsme projeli náměstí, které pamatuji, když jsem tam bydlel a pak jsme minuli závod, ve kterém jsem se za války vyučil zámečnickem. U vstupu do závodu stojí vila, kde kdysi bydlel majitel pan Antonín Kunz a podle něj se závod také jmenoval, když byl před první světovou válkou postaven. Vila vypadala udržovaně, vedle ní bývala vstupní brána a na každé straně byl mohutný sloup se sochou Neptuna. Dnes už tam nejsou, brána by byla pro dnešní vozidla úzká a odstranili i Neptuny.

Potom jsme projeli hranický viadukt a kousek za ním podjeli novou dálnici. Když jsem tady jel naposledy, tak tu byly všude louky. Pokračovali jsme na Potštát a po kilometru odbočili vpravo na silnici do Stríteže nad Ludinou. Nejdříve jsme jeli spodní cestou kolem potoka až ke kostelu, vedle kterého stojí škola, kam jsem chodil. Spolužáci mají každý rok sraz v Partutovicích a zvou mě a já jim vždy napíši omluvný dopis, že z té dálky už nemohu dorazit. Zpátky jsme se vraceli horní cestou a viděl jsem domek strýce Voldána, kde jsem bydlel po celou dobu, co jsem tady chodil do měšťanky. Nezastavovali jsme se, protože už tam nikoho neznám. Na konci vesnice jsme odbočili vpravo do Olšovce a ještě se zastavili u starého lomu. Je tu hluboké jezero po vylámaném kameni, voda je čistá, ale studená a na koupání pro neplavce nebezpečná, kraje spadají přímo do hloubky asi 15 m.

Úzkým údolím jsme stoupali do Partutovic. V této obci máme každý rok sraz spolužáků z měšťanky. Věděl jsem, že sraz bývá v hospodě Na Fojt-

ství, tak jsme si říkali, že tam zastavíme na oběd. Hospodu jsme našli, ale byla zavřená. Kousek dál byla ještě jedna, tak jsme zajeli i ní. Před hospodou bylo hodně aut, mysleli jsme, že je tam svatba. Šárka se šla zeptat, jestli bychom si tam mohli dát něco k jídlu. Za chvíli se vrátila, že je tam pohřební hostina, ale že nás srdečně zvou, že dostaneme guláš a káfé. Vešli jsme do sálu plného lidí, usadili nás ke stolu na podiu, kde ještě bylo místo a přinesli guláš a pokud někdo chtěl, také pití. Byla tam snad celá vesnice. Viděl jsem tam hodně starších lidí, a tak jsem se mezi ně vypravil a ptal se, jestli neznají pana Vladimíra Maršálka, že jsme spolužáci. Někteří mě hned hlásili, že sedí tam vzadu a šli ho hledat, ale záhy vrátili, že už odešel. Jedna paní za mnou došla a vysvětlila, že bydlí kousek, ať za ním zajdu. Tak jsme poděkovali za oběd (peníze nechtěli) a vydali se k Maršálkům. U branky nás přivítala jiná paní a když jsem jí říkal koho hledám, hned mne zvala dovnitř, kde se objevil Vladimír. Naši se omluvili, půjdou se podívat na větrný mlýn, který je kousek za vsí a přijedou pro mne za půl hodiny. Neviděli jsme se s Vladimírem od školy, už je to 70 let. Když je sraz třídy, posílá mi pozvánku a pak píše o stavu spolužáků. Povídali jsme si a vzpomínali na školu, informoval mě, kolik spolužáků ještě žije; ve třídě nás bylo 28, nyní je nás ještě 7, jeden je však hodně nemocný a už nechodí. Popovídali jsme si, co jsme dělali, půl hodinka rychle uběhla. Pak jsem se rozloučil a my vyrazili do Spálova, cestou jsme se ještě zastavili v Lipné, kam vždy zajížděl spálovský autobus.

Ve Spálově jsem prožil dětství. Vesnici jsme projížděli pomalu, hned na kraji byla pila, kde jsem poprvé viděl parní stroj, pak ulice Kocanda, kde jsme měli velkou zahradu. Otec tam měl včelín a malou kulatou chatičku i s kamínky na chladné dny, měli jsme tam rybízy, angrešty, brambory

hrob rodičů

bratrův dům ve Spálově

i ovocné stromy, celá zahrada byla obehnaná živým habrovým plotem, a to jeho stříhání, to byla lopota. Když rodiče zemřeli, zahradu jsme prodali a nyní je tam postaven dům. Na křižovatce u křížku jsme odbočili do dolního konce a kolem kostela jeli na hřbitov.

Hrob našich rodičů udržuje bratr Jenda, který si ho nechal. Vedle jejich hrobu je hrobka nějaké hraběnky, která zemřela už v 19. století a bylo vidět, že se o něj někdo stará. Když byla Šárka malá, tak ho se sestřenicí Janou také vždy uklízely. Po prohlídce hřbitova jsme jeli na horní konec a zastavili u domku rodičů, kde jsem prožil dětství. Dům je trochu přestavěn, ale nedodělán, stávek vedle něj je zanesen a nepoužívan, jako chlapci jsme na něm jezdili na neckách, kousek ke Skřehotovému jsme měli ještě malou zahrádku, kde měla maminka hlavně květiny a zeleninu. Potom jsme přešli kolem Míkova na Druhou stranu a jeli dolů k domku bratra Jendy. Dům má dnes vzadu přístavbu a i se zahradou je dobře udržovaný. Zazvonili jsme a přišel Jenda, bránu otevřel na dálkové ovládání, ale auto jsme nechali venku. Jitka byla na operaci s okem a Jenda ji ráno přivezl z nemocnice. Ukázali nám byt, koupili si novou sedací soupravu. Byla tu na návštěvě i jejich dcera Jana, se kterou si Šárka hrála, když jsme přijeli k babičce na návštěvu. Společně řádily na půdě, slavily Silvestry, chodily za humna, do zahrady na rybíz, k Maria skále, oblepily si pokojík na půdě fotkami herců a zpěváků a také tam spávaly, v zimě sáňkovaly v Potůčkách. U bratra nás usadili ve velké kuchyni, kde je kotel ústředního topení, bylo tu teplo. Z kuchyně byl východ přímo na zahradu. Dostali jsme párky a čaj, pojedli jsme a popovídali. S Janou jsem se už více jak třicet roků neviděl. Pak jsme se rozloučili a popojeli k Šustkům, kde nás čekala moje sestřenice Marcelka s vnoučaty, její manžel a bratr Jenda. V tomto domě byla hospoda babičky Šustkové a bydlel tu strýc Pepa s tetou Tálkou – oba už dávno nežijí, a bylo tu také kino. Chvíli jsme si povídali a pak už jsme se museli rozloučit, protože nás čekala dlouhá cesta až do Mnichovic. Domů jsme dojeli v 8 hodin večer, ještě bylo světlo.

Cesta po stopách mého dětství a života na Valašsku byla dárkem k mým 85 létům. Škoda, že babička Zola nemohla jet s námi, odešla už před 8 lety.

Článek bude pokračovat v dalším vydání OV.

RODOPISNÁ KRONIKA

Vysvětlení: Do rodopisné kroniky nám ucelenými údaji přispívá pouze obec Luboměř. Ze Spálova zveřejňujeme jen ty události, které nám zašlou nebo předají samotní občané.

Narození

17. 10. 2024 René Ambrož, matka Esther Ambrožová, otec René Ambrož, Spálov č. 89
18. 1. 2025 Mikuláš Kočtář, matka Kateřina Kočtářová, otec Svatopluk Kočtář, Luboměř 28

Sňatky

28. 6. 2025 Pavel Chromek, Luboměř 50 a Sylvie Strejčková, Odry
11. 10. 2025 Martin Švaňa a Martina Hýsková, Luboměř 53

Úmrtí

24. 11. 2024 František Ambrož, Spálov 97
30. 11. 2024 Anna Mrkvicová, Javorník, hřbitov Spálov
23. 12. 2024 Jakub Šustek, Spálov 31
9. 5. 2025 Božena Malcherová, Horní Sloupnice, Sloupnice 258, hřbitov Spálov
11. 5. 2025 Danuše Skácelová, Spálov 259
23. 8. 2025 Ladislav Šustek, Spálov 107
20. 9. 2025 Jarmila Šimíčková, Luboměř 52

ZÁZNAMY

(Zpracovali: Jaroslava Šustková, Jarmila Mazáčová, Jiří Vlček)

LISTOPAD 2024

7. 11. **Spálov** – v zasedací místnosti městyse se od 16.30 konala BESEDA S BYLINKÁŘKOU Ing. Šárkou Laštovičkovou na téma: Jak využít koření, byliny a lidové recepty pro zvýšení imunity v zimním období. Dvouhodinové přednášky se zúčastnilo 22 žen a dívek, vstupné 80 Kč.
11. 11. **Spálov** – 14. mimořádné jednání Zastupitelstva městyse v 17 hodin v obřadní místnosti. Zastupitelstvo schválilo uzavření smlouvy mezi městysem Spálov a THT Polička, a.s. na nákup 1 ks cisternových automobilových stříkaček CAS 20 – Tatra T815 včetně požárního příslušenství a komunikačních prostředků za cenu 9 586 332,69 Kč, schválilo uzavření smlouvy mezi městysem a MSK o poskytnutí dotace ve výši 17 831 Kč na úhradu nákladů JSDH v souvislosti s řešením povodní v MSK, uzavřeli smlouvu o zapůjčení pož. automobilu CAS Tatra T 815 od Hasičského záchranného sboru MSK. Bere na vědomí rozpočtové opatření č. 7/2024 a schvaluje rozpočtové opatření č. 8/2024. Schválili Dodatek č. 1 o navýšení díla „Zvýšení bezpečnosti v centru městyse Spálov“ o 128 64214 Kč s DPH s fy TVARSTAV-REAL, celková cena díla bude 2 914 856,53 Kč.
17. 11. **Spálov** – divadlo GRUNT uvedlo v sokolovně představení Horníci v 17.30, vstupné 60 Kč, s dodatkem: Mládeži nepřístupno, vstup doporučen od 15 let výše.
23. 11. **Spálov** – v sokolovně od 20.30 h KATEŘINSKÁ ZÁBAVA, hudba Axel, vstupné 100 Kč, Kateřinky vstup zdarma, pořadatelé TJ Spálov.
25. 11. **Luboměř** – místní knihovnou se opět linula vůně kávy a návštěvníci tak měli možnost, nejen si posedět a popovídat, ale také si prohlédnout obrázky našeho spoluobčana, pana Petra Mika. Káva byla výborná, obrázky krásné a atmosféra plná pohody.
28. 11. **Luboměř** – v zasedací místnosti obecního úřadu proběhlo poslední jednání zastupitelstva obce v tomto roce. Zastupitelé schválili např. pravidla rozpočtového provizoria na rok 2025, finanční dary pro zdejší spolky i pro ZŠ a MŠ Spálov či novou obecně závaznou vyhlášku obce o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství.
29. 11. **Luboměř** – obec Luboměř opět po dvou letech uspořádala na začátku adventu rozsvícení vánočního stromčeka, které se odehrálo před místním obecním úřadem. Kulturní program akce obohatilo pěvecké vystoupení našich dětí pod vedením paní Kristýny Šmatelkové, projížďky po obci koňským vánočním povelcem či světelná show v podání skupiny ALTERNA.

V rámci doprovodného programu si mohli návštěvníci pro sebe nebo pro své blízké v zasedací místnosti úřadu zakoupit různé dárečky či sladkosti, které pro ně připravili zdejší šikovní občané. V dětské klubovně byla pro děti připravena vánoční tvořivá dílna. Zajištěno bylo také bohaté občerstvení (vánoční punč pro děti i dospělé, alko, nealko, guláš, chlebíčky, párek v rohlíku a jiné).

30. 11. **Luboměř** – v Lidovém domě se uskutečnila výroční valná hromada SDH Luboměř.

PROSINEC 2024

5. 12. **Luboměř** – v podvečer proběhla v obci tradiční mikulášská nadílka, která byla i letos velkým zážitkem nejen pro děti, ale i dospělé. Sv. Mikuláš dorazil se svou družinou (čertem i andělem), stylově na koňském povoze, což dodalo celé akci slavnostní a pohádkovou atmosféru. Družina projela obcí a navštívila celkem 34 dětí, které na Mikuláše netrpělivě čekaly.
6. 12. **Spálov** – městys Spálov, SRPŠ, ZŠ a MŠ Spálov připravily „Rozsvícení vánočního stromu s mikulášskou nadílkou a jarmarkem“ v době od 16 do 18 hodin v bohatě zasněženém parku. Pro děti byla nachystaná nadílka, pro všechny byl připraven kulturní program a vánoční jarmark, na zahřátí punč a medovina do vlastních hrníčků, pěkná akce.
7. 12. **Heltinov** – svatý Mikuláš navštívil s čertem a andělem také děti na Heltinově. Mikulášská nadílka je živou tradicí v našich obcích a součástí adventního času.
9. 12. **Spálov** – 15. jednání Zastupitelstva městyse v 18 hodin v obřadní síni ÚM, Spálov 62, účast 7 zastupitelů, 3 občané. Program: Zastupitelstvo schválilo poskytnutí finančních příspěvků v roce 2025 ČSOP Bartošovice 5 000 Kč, Českému svazu včelařů ZO Spálov 10 000 Kč, Mysliveckému spolku Královec Spálov 10 000 Kč, skauti 25 000 Kč, Zvoneček 5 000 Kč. Schvaluje poskytnutí účelové dotace v roce 2025 na činnost spolku TJ Spálov 140 000 Kč, na provozní náklady ZŠ a MŠ Spálov 4 000 00 Kč, SDH Spálov 45 000 Kč. Byly schváleny směny části pozemku, kupní smlouvy o převodu nemovitostí, byly uzavřeny smlouvy o dílo. Rozpočet na rok 2025 příjmy 36 357 523 Kč, výdaje 71 357 523 Kč, financování 35 000 000 Kč. Schvaluje s platností od 1. 1. 2025 cenu stočného na 17 Kč za m³, nebo 595 Kč za osobu na rok. Byl schválen plán svateb pro rok 2025, zastupitelstvo vzalo na vědomí zprávu o hospodaření, rozpočtová opatření, Plán inventur k 31. 12. 2024. V roce 2025 oprava komunikace za humny (Výpusta) směrem k seníku, výstavba parkoviště za MŠ a jiné.

15. 12. **Spálov** – Základní umělecká škola, SRPŠ a Klub přátel ZUŠ Odry nás pozvaly na Adventní koncert do kostela sv. Jakuba Staršího od 16 hod. V hodinovém programu vystoupily hudební soubory pod vedením svých učitelů s vánočními písněmi a koledami. Velká účast, vstupné dobrovolné.
15. 12. **Luboměř** – v neděli 15. prosince 2024 se v kostele svatého Vavřince v Luboměři konal tradiční adventní koncert. Toto krásné vánoční setkání zorganizovaly společně obec Luboměř a Římskokatolická farnost Spálov. Od 15 hodin zaplnila kostel melodická hudba Dechové hudby Oderské chasy, která svým vystoupením navodila příjemnou předvánoční atmosféru. Repertoár koncertu byl zaměřen na vánoční skladby, které potěšily srdce všech přítomných. Vstup na koncert byl dobrovolný a výtěžek z něj bude použit na potřebné opravy luboměřského kostela. Tímto způsobem se nejen obohatil kulturní život obce, ale přispělo se i k zachování tohoto významného sakrálního objektu.
24. 12. **Spálov** – skupinky skautů roznášely do domů na Štědrý den betlémské světlo, které je symbolem naděje a přátelství. Občané si pak z plamínku světla mohli zažehnout štědrovečerní svíce. O vánočních svátcích také svítila svíce v lucerně umístěné na kamenném kříži u pěti lip.
24. 12. **Heltinov** – tradiční zpívání koled o Štědrém dnu u jesliček v kapliče Nejsvětější Trojice od 15.00 hod. Zdejší hasičky zajistily také malé občerstvení (punč, cukroví).
24. 12. **Luboměř a Heltinov** – na Štědrý den skauti opět přinesli do naší obce krásnou tradici – roznášeli betlémské světlo. Plamínek, symbol míru a naděje, předávali občanům, aby mohl rozzářit jejich domovy.
25. 12. **Spálov** – SDH Spálov pořádalo Štěpánskou zábavu v sokolovně. Hudba Gradace, vstupné 100 Kč, vstup s občanským průkazem. Mládež v hojném počtu zaplnila sokolovnu, účast 220 platících hostů.
29. 12. **Spálov** – slavnostní mše u příležitosti oslav Svaté rodiny v kostele sv. Jakuba. Vystoupil pěvecký sbor pod vedením p. E. Šuštkové a v jeho podání jsme vyslechli, kromě jiných písní, ještě jednou nádhernou Tichou noc. Zpěv farníků doprovázel na varhany pan Alois Kubica. Letošní Vánoce byly štědré, bohaté, radostné a po dlouhé době také „bílé“. První adventní neděle tentokrát vyšla na 1. prosince a v kostele otec Janusz posvětil adventní věnce. V době adventní se konaly roráty dvakrát týdně, vždy ve čtvrtek a v sobotu ráno. Štědrý den připadl na úterý, půlnoční mše byla ve 22 hodin.

30. 12. **Spálov** – pingpongáři z Luboměře pořádali v tělocvičně ZŠ již 15. ročník Vánočního turnaje, který byl zahájen ve 14 hodin. Startovné 80 Kč. Turnaje se zúčastnilo 21 hráčů ze Spálovska a z okolí, souboj trval 5 hodin a byl určen všem, kteří si chtěli zahrát.
31. 12. **Spálov** – na Silvestra se uskutečnil již 14. ročník hokejového utkání „O putovní pohárek“ divadelního spolku Dolňáci, Dolňáci vs Horňáci. Zápas byl odstartován ve 14 hodin a uskutečnil se, z důvodu tenké vrstvy ledu, na parkovišti v panské zahradě. Podával se punč pro zahřátí a svému konci chodí fandit stále více sportovců. Zvítězilo mírným rozdílem družstvo Dolňáků.
 Již od večerních hodin se ozývaly petardy a o půlnoci se rozzářila obloha hvězdičkami z ohňostrojů na uvítání nového roku 2025. Každým dalším rokem jsou oslavy kratší a klidnější.
31. 12. **Luboměř** – večer silvestrovské noci, přesně od 20.00 hodin, se konal ohňostroj pořádaný obcí. Spektakulární podívaná nadchla všechny přítomné obyvatele a přinesla tak pěkný závěr roku 2024.

LEDEN 2025

11. 1. **Spálov** – sdružení české katolické Charity Odry uskutečnilo v sobotu dopoledne Tříkrálovou sbírku 2025. Domácnosti v naší obci opět navštívilo šest skupin Tří králů. Akci již tradičně zajistili skauti a vybrali celkem 56 651 Kč.
11. 1. **Luboměř** – sobotní večer patřil v Lidovém domě hasičskému plesu pořádanému místními hasiči. Příjemné prostředí, vůně domácí kuchyně, bohatá tombola a skvělá hudba kapely Avanti Music vytvořily nezapomenutelný večer plný zábavy a dobré nálady. Díky místním dobrovolným hasičům si mohli všichni přítomní užít příjemný společenský večer. Vstupné 130 Kč.
11. 1. **Luboměř a Heltinov** – v sobotu 11. ledna proběhla v naší obci tradiční Tříkrálová sbírka, kterou organizovala Charita Odry. Malí koledníci s nadšením a odhodláním obcházel domácnosti, přičemž sbírali finanční prostředky na podporu charitního díla. V letošním roce se koledníkům podařilo vykoledovat celkovou částku 30 124 Kč (z toho na Heltinově 6 379 Kč), která bude použita na pomoc lidem v nouzi, zejména na podporu různých sociálních, zdravotních a vzdělávacích projektů. Děkujeme všem, kteří přispěli, a malým koledníkům za jejich úsilí a nadšení při této krásné a prospěšné akci.
19. 1. **Spálov** – Otec Janusz Romański pozval veřejnost na oslavu 40 let kněžství. V 10.00 hodin se konala v kostele sv. Jakuba mše svatá s kulturním programem – zazpíval pěvecký sbor, zpěv farníků tentokrát doprovázela dechovka pod vedením Aloise Kubici, na varhany hrála Marie Süsenbeková.

Knězi blahopřáli a předali mu dary paní starostka Ludmila Sucháčková a pan Miroslav Šústek. Slavností mše se zúčastnili také hosté, tři kněží, ze vzdálenějších míst. Po mši slavnostní oběd a posezení v sokolovně, kterého se zúčastnili ještě další kněží z okolních farností a farníci z obcí, kde náš P. Janusz slouží v kostele. Také v sokolovně zahrála k poslechu dechovka.

25. 1. **Spálov** – ve 20 h byl zahájen již 10. tradiční Myslivecký ples, hudba Vakuum, vstupné 150 Kč. V nabídce byla kvalitní myslivecká kuchyně, jelení svíčková s knedlíkem a zvěřinové nudličky s rýží. V bohaté tombole nechyběly daňčí a srnčí úlovky, v nabídce byl také divočák, tři zajíci a 80 dalších cen. Kuchyně otevřená již od 18 hodin v Luboměři i ve Spálově a zájemci si mohli nakoupit zvěřinový guláš do konviček a odnést si jej domů. Do sokolovny na ples přišlo 130 hostů ze Spálova a z okolí.
25. 1. **Luboměř** – v podvečer se uskutečnila tradiční akce pořádaná Mysliveckým sdružením Královec Spálov. V prostorách obecního úřadu probíhal prodej lahodného srnčího guláše, který byl připraven v rámci mysliveckého plesu.
25. 1. **Heltinov** – v hasičské zbrojnici proběhla výroční valná hromada zdejšího sboru dobrovolných hasičů.

ÚNOR 2025

1. 2. **Luboměř** – prvního února se konal tradiční dětský máškarní ples. Plno šikovných lidí přidalo ruku k dílu a Lidový dům se proměnil ve vesmír - plno planet, ufonů a hvězdiček. Děti měly během odpoledne splněním různých soutěžních úkolů opravit rozbitou raketu, aby mohla odletět s kosmonautem a odkrýt tak dlouho očekávanou tombolu. Dospělí si zase mohli pochutnat na chlebíčcích a skvělých dobrotách, které nám napekly místní pekařky. Příjemné a zábavné odpoledne uspořádal Klub Pátek společně s obcí.
8. 2. **Luboměř** – v sobotu 8. února 2025 se v zasedací místnosti obecního úřadu uskutečnilo promítání záznamu divadelní hry „Byl jednou jeden drak“ z roku 2008 v podání divadelního souboru Dolňáci ze Spálova. Projekce začala v 18 hodin a vstupné bylo zdarma. Akce přilákala místní občany i pamětníky původního představení, kteří si s nostalgií zavzpomínali na tuto oblíbenou inscenaci. Promítání zorganizoval Klub Pátek společně s obcí.
9. 2. **Luboměř** – v zasedací místnosti obecního úřadu se konala od 10 hodin Včelařská výroční schůze Spálovska s předáváním vzorků měli. Účast 22 včelařů včetně výboru, včelaři hlásili stavy včelstev k 15. 2. 2025, aby mohli čerpat dotaci 64,98 Kč na jedno včelstvo. Pohoštění.

15. 2. **Spálov** – od 18 hodin se uskutečnila valná hromada fotbalového oddílu TJ Spálov v sokolovně. Projednávala se ekonomická situace organizace, činnost jednotlivých družstev mládeže a „A“ družstva, činnost oddílu za rok 2024 a plán na rok 2025, volby do výboru a nového předsedy FO. Na závěr diskuse a občerstvení.
20. 2. **Spálov** – v obřadní síni ÚM se konalo od 18 hodin 3. jednání Zastupitelstva městyse Spálov. Zastupitelé na svém zasedání schválili poskytnutí finančních darů: společnosti Český svaz včelařů ZO Spálov ve výši 10 000 Kč, ČSOP ZO NJ v Bartošovicích 3 000 Kč, Charitě Odry 20 000 Kč, Společnosti pro ranou péči v Ostravě 5 000 Kč, společnosti Děcko NJ 10 000 Kč, účelovou dotaci pro TJ Spálov 140 000 Kč, účelovou dotaci pro org. Junák 20 000 Kč. Zastupitelstvo schválilo výši pronájmu nebytových prostor, budova čp. 342, restauraci Na Hřišti na 40 000 Kč pro rok 2025. Neschvaluje poskytnutí finančního daru pro Spolek Tora. Bere na vědomí: uzavření Darovací smlouvy mezi městysem Spálov a TJ Spálov, poskytnutí fin. daru 5 000 Kč na sportovní ples, stejnou částku obdrželo SRPŠ na maškarní ples, žádost o vybudování parkoviště u bytovek a příjezdové komunikace, bylo schváleno poskytnutí financí na Kotlíkové dotace – 3. výzva ve výši 10 000 Kč. Kupní a směnné smlouvy, příprava a realizace na zajištění sběru a likvidace odpadů ve Spálově, výběr zhotovitele na zateplení a výměnu zdroje vytápění v ZŠ. Schvaluje inventarizační zprávu za rok 2024 a účetní uzávěrku školy. Schvaluje trvalé prominutí nájemného v sokolovně spolkům a nepodnikajícím organizacím se sídlem ve Spálově. Neschvaluje zřízení a provozování pošty Partner a zřízení bezbariérového řešení vstupu na zdravotní středisko formou šikmé plošiny. Schvaluje výměnu osvětlení v tělocvičně ZŠ a rekonstrukci koupelen v BD čp. 284 v bytě 5 a 6 a zvýšení ročního nájemného až o 10 %. Zastupitelstvo obce deleguje starostku jako zástupce obce pro výkon všech práv akcionáře a jiné.
22. 2. **Spálov** – dětský maškarní karneval „Kouzelný les“ v sokolovně od 14.30 pořádalo SRPŠ ve spolupráci se ZŠ a MŠ Spálov, vstupné dobrovolné, velká účast dětí a rodičů.
28. 2. **Spálov** – členové místní organizace KDU – ČSL ve spolupráci s městysem usmažili a prodávali občanům domácí koblihy v době od 13 hodin. Letos se podařilo vyrobit a usmažit koblihy z 21 kg mouky, prodávaly se po 15 Kč za kus. S prodejem koblih se začalo asi dříve, protože po 13. hodině už bylo vyprodáno.

BŘEZEN 2025

1. 3. **Spálov** – SDH Spálov pořádalo tradiční vodění medvěda s masopustním průvodem masek a hudebníků, kteří se vydali na oba konce naší obce. V 18 hodin pochovávaní basy v požární zbrojnici s bohatým občerstvením. Končiny se vydařily, počasí pěkné jarní. Uznání si zaslouží všichni, kteří se o tuto tradiční a náročnou akci zasloužili.
1. 3. **Luboměř** – v naší obci proběhlo tradiční vodění medvěda. Sraz masek byl v 8.30 hod. u obecního úřadu, odkud se poté průvod vydal na veselou obchůzku vesnicí. Mnoho pestrobarevných masek, hudba a dobrá nálada provázely celý den, kdy se lidé společně bavili, tancovali a udržovali tuto krásnou venkovskou tradici.

Od 9.30 hodin probíhal na obecním úřadě tradiční prodej masopustních koblih, které s velkým nasazením nasmažily hasičky místního sboru. Těsto na koblihy přitom zadělávali hasiči, což krásně podtrhlo týmového ducha celé akce. Na přípravu koblih bylo spotřebováno 24 kg mouky, přičemž jedna kobliha se prodávala za 13 Kč. Celkový výtěžek z prodeje dosáhl částky 6 441 Kč, kterou hasičky následně věnovaly na opravu zdejšího kostela sv. Vavřince. Tato událost opět ukázala, jak důležité je udržovat vesnické tradice a společně se podílet na aktivitách, které nejen posilují komunitu, ale zároveň pomáhají dobré věci. Velké poděkování patří všem, kteří se na přípravě i podpoře této krásné tradice podíleli!

Večer v 17 hodin následovalo pochovávaní basy, symbolické rozloučení s obdobím veselí před nadcházejícím půstem. Akce se konala v sále Lidového domu, kde k tanci a poslechu hrála skupina Fařamorgána. Občerstvení bylo dobře postaráno – nechyběl chutný guláš, pivo, alko a další dobroty. Vstupné bylo dobrovolné, sešla se hojná účast.

Celý končinový den se nesl ve znamení radosti, sousedského setkávání a udržování tradic, které jsou pro naši obec neodmyslitelnou součástí kulturního dění.
5. 3. **Spálov** – zahájení 1. etapy projektu „Eliminace jmelí Spálov“, která se bude provádět do konce měsíce března 2025, druhá etapa bude pokračovat na podzim 2025 a potom až do dubna 2026. Projekt řeší omezení šíření poloparazitických druhů jmelí bílého zdravotním řezem tak, aby byla prodloužena životnost stromů v obci. Takto bude ošetřeno 322 stromů.
6. 3. **Luboměř** – od 17.30 hodin se konalo v zasedací místnosti obecního úřadu 11. zasedání Zastupitelstva obce Luboměř. Na programu jednání bylo mimo jiné: schválení rozpočtu obce Luboměř na rok 2025, poskytnutí darů pro různé spolky a organizace z blízkého okolí, zveřejnění majetkoprávních záměrů, projednání a vzetí na vědomí rozpočtová opatření a jiné.

Zastupitelstvo dále neschválilo prodej obecních pozemků parc. č. 199 v k. ú. Luboměř a podílů na pozemcích parc. č. 1772 a 1773 v k. ú. Lipná. Zasedání proběhlo v souladu s programem a přijata byla řada důležitých rozhodnutí pro chod obce.

9. 3. **Luboměř** – dne 9. března 2025 uspořádal Klub Pátek zájezd na zimní stadion do Nového Jičína. Autobus s účastníky vyjel v 10.15 hodin od obecního úřadu. Akce byla určena pro děti i dospělé a nabídla všem možnost užít si zimní radovánky na ledě. Během hodinové a půl rezervace ledové plochy si někteří účastníci zahráli hokejový zápas, zatímco ostatní si volně zabruslili. Děti si užily pohyb na ledě a na závěr je čekala sladká odměna. Akce se setkala s velkým ohlasem a přispěla k příjemnému nedělnímu sportovnímu vyžití a setkání nejen místních občanů.
17. 3. **Spálov** – 16. zasedání Zastupitelstva městyse, v 18 h v obřadní místnosti ÚM. Účast: zastupitelé a 2 hosté. Program: Zastupitelstvo na svém zasedání schvaluje poskytnutí účelové dotace 30 000 Kč na pečovatelskou službu a provoz denního stacionáře Charitě Odry. Schvaluje výši pronájmu Hospůdky na hřišti na 24 000 Kč ročně pro rok 2025. Schvaluje Účetní uzávěrku městyse, také ZŠ a MŠ Spálov, schvaluje Inventarizační zprávu za rok 2024 a bere na vědomí rozpočtová opatření městyse. Byla schválena smlouva o dílo mezi městysem a firmou KaposGreen s.r.o., Brno, která se týká „Eliminace jmelí – Spálov“, cena díla 1 518 052,35 Kč. Schválena nabídka na zhotovení díla „Rekonstrukce objektu čp. 61 v městysu Spálov (hospoda U Stromu), cena díla s DPH překračuje 62 mil. korun. Paní starostka pověřena uzavřením smlouvy na „Restaurování kamenného kříže ve Spálově“ s uchazečem, který nabídne nejnižší cenu. Zastupitelstvo bere na vědomí sdělení PaedDr. Zdenka Kotase, ředitele ZŠ a MŠ Spálov, o ukončení výkonu činnosti ředitele školy ke dni 31. 8. 2025. Starostka městyse je pověřena vyhlášením konkurzního řízení na obsazení funkce ředitelky/ředitele školy a jiné...
21. 3. **Spálov** – v salonku sokolovny opět proběhla Noc s Andersenem na téma „Křemílek a Vochomůrka“ s účastí 21 dětí. Součástí projektu byla turistická vycházka s plněním úkolů. Děti si také vysely obilí, aby do Velikonoc vzešlo zelené osení pro jarní výzdobu domova. Organizátorky úspěšné akce: Mgr. Markéta Krumpolcová za ZŠ a MŠ, Jana Tillová za knihovnu.
22. 3. **Spálov** – hokejisté a městys Spálov vypravili autobus na stadion do Studénky. Dvuhodinový pronájem ledové plochy byl uhrazen z výtěžku z prodeje na silvestrovském hokeji v minulých letech (asi 7 000 Kč). Dopravu zaplatil městys Spálov, od dospělých účastníků se vybírá jen dobrovolný příspěvek na dopravu, děti mají vše zdarma. Přesto nebyl o tuto sportovní akci zájem, účast pouze 15 lidí.

22. 3. **Luboměř** – v Lidovém domě v Luboměři se uskutečnilo divadelní představení ochotnického souboru Tyl Drahotuše. Divadelní spolek uvedl komedii „Na správné adrese“ v režii Pavly Tvrdoňové. Představení začalo v 17 hodin a přilákalo přibližně 100 diváků, kteří si užili večer plný humoru a skvělých hereckých výkonů. Atmosféru doplnil otevřený minibar s občerstvením. Vstupné bylo dobrovolné. Představení sklidilo velký úspěch a diváci odcházeli spokojení.
28. 3. **Spálov** – ZŠ a MŠ ve spolupráci se sdružením rodičů pozvala na ukončení tanečního kurzu žáků 7., 8. a 9. tříd spolu se stužkováním letošních absolventů ZŠ. Akce „Kolona 2025“ se konala v zaplněné sokolovně od 19 hodin, vstupné dobrovolné.
29. 3. **Spálov** – akce „Hodme Spálov do pucu“, v rámci celorepublikové akce „Uklidme Česko“, proběhla v sobotu od 9 hodin. Akce proběhla pod patronací Úřadu městyse Spálova. Účastníci si měli přinést dobrou náladu, pracovní rukavice a pevnou obuv, občerstvení bylo zajištěno. Této ekologické akce se zúčastnilo 40 pracantů, kteří odklidili odpady v okolí Panské a Švédské skály, podél silnice k Suché a na křižovatku. Obec má vypracovaný velmi dobrý svoz odpadu, a přesto někteří „ekologové“ vše raději vozí do lesa nebo házejí do příkopu podél cesty a nejedná se pouze o plasty nebo použité pneumatiky, také vyklízeli mrtvolky domácích zvířat pevně zavázané v igelitu.
29. 3. **Luboměř a Heltinov** – v sobotu se naše obec zapojila do celostátní akce Uklidme Česko. Sraz účastníků byl v 9.30 u obecního úřadu, odkud se skupiny vydaly uklízet okolí obce. Odpadky byly sváženy netradičně – pomocí koňského povozu. Účast byla hojná, zejména mezi dětmi, které s nadšením pomáhaly. Po úspěšném úklidu čekali na všechny dobrovolníky závěrečné opékání a občerstvení na Drahách, kde jsme společně zakončili den v příjemné atmosféře. Této akce se zúčastnili také rodiče s dětmi na Heltinově, kde uklízeli blízké okolí vesnice.
30. 3. **Spálov** – v kostele sv. Jakuba proběhla slavnostní mše s oslavou 80. narozenin pana Aloise Kubici, varhaníka a kapelníka dechové hudby Spálovanky. Gratulace zahájil pěvecký sbor slavnostním chorálem, pak se přidali zástupci farnosti a městyse Spálova, před kostelem zahrála dechovka pod vedením Jaromíra Kubici z Oder. Za dlouhá léta působení a rozdávání radosti panu Kapelníkovi ze srdce děkujeme.

DUBEN 2025

2. 4. **Spálov** – v obřadní síni městyse se konalo „Velikonoční tvoření pro radost“ v době od 15.00 do 17.00 hodin. Pozvánka byla pro děti i dospělé, pokud si chtěli vyrobit pěknou jarní dekoraci. Materiál zajištěn, vstupné dobrovolné, účast, přes vzornou přípravu lektorek, byla mizivá.

5. 4. **Luboměř a Heltinov** – svoz nebezpečného a velkoobjemového odpadu v obci.
6. 4. **Spálov** – v neděli od 14 hod. pořádal městys a škola Vynášení zimy ze vsi. Sraz ve 13.45 u školy. Letos se pestrý průvod dětí a dospělých ubíral na dolní konec Spálova, zpěv účastníků na housle doprovázel pan Miloš Chytil, bezpečnost při pálení smrtek jistili místní hasiči. Tradiční oslavu pálení Morany tentokrát doprovázelo ochlazení a mírný poprašek sněhu, přesto účast 50 lidí.
6. 4. **Luboměř a Heltinov** – na Smrtnou neděli se v obci opět konalo tradiční vynášení Morany – symbolického rozloučení se zimou. Tato lidová tradice se v naší obci drží nepřetržitě již mnoho let a těší se stále velké oblibě. V Luboměři i na Heltinově se sešli místní obyvatelé v hojném počtu, děti i dospělí, s vlastnoručně vyrobenými „smrťochy“. Průvod prošel obcí a zamířil pod vesnici, kde byla Morana podle zvyku slavnostně spálena. Pro některé děti to byl silný zážitek – se svou Mařenou se loučily nerady a její spálení dokonce oplakaly. Přestože foukal studený vítr a počasí bylo chladné, vládla veselá atmosféra a radost z přicházejícího jara. Společná akce opět potvrdila, že živá tradice má v obci své pevné místo.
13. 4. **Spálov** – v sále sokolovny se uskutečnilo vítání občánků. Do svazku obce bylo přijato sedm dětí, rodiče tří dětí pozvánku na vítání nepřijali. V programu vystoupily děti ze školy pod vedením Mgr. Kristýny Šmatelkové, na varhany doprovázela Mgr. Markéta Krumpolcová.
17. 4. **Luboměř a Heltinov** – od Zeleného čtvrtku do Bílé soboty se na Heltinově opět rozeznělo tradiční klapotání. Děti, často v doprovodu svých rodičů, procházely vesnicí s klapačkami a řehtačkami, aby nahradily zvonění kostelních zvonů, které podle tradice „odlétají do Říma“. Tento krásný lidový zvyk, který v naší obci udržujeme z generace na generaci, přináší nejen radost dětem, ale připomíná i bohaté velikonoční tradice našich předků.
V letošním roce se k této tradici po delší odmlce znovu připojili také obyvatelé Luboměře, kteří klapotání obnovili a vrátili tak této velikonoční tradici život i v sousední obci.
18. 4. – 19. 4. **Spálov** – velikonoční klepání. Na Zelený čtvrtek „odlétají zvony do Říma“ a místo zvonění chodili po vesnici klepači s klapačkami a řehtačkami. Vítaný byl každý účastník. Sraz u kostela v 8 a ve 12 hodin na Velký pátek a Bílou sobotu. Klepačky a řehtačky si bylo možné zapůjčit. Sladká odměna zajištěna. Tuto hezkou tradici organizuje Mgr. M. Chytil spolu s dětmi, mládeží, také se zapojují dospělí.
20. 4. **Spálov** – fotbalisté pozvali do sokolovny na Velikonoční zábavu. Hudba DJ JERRY, vstup 100 Kč, začátek ve 20.30, asi 200 hostů.

26. 4. Spálov – Římskokatolická farnost Spálov pořádala poutní zájezd na Velehrad a do Blatnice pod sv. Antonínkem. Odjezd ráno v 6.30, návrat kolem 19.00 hodin. Program – prohlídka baziliky na Velehradě, mše svatá v kapli sv. Antonína, kterou bude celebrovat spálovský rodák P. Fr. Král, ochutnávka vína ve sklípku v Blatnici nebo výlet na nedalekou rozhlednu. Doprava autobusem, dospělí 500 Kč, děti 250 Kč, 150 Kč ochutnávka vína. Pout' duchovně doprovází P. Janusz Romański.
26. 4. **Luboměř** – v sobotu se v areálu Na Drahách uskutečnilo veselé Filipojakubské odpoledne, které společně připravily Klub Pátek a obec Luboměř. Program začal v 15 hodin a byl určen především rodinám s dětmi. Děti, které přišly v tematickém kostýmu čarodějky nebo čaroděje, obdržely malou odměnu. Pro účastníky byly připraveny různé „čarodovednosti“, kde si mohli ověřit své kouzelnické dovednosti a soutěžit o drobné ceny. Vrcholem odpoledne byla tradiční volba miss čarodějnice, kterou letos opět doprovázela spousta originálních převleků. Za všeobecného nadšení byla symbolicky upálena Lubomíra IV., což je již tradiční postava této události. Návštěvníci si po celý čas mohli vychutnávat bohaté občerstvení se stylovými názvy, které dotvářelo čarodějnou atmosféru celého dne. Odpoledne proběhlo za pěkného počasí, v příjemné atmosféře a s účastí obyvatel i přátel obce.

KVĚTEN 2025

1. 5. **Spálov** – stejně jako v letech minulých i letos postavili místní hasiči u požární zbrojnice vysokou májku, která přechází nad vrcholem střechy budovy. Její zelený vrchol je ozdoben pestrými fábory a praporkem.
1. 5. **Spálov** – na úřadu městyse se uskutečnilo setkání potomků z rodu Závišů – paní Jarmily Sedláčkové a jejího syna Tomáše Sedláčka – s paní starostkou a kronikářkou městyse. Vzácná návštěva se předem ohlásila a předala nám některé archivní materiály svého rodu a tři obrazy, perokresby Georga Wollnera s motivy Spálova.
3. 5. **Spálov** – SDH Spálov se zúčastnilo hasičské okrskové soutěže okrsků Heřmánky a Odry, které připravili hasiči z Tošovic. Družstvo žen ze Spálova obsadilo 1. místo, muži skončili na 6. místě.

Na hřišti v Tošovicích se uskutečnila společná okrsková soutěž hasičských sborů okrsků Heřmánky a Odry. Soutěžilo se v disciplíně požárního útoku na 2B, která přilákala řadu soutěžních družstev i diváků. Naši obec reprezentovaly hned dva sbory: SDH Luboměř, který si výborným výkonem vybojoval 2. místo s časem 22,52 sekundy; SDH Heltinov, jenž obsadil 6. místo s časem 29,17 sekundy.

Celá akce proběhla za příznivého počasí, v přátelské atmosféře a s velkým sportovním nasazením všech zúčastněných. Oběma našim sborům děkujeme za reprezentaci a gratulujeme k dosaženým výsledkům!

3. 5. **Luboměř** – místní myslivci, sdružení v Mysliveckém spolku Královce Spálov, přišli v loňském roce s originálním nápadem, jak oživit sportovní a společenský život v obci. Založili novou akci s názvem Kilometr Luboměrem — běh na čas vedený skrze naši malebnou obec. Startovalo se u domu čp. 50, trať vedla kolem známých míst a cíl byl umístěn u pohostinné hospůdky U Pecucha, kde se mohli účastníci po závodě občerstvit a posedět. Akce je otevřená pro všechny — od nejmladších po seniory — a klade si za cíl nejen podpořit zdravý pohyb, ale také posílit sousedské vztahy a přinést do obce další příležitost k setkání. Díky přátelské atmosféře a pozitivním ohlasům se z Kilometru Luboměrem rychle stala oblíbená tradice. V letošním roce myslivci v pořádání této sportovní události pokračovali a i tentokrát se na start postavila řada místních i přespolních běžců. Doufáme, že se z této iniciativy stane trvalá součást kalendáře obecních akcí.
4. 5. **Luboměř** – v neděli se v kostele sv. Vavřince konala slavnostní mše svatá u příležitosti svátku sv. Floriána, patrona hasičů, a zároveň k připomenutí významného jubilea – 130 let od založení Sboru dobrovolných hasičů v Luboměři. Slavnostní den započal v 10.15 hodin mší svatou, které předcházela slavnostní průvod - hasiči ze sborů SDH Luboměř, SDH Spálov a SDH Heltinov se shromáždili u obecního úřadu a poté společně vyrazili v doprovodu dechové hudby do místního kostela. Po mši následovalo společné setkání a slavnostní oběd v Lidovém domě, kde k příjemné atmosféře a dobré náladě opět přispěla živá dechová hudba. Celý den se nesl ve znamení úcty k tradicím, sounáležitosti a poděkování všem, kteří se po generace podílejí na činnosti dobrovolných hasičů v naší obci. Významné jubileum bylo důstojně oslaveno a zůstane zapsáno jako jeden z důležitých milníků v historii SDH Luboměř.
6. 5. **Spálov** – Úřad městyse Spálava pozval seniory (od 65 let) na Májové posezení ve 13.30 v sále sokolovny s programem: zahájení, vystoupení žáků ZŠ pod vedením paní učitelky Mgr. Kristýny Šmatelkové, vystoupení zpěváka a baviče Vladimíra Hrona, volná zábava. Pozváno 187 hostů, zúčastnilo se 110. Pěkná akce.
7. 5. **Spálov** – pietní akce u památníku obětí II. světové války u příležitosti 80. výročí konce války. Vzpomínka předcházela mše svatá v 18 hodin.

Památník obětem II. světové války zdobí prostranství u školy od 10. května 2020, byl postaven v období covidové epidemie, ale slavnostně požehnán byl až dnes za účasti paní starostky, otce Janusze, hasičů, zástupců armády ČR a občanů. Slavnostní proslov připravila Mgr. Jaroslava Šustková, kronikářka obce.

10. 5. **Spálov** – v sobotu se konal 2. ročník celorepublikové akce Den větrných mlýnů. V našem městysu byl po celý den otevřen Balerův mlýn.

14. 5. **Spálov – doplnění důležité události z loňského roku** – v salonku sokolovny zasedala hodnotící komise u příležitosti soutěže „Vesnice roku 2024“, do které se městys přihlásil.

Na prezentaci obce byly vyhrazeny dvě hodiny. Organizace soutěže probíhala ve dvou kolech – krajském a celostátním. Všechny přihlášené obce jsou nejprve hodnoceny v krajském kole. Do celostátního kola pak postupuje za každý kraj vždy maximálně jedna obec, které byla udělena Zlatá stuha v krajském kole. Obce přihlášené do soutěže jsou hodnoceny v následujících oblastech: koncepční dokumenty, společenský život, aktivity občanů, podnikání, péče o stavební fond a obraz vesnice, občanská vybavenost, inženýrské sítě a úspory energií, péče o veřejná prostranství, přírodní prvky a zeleň v obci, péče o krajinu, připravované záměry a informační technologie obce.

Mezi třemi vyhlášenými jsme se neumístili. Obdrželi jsme Diplom za podporu činností zájmových spolků a za výjimečné počiny místního skautského oddílu a Diplom za vzorné vedení obecní kroniky.

17. 5. **Luboměř** – v sobotu 17. května 2025 se na hřišti Na Drahách uskutečnil již 9. ročník Luboměřského festivalu jídla, pořádaný obcí ve spolupráci s místními kuchaři. Akce se konala v rámci mezinárodního dne „Restaurant Day“ a nabídla pestrou škálu domácích specialit i sladkých dobrot. Ačkoli počasí tentokrát akci příliš nepřálo, nenechali se návštěvníci odradit a dorazili v hojném počtu. Všichni si pochutnávali na nabízených jídlech a vládla příjemná atmosféra. Nabídka byla natolik lákavá, že se většina stánků opět velmi rychle vyprodala. Festival tak potvrdil svou oblibu a stal se pevnou součástí společenského života v obci.

18. 5. **Spálov** – od 13.00 se konala v sokolovně oslava 80. výročí založení měšťanské školy ve Spálově a při této příležitosti připomínka také 10. výročí montessori vzdělávání na škole. Program oslav: 8.00 slavnostní mše svatá v kostele sv. Jakuba, 9. 00 – 18.00 výstava k historii školy v sokolovně a také Den otevřených dveří v budově mateřské a základní školy, v salonku připraveno občerstvení pro veřejnost. 14.30 – 16.00 školní akademie.

Na závěr křest knihy „Montessori cesta ve Spálově aneb co v kronice nenajdete“, autorů Zdeňka Kotase a Ivany Šrámkové, pak následovalo hudební vystoupení zpěvačky Tanji. ZŠ vydala „Jubilejní sborník k 80. výročí založení měšťanské školy v budově zámku“ ze školních kronik a výročních zpráv čerpali autoři Zdeněk Kotas, Zuzana Trnečková a Radka Hartlová.

25. 5. **Spálov** – část cesty, nejvíce poškozená, z horního konce k seníku směrem na Luboměř se konečně dočkala zpevnění a zasypání děr alespoň recyklovaným materiálem. Je sice prašná, ale mnohem sjízdnější pro jízdní kola, traktory a auta. Často ji využívají také k vycházkám rodiče s dětmi a pejskaři, výrazně krátí cestu k Luboměři.
28. 5. **Luboměř** – v sále Lidového domu v Luboměři se uskutečnila oblíbená Taneční hodinka, kterou společně uspořádaly Klub Pátek a obec Luboměř. Na akci byli pozváni všichni příznivci tance a kulturního dění v obci. O pestrý program se postarala děvčata z tanečních kroužků ZŠ Spálov pod vedením svých lektorek. Publikum si mohlo vychutnat vystoupení skupin Dancing Dolls a Rebelky, které předvedly, co všechno se během školního roku naučily. Atmosféru středečního odpoledne ještě více zpestřilo bonusové překvapení, které si připravily dospělé tanečnice. Vstupné bylo dobrovolné, přičemž výtěžek ze vstupného byl určen na podporu tanečních kroužků, konkrétně na pořízení nových kostýmů a rekvizit.
31. 5. **Spálov** – od 17 hod. pořádali hasiči KÁCENÍ MÁJE u hasičské zbrojnice. Program „V peřině“ s vystoupením mladých hasičů. Členové SDH skáceli májku bezpečně do stávku a o praporek na jejím vrcholu se utkaly mezi sebou tentokrát v chladné vodě i dívky. Občerstvení a posezení bylo zajištěno do večerních hodin. Počasí akci nepřálo, vystoupení rušil déšť.

ČERVEN 2025

1. 6. **Spálov** – v kostele sv. Jakuba se uskutečnilo první svaté přijímání 5 dětí, 2 dívek a 3 hochů. Slavnostní atmosféru pozvedl Smlíšený pěvecký sbor od sv. Jakuba a velmi hezky vyzdobený kostel.
1. 6. **Luboměř** – v neděli 1. června od 14 hodin se Na Drahách v Luboměři konalo tradiční kácení máje, spojené s dětským dnem. Pro děti byly připraveny zábavné hry, soutěže, sladkosti a malé překvapení. Nechybělo bohaté občerstvení – makrely, párky, klobásky, pivo, alko i nealko nápoje a cukrovinky. Kulturní program obohatilo několik veselých tanečních vystoupení a celé odpoledne doprovázela reprodukováná hudba. Vstupné bylo dobrovolné. Akci pořádaly Ženy z Luboměře ve spolupráci s obcí Luboměř a zúčastnilo se jí mnoho obyvatel i návštěvníků z okolí.

5. 6. **Luboměř** – dne 5. června 2025 se v budově obecního úřadu uskutečnilo 12. zasedání Zastupitelstva obce Luboměř. Na programu jednání bylo mimo jiné schválení závěrečného účtu obce za uplynulý rok a účetní závěrky. Zastupitelé dále projednali a schválili několik majetkoprávních záměrů týkajících se prodeje obecních pozemků, rozhodli o zřízení termínovaného vkladu u Komerční banky a schválili také poskytnutí dvou finančních darů. Jednání proběhlo v klidné a pracovní atmosféře.
7. 6. **Spálov** – SRPŠ pozvalo děti a rodiče na Dětský den, který se konal na panské zahradě. Zahájení v 14.30 s programem – skákačí hrad, kolo štěstí, malování na obličej, třípytivé tetování, jízda v bryčce a skautská stezka s úkoly. Občerstvení zajištěno, vstupné dobrovolné, děti se ochotně zapojovaly do všech připravených atrakcí.
14. 6. **Heltinov** – v sobotu 14. června 2025 uspořádal Sbor dobrovolných hasičů v Heltinově tradiční hodové odpoledne na zdejším výletišti Na rybníku. Program zahájili Klauni z Balónkova, kteří pobavili nejmenší. Děti si užily i skákačí hrad. Od 17.30 hrála cimbálová muzika Luboše Maršálka z Kyžlířova, večer pokračoval reprodukovanou taneční hudbou. Nechybělo bohaté občerstvení – domácí zákusky, grilované maso, hranolky, pivo i limo. Počasí heltinovským hodům mimořádně přálo a celé odpoledne proběhlo ve výborné atmosféře.
23. 6. **Spálov** – pozvánka na 17. jednání Zastupitelstva městyse od 18 hodin v obřadní síni úřadu. Program – schválení finančního daru Okresnímu fotbalovému svazu NJ ve výši 3 000 Kč. Schvaluje - výjimku z počtu žáků pro školní rok 2025/2026, schvaluje uzavření Smlouvy o dílo na zpevnění veřejné plochy u MŠ, cena 379 969,42 Kč, schvaluje účetní závěrku městyse k 31. 12. 2024 a závěrečný účet za rok 2024, souhlasí s celoročním hospodařením bez výhrad. Pověřuje starostku zajištěním zpracování projektové dokumentace na rozšíření školní jídelny ZŠ a úpravu školní kuchyně základní a mateřské školy na výdejnu jídel. Bere na vědomí výši úplaty za vzdělávání v MŠ 500 Kč měsíčně, ve školní družině a školním klubu 250 Kč měsíčně pro školní rok 2025/2026. Bere na vědomí jmenování Mgr. Jana Nohela do funkce ředitele Základní a Mateřské školy Spálov, p. o. od 1. 9. 2025, schvaluje mimořádnou inventuru majetku, závazků a pohledávek ZŠ a MŠ Spálov p. o. k 31. 8. 2025 a navrhuje inventurní komisi ve složení Mgr. Marie Süsenbeková, Jarmila Gramesová a Martina Kantorová. Schvaluje výměnu pece v sokolovně, opravu koupelny v 2. n. p. v domě čp. 228, výměnu odvodňovacího žlabu v komunikaci u bytovek a rozvod elektřiny na panské zahradě a jiné...

29. 6. **Spálov** – v kostele sv. Jakuba se konala slavnostní mše u příležitosti svátku svatých Petra a Pavla. Mše se jako host zúčastnil oderský kněz P. Petr Kuník, aby se také rozloučil s naší farností před odchodem na jiné místo svého působení. V Odrách byl 25 let.

ČERVENEC 2025

11. 7. **Spálov** – v údolí potoka Něčína, v místech od luboměřského Vesníka po spálovské Polomisko se rozprostírají 4 letní tábory, většinou skautské. Pátý se nachází na soutoku řeky Odry a již zmíněného potoka. Jeden skautský tábor obsadila mládež až z Brna a od ostatních se liší tím, že nabízí pomocnou ruku starším občanům z okolních obcí a věnuje jim alespoň jeden den svého pobytu.
12. 7. **Luboměř** – Myslivecké sdružení Královce Spálov uspořádalo od 15 hod. Na Drahách tradiční akci „Červencové odpoledne“. Příznivci myslivecké kuchyně a dobrého jídla i pití tak mohli ochutnat např. zvěřinový guláš, burger, játra, kančí mls a jiné. Jídlo bylo možné si také zakoupit do vlastních nádob. Akci neprálo počasí, přesto se vše velmi brzy vyprodalo.
18. 7. **Spálov** – hřiště TJ, od 21. hodiny letní kino „Jak se nám to mohlo stát“, vstupné dospělí 100 Kč, děti zdarma, více než 100 diváků.
26. 7. a 27. 7. **Spálov** – Spálovské hody 2025. Zahájení v 15.00 na panské zahradě, v programu parkourová show, taneční vystoupení, skákací hračky, jízda koňským povozem, střelba a jiné atrakce, November 2ND, 21.00 DJ hudba. Vstupné 150 Kč, děti do 15 let zdarma, občerstvení zajištěno, prodalo se 420 vstupenek.
- V nedělní hodové dopoledne slavnostní mše svatá v 10.00 ve vyzdobeném kostele sv. Jakuba Staršího, kterou celebroid Janusz Romanski. Zpěv farníků a vystoupení kostelního smíšeného sboru doprovázela na varhany paní E. Šústková. Občerstvení před kostelem narušil vydatný déšť.

SRPEN 2025

1. 8. **Luboměř** – v pátek 1. srpna proběhlo v areálu Na Drahách letní promítání filmu komedie Sladký život. Promítání pod širým nebem začalo krátce před 22. hodinou. Pro návštěvníky bylo zajištěno občerstvení, k dispozici byly lavice i prostor pro vlastní sezení (deky, židličky). Letní kino zorganizovala obec.
2. 8. **Luboměř a Heltin** – v sobotu navštívil naši obec 42. skautský oddíl Rybka z Brna, který zde nabídl dobrovolnickou pomoc místním obyvatelům. Skautské čtyřčlenné pracovní týmy, vedené zkušenými vedoucími, pomáhaly s různými manuálními pracemi na zahradách i v domácnostech občanů. Akce se setkala s pozitivním ohlasem a přispěla nejen k praktické pomoci, ale i k navázání přátelských kontaktů mezi místními a mladými dobrovolníky.

5. 8. - 9. 8. **Spálov** – v těchto dnech opět proběhla úspěšná akce SRPŠ „Bleší trh“. Díky obětavým rodičům dostanou děti zdejší školy 57 300 Kč na školní aktivity. Organizátoři akce děkují všem, kteří dali věcem ještě šanci.

9. 8. **Luboměř** – v areálu Na Drahách proběhly v rámci luboměřských hodů také oslavy 130. výročí založení SDH Luboměř. Odpoledne se neslo ve slavnostním duchu – návštěvníci si mohli prohlédnout historickou hasičskou techniku, fotogalerii z bohaté činnosti sboru, a také vojenskou techniku Armády ČR. K dobré náladě zahrála Hudba při HZS Olomouckého kraje. Pro děti byly připraveny skákací hrady, malování na obličeje, soutěže s vodou i kvíz, dospělí se mohli občerstvit u domácí kuchyně a grilovaných specialit, na čepu nechybělo pivo, kofola a malinová limonáda. Večer oslavy vyvrcholily diskotékou DJ Malíka, která protáhla zábavu do nočních hodin. Akci přálo pěkné počasí. Přilákala tak mnoho návštěvníků a stala se důstojnou připomínkou dlouhé tradice našich hasičů.

1. 8. **Luboměř** – tento den se ozvalo mimořádné hlášení obecního rozhlasu:

Vážení občané, dnes máme tu čest a radost oznámit výjimečný a vzácný okamžik – náš spoluobčan, pan Josef Čech, slaví krásné 100. narozeniny!

K tomuto neuvěřitelnému životnímu jubileu mu jménem obce srdečně blahopřejeme, přejeme pevné zdraví, pohodu, spokojenost a ještě mnoho radostných chvil v kruhu svých nejbližších.

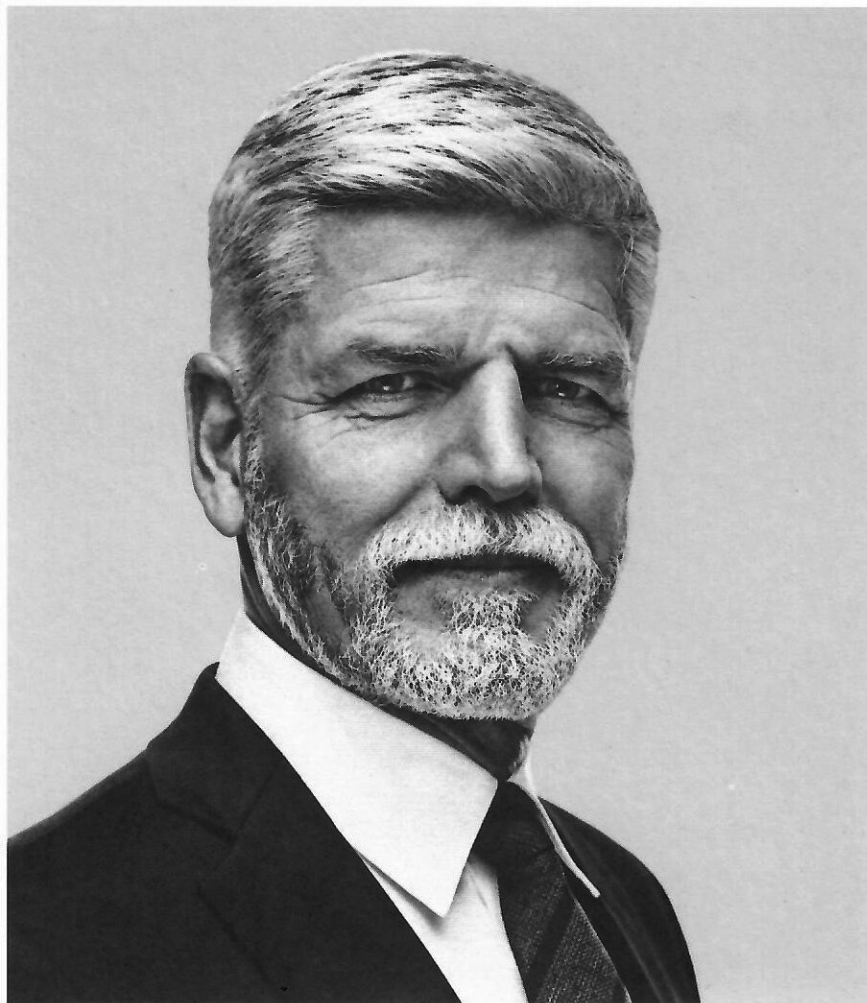
Vaše životní cesta je pro nás všechny inspirací a příkladem, s jakou silou, odvahou a moudrostí lze kráčet životem.

S úctou a obdivem gratulujeme!

Navíc v rozhlase zaznělo několik oblíbených písní pana Josefa Čecha.

28. 8. **Spálov** – Zemědělská a.s. Spálov prodává v pondělí, ve středu a v pátek od 8 do 14 hodin ječmen 700 Kč/q, oves 600 Kč/q, pšenice 700 Kč/q, šrot ječný 800 Kč/q, šrot pšeničný 800 Kč/q.

30. 8. **Luboměř** – na sklonku letních prázdnin se v naší obci již tradičně konalo „Ukončení prázdnin“ na hřišti Na Drahách. Akce proběhla ve znamení řemesel – děti si mohly vyzkoušet úkoly u zedníka, hokynáře, švadleny, pekařky i mnohých dalších řemeslníků. Za splnění úkolů pak obdržely drobnou odměnu. Celé odpoledne se neslo v přátelské atmosféře a nechybělo ani pohoštění – velký úspěch měly oblíbené maminčiny lan-goše i nejrůznější dobroty, které napekly místní šikovné hospodyňky.

panu Josefu Čechovi
s přáním všeho nej
ke krásným

PETR PAVEL
prezident České republiky

100. narozeninám
Petr Pavel

Stoletý jubilant pan
Josef Čech
z Luboměře.
S blahopřáním se
připojuje i redakce
Oderských vrchů.

ZÁŘÍ 2025

1. 9. **Spálov** – zahájení nového školního roku 2025/2026 v základní škole. Do prvních tříd nastoupí 34 žáčků, jejich třídními učitelkami budou paní učitelky Lenka Zelcová, Tereza Lukšíková a Jana Herzogová. Své funkční období zahájil také nový ředitel školy Mgr. Jan Nohel, zástupkyní ředitele zůstává Mgr. Marie Süsenbeková.
4. 9. **Luboměř** – v zasedací místnosti obecního úřadu se uskutečnilo 13. jednání Zastupitelstva obce Luboměř, v pořadí již třetí v roce 2025. Zastupitelé na něm projednali řadu důležitých bodů, mimo jiné schválili přistoupení obce Luboměř do Sdružení místních samospráv České republiky. Dále bylo uloženo starostovi obce vypsát veřejnou zakázku na připravovanou investiční akci „Víceúčelové hřiště Luboměř“.
6. 9. **Luboměř** – v sobotu 6. září se v Luboměři uskutečnil již devatenáctý ročník tradiční Hubertovy jízdy. Místem setkání jezdců i diváků byl areál Na Drahách, odkud v dopoledních hodinách vyrazili účastníci na vyjíždku do okolní krajiny. Odpolední program pak patřil soutěžím jezdců i vozatajů, které přilákaly mnoho diváků a postaraly se o napínavou podívanou. Na své si přišly také děti, pro které byly připraveny různé atrakce. Nechybělo ani občerstvení, které bylo zajištěno po celý den. Večerní část se pak nesla ve znamení hudby a tance – o zábavu se postaral DJ. Celý den se nesl v přátelské a slavnostní atmosféře a Hubertova jízda tak znovu potvrdila, že patří mezi nejzajímavější společenské akce v životě obce.

7. 9. **Spálov** – v neděli se uskutečnila již tradiční pouť k Panně Marii ve Skále. O půl deváté vycházel průvod poutníků s farářem Januszem a ministranty od kostela sv. Jakuba a pokračoval pěšky Mlýnicí až ke kříži u Spálovského mlýna a dále s dechovkou k Panně Marii. V 10 h začala slavnostní mše svatá před bohatě vyzdobeným skalním výklenkem s Pannou Marií. Slavnostní mši vedli tři kněží, byla nižší účast farníků ze Spálova a okolí. Účast ovlivnilo chladnější počasí a oprava silnice v Jakubčovicích a Heřmánkách. Prostranství u Odry vyplňovaly atrakce a stánky převážně s cukrovinkami a nápoji, také stánek s církevními upomínkami.
17. 9. **Luboměř** – od 14 hodin se v hospodě U Pecucha konalo setkání bývalých spolužáků ZDŠ Spálov, ročník 1951/1952. Příjemného posezení a pohoštění se zúčastnilo 12 hostů. Setkání připravily Anna Bílá a Zdenka Ondřejová z Luboměře.
17. 9. **Spálov** – zahájení TANEČNÍCH LEKCÍ, které vede paní učitelka Zuzka Trnečková. Slibuje, že si zatančíte latinu, showdance, fitdance a jiné, stačí mít chuť k pohybu, rytmus v těle a přiučit se pár tanečních figur. Lekce budou každou středu od 19.00 do 20.30, 70 Kč/lekce, úvodní zdarma. Zatím účast 10 tanečnic, taneční lekce už běží druhým rokem.
20. 9. **Spálov** – v sobotu uspořádal městys Spálov zájezd za poznáváním krás našeho kraje. Odjezd z Luboměře, v 8 hodin ze Spálova, s první zastávkou v Chlebovicích u Frýdku – Místku, kde se nachází včelařský naučný areál, včelařské muzeum a naučná zahrada, vše s odborným výkladem. Dalším bodem programu byla vycházka k rozhledně Panorama na hoře Kabatice (asi 2,5 km), pak následoval oběd. Odpoledne komentovaná prohlídka medových dortů MARLENKA, včetně ochutnávky. Závěrem zastávka u dřevěného roubeného kostela v Sedlišti. Cena za dopravu: dospělí 300 Kč, děti 150 Kč, ostatní vstupy si platil každý sám. Zajímavého výletu se zúčastnilo 32 zájemců.
20. 9. **Spálov** – na panské zahradě se uskutečnil již 27. ročník hasičské soutěže O pohár starostky městyse v kategoriích požárního útoku žen a mužů. Počasí se vydařilo, akce se zúčastnilo 12 družstev. V ženské kategorii zvítězilo družstvo ze Stříteže nad Ludinou, naše děvčata skončila druhá, v kategorii mužů zvítězili soutěžící z Hlinska u Lipníka nad Bečvou. Zahájení v 1015, občerstvení párek v rohlíku, uzená klobása a jiné.
22. 9. **Spálov** – 18. jednání Zastupitelstva městyse v 18 hodin v obřadní místnosti ÚM za účasti dvou hostů a sedmi zastupitelů. Zastupitelé schválili zapojení ZŠ a MŠ Spálov do programu OP JAK (J. A. Komenský), Šablony II, v období od 1. 9. 2025 do 31. 8. 2027 a souhlasí s úhradou 5% spoluúčasti ve výši 58 000 Kč z rozpočtu školy.

Schválili uzavřít smlouvu o bezúplatném převodu majetku mezi městysem Spálov a ČR – Hasičský záchranný sbor MSK, jedná se o 2 ks radiostanice ruční TPH 700, cena celkem 68 921,60 Kč, Zastupitelstvo schvaluje uzavřít Smlouvu o zřízení věcného břemene – služebnosti Spálov 61, mezi městysem Spálov a ČEZ Distribuce. Berou na vědomí zprávu o hospodaření za období 1 – 8/2025, rozpočtové opatření č. 5, schvaluje záměr pronájmu části budovy čp. 342 (hospoda Na Hřišti) k hostinské činnosti, schvaluje zvýšení nájemného v obecních bytech o 20 %, pověřuje starostku zajištěním výběrového řízení na dodání gastro zařízení do objektu čp. 61 (U Stromu) v rámci projektu „Rekonstrukce objektu čp. 61 v městyse Spálov“.

28. 9. **Luboměř** – s příchodem podzimu se naše obec opět rozveselila tradiční akcí – drakiádou. Počasí nám přálo, den byl slunečný a vítr ideální pro pouštění draků. Děti si užily radost z draků a zároveň si mohly opéct buřta na ohni, či si dát čaj, zatímco dospělí si při společenském setkání pochutnávali na svařáku. Celá akce opět spojila mladé i starší obyvatele a přispěla k příjemnému podzimnímu posezení.
29. 9. **Spálov** – od tohoto data prodej brambor Zemědělské a.s. Spálov vždy v pondělí, ve středu a v pátek od 8.00 – 11.30, 12.30 – 14.00 hod. Prodávají se tři odrůdy: Antonia (salátové), Queen Anne (přílohové) a Baltic rose (přílohové). Brambory konzumní se prodávají 14 Kč/kg v balení po 25 kg, brambory krmné 4 Kč/kg v balení po 50 kg.
30. 9. **Spálov** – v sokolovně zahájeno FITNES CVIČENÍ každé úterý od 18 hodin, s sebou sportovní oblečení, podložku a vodu. Zdarma teplý nápoj pro aktivaci metabolismu a proteinový shake pro lepší regeneraci svalů, cena 80 Kč.

ŘÍJEN 2025

3. a 4. 10. **Spálov** – Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
Volební komise:
Předseda: Eva Šímová – jmenována starostkou
Místopředseda: Michaela Biskupová – jmenována starostkou
Zapisovatel: Jana Tillová – jmenována starostkou
Člen: Veronika Zezulková – delegována za stranu SPOLU
Člen: Šarlota Peroutková – delegována za stranu Stačilo!
Člen: Simona Biskupová – jmenována starostkou
voliči v seznamu: 727 volilo: 507 volební účast: 69,74 %

číslo	název strany	platné hlasy	v %
1	Rebelové	1	0,20
2	MZH – Moravské zemské hnutí	2	0,40
4	VÝZVA 2025	1	0,20
6	SPD – Svoboda a přímá demokracie	37	7,42
8	PŘÍSAHA občanské hnutí	8	1,60
10	Česká republika na 1. místě	3	0,60
11	SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09)	124	24,89
12	ŠVÝCARSKÁ DEMOKRACIE	2	0,40
15	Hnutí Generace	2	0,40
16	Piráti – Česká pirátská strana	34	6,82
20	Motoristé sobě	30	6,02
22	ANO 2011	205	41,16
23	STAN – Starostové a nezávislí	28	5,62
25	Stačilo!	21	4,21

4. 10. **Spálov** – sběr nebezpečného a velkoobjemového odpadu včetně elektrozařízení proběhl v sobotu od 8 do 10 hodin firmou EKOLTES Hranice.

3. - 4. 10. **Luboměř** – v rámci celostátních voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky se hlasovalo také v naší obci. Volební místnost byla tradičně zřízena v zasedací místnosti obecního úřadu, kde měli občané možnost odevzdat svůj hlas během obou volebních dnů. Výsledná volební účast byla v naší obci nezvykle vysoká (69,49 %) a svědčila o výrazném občanském zájmu o celostátní politické dění a budoucí směřování země.

název strany	počet získaných hlasů
Rebelové	1
Česká suverenita soc. dem.	1
Hnutí občanů a podnikatelů	1
SPD – Svoboda a přímá demokracie	18
PŘÍSAHA občanské hnutí	3
SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09)	42
Hnutí Generace	1
Piráti – Česká pirátská strana	10
Motoristé sobě	14
ANO 2011	85
STAN – Starostové a nezávislí	20
Stačilo!	7

11. 10. **Heltinov** – za pěkného podzimního počasí se na louce za zastávkou uskutečnila tradiční drakiáda. Foukalo tak akorát, a tak se na obloze brzy objevilo množství pestrobarevných draků – i když některým z nich se podařilo uletět. Akci zorganizovali místní hasiči, kteří se postarali i o chutné občerstvení. Dospělí si mohli dopřát svařák, děti čaj, a nechyběly ani oblíbené hranolky. Celé odpoledne se neslo v přátelské atmosféře a přineslo všem příjemný zážitek z krásného podzimního dne.
19. 10. **Spálov** – farní společenství vás zve v době od 9.00 – 11.00 a od 14.00 – 16.00 v místní sokolovně na Misijní neděli. Nabízíme – podzimní aranžmá, domácí pivo, pochutiny, košíky, šperky..., občerstvení: buchty, čaj, káva a punč. K poslechu hraje hudba KOKEŠ. Výtěžek 33 747,-Kč podpoří misijní projekty v nejchudších oblastech světa.
19. 10. **Spálov** – v bohatě vyzdobeném kostele sv. Jakuba Staršího se uskutečnila slavnostní mše „Poděkování za úrodu“, kterou celebroidal náš kněz Janusz. Na varhany doprovázela Marie Süssenbeková. Rovněž se konala sbírka na misije.
20. 10. **Luboměř** – dne 20. října došlo v naší obci k požáru na místní farmě, kde se v hospodářském objektu vzněla suchá podestýlka, pravděpodobně od odlétlé jiskry. Oheň se začal rychle šířit a prostor byl během chvíle silně zakouřen. Na místo události dorazilo několik jednotek hasičských sborů, které společným zásahem požár lokalizovaly a následně zcela uhasily. Do prvotního hašení se ihned zapojili také pracovníci farmy, kteří využívali vodu z kbelíků, aby zabránili dalšímu rozšíření ohně. Z objektu musely být vyhnány krávy a byly včas přemístěny na bezpečné místo. Díky rychlé reakci nedošlo k žádnému zranění osob ani zvířat, událost si však vyžádala naštěstí jen menší materiální škody a následné vyčištění poškozené části objektu.
28. 10. **Luboměř** – obec ve spolupráci s Klubem Pátek uspořádala u příležitosti státního svátku Dne vzniku samostatného československého státu tradiční lampionový průvod. Navzdory větrnému a deštivému počasí si akce získala pěknou účast místních i přespolních. V čele průvodu šli členové místního sboru dobrovolných hasičů, kteří nesli obecní a státní vlajku. Po projití obcí se všichni účastníci shromáždili u pomníku padlých, kde následovala pietní část programu. Hasiči položili k pomníku věnec a svíce, krátkou básničku přednesla místní dívka a děti symbolicky donesly zapálené svíčky za padlé. Poté zazněl projev starosty obce, následovala minuta ticha a slavnostní chvíli doprovodila hudba Partutovjanky. Na závěr bylo pro všechny účastníky připraveno malé občerstvení, které přispělo k příjemné atmosféře setkání, a to i přes nevlídné počasí.